

2024/1991

29.7.2024

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) 2024/1991 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 24ης Ιουνίου 2024

για την αποκατάσταση της φύσης και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2022/869

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 192 παράγραφος 1,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Κατόπιν διαβίβασης του σχεδίου νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής ⁽¹⁾,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών ⁽²⁾,

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία ⁽³⁾,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Είναι απαραίτητη η θέσπιση κανόνων σε επίπεδο Ένωσης για την αποκατάσταση των οικοσυστημάτων ώστε να διασφαλιστεί η ανάκαμψη της βιοποικιλότητας και της ανθεκτικότητας της φύσης σε ολόκληρη την επικράτεια της Ένωσης. Η αποκατάσταση των οικοσυστημάτων συμβάλλει επίσης στους στόχους της Ένωσης για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και την προσαρμογή σε αυτήν.
- (2) Η ανακοίνωση της Επιτροπής, της 11ης Δεκεμβρίου 2019, με τίτλο «Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία» («Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία») καθορίζει έναν φιλόδοξο χάρτη πορείας για τον μετασχηματισμό της Ένωσης σε δίκαιη και ευημερούσα κοινωνία, με μια σύγχρονη, αποδοτική ως προς τη χρήση των πόρων και ανταγωνιστική οικονομία, με στόχο την προστασία, τη διατήρηση και την ενίσχυση του φυσικού κεφαλαίου της Ένωσης και την προστασία της υγείας και της ευημερίας των πολιτών από κινδύνους και επιπτώσεις που σχετίζονται με το περιβάλλον. Στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας, η ανακοίνωση της Επιτροπής, της 20ής Μαΐου 2020, με τίτλο «Στρατηγική της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030 — Επαναφορά της φύσης στη ζωή μας» καθορίζει τη στρατηγική της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030.
- (3) Η Ένωση και τα κράτη μέλη της είναι συμβαλλόμενα μέρη της σύμβασης για τη βιολογική ποικιλότητα ⁽⁴⁾. Ως εκ τούτου, έχουν δεσμευτεί στο μακροπρόθεσμο στρατηγικό όραμα, το οποίο εγκρίθηκε κατά τη δέκατη σύνοδο της διάσκεψης των μερών της εν λόγω σύμβασης στις 18-29 Οκτωβρίου 2010 με την απόφαση X/2 — Στρατηγικό σχέδιο για τη βιοποικιλότητα 2011-2020, βάσει του οποίου, έως το 2050, η βιοποικιλότητα θα αναγνωρίζεται ως αξία, θα διατηρείται, θα αποκαθίσταται και θα χρησιμοποιείται συνετά, με τη διατήρηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών, με τη διαφύλαξη ενός υγιούς πλανήτη και με την παροχή οφελών απαραίτητων για όλους τους ανθρώπους.
- (4) Το παγκόσμιο πλαίσιο για τη βιοποικιλότητα, το οποίο εγκρίθηκε κατά τη δέκατη πέμπτη σύνοδο της διάσκεψης των μερών της σύμβασης για τη βιολογική ποικιλότητα στις 7-19 Δεκεμβρίου 2022, καθορίζει παγκόσμιους, προσανατολισμένους στη δράση στόχους με σκοπό την επείγουσα ανάληψη δράσης κατά τη δεκαετία έως το 2030. Ο στόχος 1 συνίσταται στο να διασφαλιστεί ότι όλες οι περιοχές υπόκεινται σε συμμετοχικό, ολοκληρωμένο χωρικό σχεδιασμό που περιλαμβάνει τη βιοποικιλότητα και/ή σε αποτελεσματικές διαδικασίες διαχείρισης που λαμβάνουν υπόψη τις αλλαγές χρήσης γης και θάλασσας: να μειωθεί η απώλεια περιοχών υψηλής σημασίας για τη βιοποικιλότητα, συμπεριλαμβανομένων των οικοσυστημάτων υψηλής οικολογικής ακεραιότητας, σχεδόν στο μηδέν έως το 2030, με παράλληλο σεβασμό των δικαιωμάτων των αυτοχθόνων πληθυσμών και των τοπικών κοινοτήτων, όπως ορίζονται στη Διακήρυξη των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Αυτοχθόνων Λαών. Ο στόχος 2 συνίσταται στο να εξασφαλιστεί ότι, έως το 2030, τουλάχιστον το 30 % των περιοχών των υποβαθμισμένων χερσαίων, θαλάσσιων και παράκτιων οικοσυστημάτων και των οικοσυστημάτων εσωτερικών υδάτων θα βρίσκονται υπό αποτελεσματική αποκατάσταση, ώστε να ενισχυθούν η βιοποικιλότητα και οι

⁽¹⁾ ΕΕ C 140 της 21.4.2023, σ. 46.

⁽²⁾ ΕΕ C 157 της 3.5.2023, σ. 38.

⁽³⁾ Θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 27ης Φεβρουαρίου 2024 (δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα) και απόφαση του Συμβουλίου της 17ης Ιουνίου 2024.

⁽⁴⁾ ΕΕ L 309 της 13.12.1993, σ. 3.

οικοσυστημικές λειτουργίες και υπηρεσίες, καθώς και η οικολογική ακεραιότητα και συνδεσιμότητα. Ο στόχος 11 συνίσταται στο να αποκατασταθεί, να διατηρηθεί και να ενισχυθεί η προσφορά της φύσης στον άνθρωπο, συμπεριλαμβανομένων των οικοσυστημικών λειτουργιών και υπηρεσιών, όπως η κανονιστική ρύθμιση του αέρα, των υδάτων και του κλίματος, η υγεία του εδάφους, η επικονίαση και η μείωση του κινδύνου εκδήλωσης ασθενειών, καθώς και η προστασία από φυσικούς κινδύνους και καταστροφές, μέσω λύσεων που βασίζονται στη φύση και/ή προσεγγίσεων με βάση το οικοσύστημα, προς όφελος όλων των ανθρώπων και της φύσης. Με το παγκόσμιο πλαίσιο για τη βιοποικιλότητα θα μπορέσει να σημειωθεί πρόοδος προς την επίτευξη των προανατολισμένων στα αποτελέσματα στόχων για το 2050.

- (5) Οι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών, και ειδικότερα οι στόχοι 14.2, 15.1, 15.2 και 15.3, αναφέρονται στην ανάγκη διασφάλισης της διατήρησης, αποκατάστασης και βιώσιμης χρήσης των χερσαίων και εσωτερικών οικοσυστημάτων γλυκών υδάτων και των συναφών υπηρεσιών, ιδίως των δασών, των υγροτόπων, των βουνών και των ξηρών εκτάσεων.
- (6) Στο ψήφισμα της, της 1ης Μαρτίου 2019, η Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών, ανακήρυξε την περίοδο 2021–2030 ως δεκαετία των Ηνωμένων Εθνών για την αποκατάσταση των οικοσυστημάτων, με στόχο την υποστήριξη και κλιμάκωση των προσπαθειών για την πρόληψη, ανάσχεση και αναστροφή της υποβάθμισης των οικοσυστημάτων παγκοσμίως και την ευαισθητοποίηση όσον αφορά τη σημασία της αποκατάστασης των οικοσυστημάτων.
- (7) Η στρατηγική της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030 έχει ως στόχο να διασφαλίσει ότι η βιοποικιλότητα της Ευρώπης θα τεθεί σε πορεία ανάκαμψης έως το 2030, προς όφελος των ανθρώπων, του πλανήτη, του κλίματος και της οικονομίας μας. Καθορίζει ένα φιλόδοξο σχέδιο αποκατάστασης της φύσης της ΕΕ με αρκετές βασικές δεσμεύσεις, στις οποίες συμπεριλαμβάνεται η δέσμευση για υποβολή πρότασης για νομικά δεσμευτικούς στόχους αποκατάστασης της φύσης στην ΕΕ με στόχο την αποκατάσταση των υποβαθμισμένων οικοσυστημάτων, ιδίως εκείνων που διαθέτουν το μεγαλύτερο δυναμικό δέσμευσης και αποθήκευσης άνθρακα, και την πρόληψη και μείωση των επιπτώσεων των φυσικών καταστροφών.
- (8) Στο ψήφισμά του της 9ης Ιουνίου 2021 σχετικά με τη στρατηγική της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο επικρότησε θερμά τη δέσμευση για την εκπόνηση νομοθετικής πρότασης με δεσμευτικούς στόχους αποκατάστασης της φύσης και, επιπλέον, θεώρησε ότι, εκτός από έναν συνολικό στόχο αποκατάστασης, θα πρέπει να περιλαμβάνονται συγκεκριμένοι στόχοι αποκατάστασης για οικοσυστήματα, οικοτόπους και είδη, που θα καλύπτουν τα δάση, τους λειμώνες, τους υγροβιότοπους, τους τυρφώνες, τους επικονιαστές, τους ποταμούς ελεύθερης ροής, τις παράκτιες περιοχές και τα θαλάσσια οικοσυστήματα.
- (9) Στα συμπεράσματά του της 23ης Οκτωβρίου 2020, το Συμβούλιο αναγνώρισε ότι η πρόληψη της περαιτέρω υποβάθμισης της σημερινής κατάστασης της βιοποικιλότητας και της φύσης έχει μεν ουσιαστική σημασία αλλά δεν επαρκεί για να επαναφέρει τη φύση στη ζωή μας. Το Συμβούλιο επαναβεβαίωσε ότι χρειάζεται μεγαλύτερη φιλοδοξία όσον αφορά την αποκατάσταση της φύσης, όπως προτείνεται με το νέο σχέδιο αποκατάστασης της φύσης της ΕΕ, το οποίο περιλαμβάνει μέτρα για την προστασία και την αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και πέραν των προστατευόμενων περιοχών. Το Συμβούλιο δήλωσε επίσης ότι ανέμενε πρόταση για νομικά δεσμευτικούς στόχους αποκατάστασης της φύσης, με την επιφύλαξη εκτίμησης επιπτώσεων.
- (10) Η στρατηγική της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030 καθορίζει δέσμευση για νομική προστασία τουλάχιστον του 30 % της χερσαίας έκτασης, συμπεριλαμβανομένων των εσωτερικών υδάτων, και του 30 % της θαλάσσιας περιοχής στην Ένωση, εκ των οποίων τουλάχιστον το ένα τρίτο θα πρέπει να τελεί υπό αυστηρή προστασία, συμπεριλαμβανομένων όλων των αναπομεινάντων πρωτογενών και παλαιών δασών. Τα κριτήρια και οι κατευθύνσεις για τον χαρακτηρισμό πρόσθετων προστατευόμενων περιοχών από τα κράτη μέλη («κριτήρια και κατευθύνσεις»), που ανέπτυξε η Επιτροπή το 2022 σε συνεργασία με τα κράτη μέλη και τα ενδιαφερόμενα μέρη, τονίζουν ότι, εάν οι αποκατεστημένες περιοχές συμμορφώνονται ή αναμένεται να συμμορφώνονται, όταν η αποκατάσταση παράξει πλήρως τα αποτελέσματά της, με τα κριτήρια για τις προστατευόμενες περιοχές, οι εν λόγω αποκατεστημένες περιοχές θα συμβάλουν επίσης στους στόχους της Ένωσης για τις προστατευόμενες περιοχές. Στα κριτήρια και τις κατευθύνσεις επισημαίνεται, επίσης, ότι οι προστατευόμενες περιοχές μπορούν να συμβάλουν σημαντικά στους στόχους αποκατάστασης της στρατηγικής της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030, με τη δημιουργία των προϋποθέσεων ώστε να είναι επιτυχείς οι προσπάθειες αποκατάστασης. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα για περιοχές που μπορούν να ανακάμψουν με φυσικό τρόπο σταματώντας ή περιορίζοντας ορισμένες από τις πιέσεις που ασκούνται από ανθρώπινες δραστηριότητες. Η θέση τέτοιου είδους περιοχών, μεταξύ άλλων στο θαλάσσιο περιβάλλον, υπό αυστηρή προστασία, θα είναι, σε ορισμένες περιπτώσεις, επαρκής για να οδηγήσει στην ανάκαμψη των φυσικών αξιών που φιλοξενούν. Επιπλέον, τονίζεται στα κριτήρια και την καθοδήγηση ότι όλα τα κράτη μέλη αναμένεται να συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων της Ένωσης για τις προστατευόμενες περιοχές που ορίζονται στη στρατηγική της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030, σε βαθμό ανάλογο με τις φυσικές αξίες που φιλοξενούν και τις δυνατότητες που έχουν για αποκατάσταση της φύσης.
- (11) Η στρατηγική της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030 θέτει τον στόχο να διασφαλιστεί ότι δεν θα υπάρξει επιδείνωση των τάσεων διατήρησης ή της κατάστασης των προστατευόμενων οικοτόπων και ειδών και ότι τουλάχιστον το 30 % των ειδών και οικοτόπων που δεν βρίσκονται επί του παρόντος σε ικανοποιητική κατάσταση θα ενταχθούν στην εν λόγω κατηγορία ή θα παρουσιάσουν ισχυρή θετική τάση για ένταξη στην εν λόγω κατηγορία έως το 2030. Οι κατευθυντήριες γραμμές που ανέπτυξε η Επιτροπή σε συνεργασία με τα κράτη μέλη και τα ενδιαφερόμενα μέρη για να υποστηρίξει την επίτευξη των στόχων αυτών υπογραμμίζουν ότι είναι πιθανό να απαιτηθούν προσπάθειες διατήρησης και αποκατάστασης για τους περισσότερους από αυτούς τους οικοτόπους και τα είδη, είτε με την ανάσχεση των τρεχουσών αρνητικών τους τάσεων έως το 2030 είτε με τη διατήρηση των τρεχουσών σταθερών ή βελτιούμενων τάσεων είτε με την πρόληψη της μείωσης των οικοτόπων και των ειδών με ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης. Οι εν λόγω κατευθυντήριες

γραμμές υπογραμμίζουν περαιτέρω ότι οι εν λόγω προσπάθειες αποκατάστασης πρέπει πρωτίστως να προγραμματιστούν, να εφαρμοστούν και να συντονιστούν σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο και ότι, κατά την επιλογή και την ιεράρχηση των ειδών και των οικοτόπων που πρόκειται να βελτιωθούν έως το 2030, πρέπει να επιδιωχθούν συνέργειες με άλλους ενωσιακούς και διεθνείς στόχους, ιδίως στόχους πολιτικής για το περιβάλλον και το κλίμα.

- (12) Στην έκθεση της Επιτροπής σχετικά με την κατάσταση της φύσης στην Ευρωπαϊκή Ένωση, της 15ης Οκτωβρίου 2020 (η «έκθεση του 2020 για την κατάσταση της φύσης») επισημαίνεται ότι η Ένωση δεν έχει ακόμα κατορθώσει να αναχαιτίσει την επιδείνωση της κατάστασης των προστατευόμενων τύπων οικοτόπων και ειδών που παρουσιάζουν ενδιαφέρον για την Ένωση όσον αφορά τη διατήρησή τους. Η εν λόγω μείωση προκαλείται κυρίως από την εγκατάλειψη της εκτατικής γεωργίας, την εντατικοποίηση των πρακτικών διαχείρισης, την τροποποίηση των υδρολογικών καθεστώτων, την αστικοποίηση και τη ρύπανση, καθώς και από τις μη βιώσιμες δασοκομικές δραστηριότητες και την εκμετάλλευση των ειδών. Επιπλέον, τα χωροκατακτητικά ξένα είδη και η κλιματική αλλαγή αντιπροσωπεύουν πολύ σοβαρές και αυξανόμενες απειλές για την αυτόχθονα πανίδα και χλωρίδα της Ένωσης.
- (13) Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία θα οδηγήσει σε έναν σταδιακό και εις βάθος μετασχηματισμό της οικονομίας της Ένωσης και των κρατών μελών της, ο οποίος με τη σειρά του θα έχει έντονη επίδραση στην εξωτερική δράση της Ένωσης. Είναι σημαντικό η Ένωση να χρησιμοποιεί την εμπορική πολιτική της και το εκτεταμένο δίκτυο εμπορικών συμφωνιών για να συνεργάζεται και σε παγκόσμιο επίπεδο με εταίρους για την προστασία του περιβάλλοντος και της βιοποικιλότητας, προωθώντας παράλληλα ισότιμους όρους ανταγωνισμού.
- (14) Είναι σκόπιμο να τεθεί ένας πρωταρχικός στόχος για την αποκατάσταση των οικοσυστημάτων με στόχο την προώθηση του οικονομικού και κοινωνικού μετασχηματισμού, της δημιουργίας θέσεων εργασίας υψηλής ποιότητας και της βιώσιμης ανάπτυξης. Τα πλούσια σε βιοποικιλότητα οικοσυστήματα, όπως τα οικοσυστήματα υγροτόπων, γλυκών υδάτων, δασών, καθώς και τα γεωργικά, με αραιή βλάστηση, θαλάσσια, παράκτια και αστικά οικοσυστήματα προσφέρουν, εάν βρίσκονται σε καλή κατάσταση, σειρά βασικών οικοσυστημικών υπηρεσιών, τα δε οφέλη της αποκατάστασης των υποβαθμισμένων οικοσυστημάτων σε επίπεδο καλής κατάστασης σε όλες τις χερσαίες και θαλάσσιες περιοχές υπερβαίνουν κατά πολύ το κόστος αποκατάστασης. Οι υπηρεσίες αυτές συμβάλλουν σε ευρύ φάσμα κοινωνικοοικονομικών οφελών, ανάλογα με τα οικονομικά, κοινωνικά, πολιτιστικά, περιφερειακά και τοπικά χαρακτηριστικά.
- (15) Η Στατιστική Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών θέσπισε, κατά την 52η σύνοδό της τον Μάρτιο του 2021, το Σύστημα Περιβαλλοντικών Οικονομικών Λογαριασμών – Λογιστική Οικοσυστημάτων (SEEA EA). Το SEEA EA αποτελεί ένα ολοκληρωμένο και πλήρες στατιστικό πλαίσιο για την οργάνωση δεδομένων σχετικά με τους οικοτόπους και τα τοπία, τη μέτρηση της έκτασης, της κατάστασης και των υπηρεσιών των οικοσυστημάτων, την παρακολούθηση αλλαγών στα στοιχεία των οικοσυστημάτων και τη σύνδεση των εν λόγω πληροφοριών με την οικονομική και άλλη ανθρώπινη δραστηριότητα.
- (16) Η εξασφάλιση οικοσυστημάτων πλούσιων σε βιοποικιλότητα και η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής συνδέονται εγγενώς. Η φύση και οι λύσεις που βασίζονται στη φύση, όπως τα φυσικά αποθέματα άνθρακα και οι φυσικές καταβόθρες άνθρακα, είναι θεμελιώδους σημασίας για την καταπολέμηση της κλιματικής κρίσης. Ταυτόχρονα, η κλιματική κρίση αποτελεί ήδη παράγοντα αλλαγής των χερσαίων και θαλάσσιων οικοσυστημάτων και η Ένωση χρειάζεται να προετοιμαστεί για την αυξανόμενη ένταση, συχνότητα και ευρύτητα των επιπτώσεών της. Στην ειδική έκθεση της Διακυβερνητικής Επιτροπής για την Κλιματική Αλλαγή (IPCC) σχετικά με τις επιπτώσεις της υπερθέρμανσης του πλανήτη κατά 1,5 °C επισημάνθηκε ότι ορισμένες επιπτώσεις μπορεί να είναι μακροχρόνιες ή μη αναστρέψιμες. Η έκτη έκθεση αξιολόγησης της IPCC αναφέρει ότι η αποκατάσταση των οικοσυστημάτων θα είναι θεμελιώδους σημασίας για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής καθώς και για τη μείωση των κινδύνων για την επισιτιστική ασφάλεια. Η διακυβερνητική πλατφόρμα επιστήμης-πολιτικής για τη βιοποικιλότητα και τις υπηρεσίες οικοσυστημάτων (IPBES), στην έκθεση συνολικής αξιολόγησης σχετικά με τη βιοποικιλότητα και τις οικοσυστημικές υπηρεσίες του 2019, θεωρεί την κλιματική αλλαγή βασικό παράγοντα της αλλαγής στη φύση και αναμένει ότι οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής θα αυξηθούν τις επόμενες δεκαετίες, ξεπερνώντας σε ορισμένες περιπτώσεις τον αντίκτυπο άλλων παραγόντων αλλαγής των οικοσυστημάτων, όπως η αλλαγή στη χρήση της γης και της θάλασσας.
- (17) Ο κανονισμός (ΕΕ) 2021/1119 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽⁵⁾ ορίζει δεσμευτικό στόχο για κλιματική ουδετερότητα στην Ένωση έως το 2050 και αρνητικές εκπομπές στη συνέχεια, καθώς και για προτεραιότητα στην ταχεία και προβλέψιμη μείωση των εκπομπών και, ταυτόχρονα, ενίσχυση των απορροφήσεων από φυσικές καταβόθρες. Η αποκατάσταση των οικοσυστημάτων μπορεί να συμβάλει σημαντικά στη διατήρηση, τη διαχείριση και την ενίσχυση των φυσικών καταβόθρων και στην αύξηση της βιοποικιλότητας, συμβάλλοντας παράλληλα στην καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής. Ο κανονισμός (ΕΕ) 2021/1119 απαιτεί επίσης από τα αρμόδια θεσμικά όργανα της Ένωσης και τα κράτη μέλη να διασφαλίσουν διαρκή πρόοδο στη βελτίωση της προσαρμοστικής ικανότητας, την ενίσχυση της ανθεκτικότητας και τη μείωση της ευπάθειας στην κλιματική αλλαγή. Απαιτεί επίσης από τα κράτη μέλη να ενσωματώσουν την προσαρμογή σε όλους τους τομείς πολιτικής και να προωθήσουν μια προσαρμογή βασισμένη στα οικοσυστήματα και λύσεις βασισμένες

⁽⁵⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1119 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Ιουνίου 2021, για τη θέσπιση πλαισίου με στόχο την επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 401/2009 και (ΕΕ) 2018/1999 («ευρωπαϊκός κανονισμός για το κλίμα») (ΕΕ L 243 της 9.7.2021, σ. 1).

στη φύση. Οι λύσεις που βασίζονται στη φύση ορίζονται ως οικονομικά αποδοτικές λύσεις που εμπνέονται και υποστηρίζονται από τη φύση και παρέχουν ταυτόχρονα περιβαλλοντικά, κοινωνικά και οικονομικά οφέλη και συμβάλλουν στην οικοδόμηση ανθεκτικότητας. Οι λύσεις αυτές έχουν ως αποτέλεσμα περισσότερη, και πιο ποικιλόμορφη, φύση και φυσικά χαρακτηριστικά και διεργασίες στις πόλεις και στα χερσαία και θαλάσσια τοπία, μέσω τοπικά προσαρμοσμένων, αποδοτικών ως προς τη χρήση των πόρων και συστημικών παρεμβάσεων. Επομένως, οι λύσεις που βασίζονται στη φύση πρέπει να ωφελούν τη βιοποικιλότητα και να στηρίζουν την παροχή διαφόρων οικοσυστημικών υπηρεσιών.

- (18) Η ανακοίνωση της Επιτροπής, της 24ης Φεβρουαρίου 2021, με τίτλο «Διαμορφώνοντας μια Ευρώπη ανθεκτική στην κλιματική αλλαγή η νέα —στρατηγική της ΕΕ για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή», τονίζει την ανάγκη προώθησης λύσεων που βασίζονται στη φύση και αναγνωρίζει ότι η οικονομικά αποδοτική προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή μπορεί να επιτευχθεί με την προστασία και αποκατάσταση των υγροτόπων και των τυρφώνων, καθώς και των παράκτιων και θαλάσσιων οικοσυστημάτων, με την ανάπτυξη αστικών χώρων πρασίνου και την εγκατάσταση πράσινων στεγών και τοίχων, καθώς και με την προώθηση και τη βιώσιμη διαχείριση των δασών και των γεωργικών εκτάσεων. Η ύπαρξη μεγαλύτερου αριθμού οικοσυστημάτων πλούσιων σε βιοποικιλότητα έχει ως αποτέλεσμα μεγαλύτερη ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή και παρέχει αποτελεσματικότερες μορφές μείωσης και πρόληψης των καταστροφών.
- (19) Η πολιτική της Ένωσης για το κλίμα αναθεωρείται επί του παρόντος προκειμένου να ακολουθήσει την πορεία που ορίζεται με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1119 για μείωση των καθαρών εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου (των εκπομπών αφού αφαιρεθούν οι απορροφήσεις) κατά τουλάχιστον 55 % έως το 2030 σε σύγκριση με τα επίπεδα του 1990. Ειδικότερα, ο κανονισμός (ΕΕ) 2023/839 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽⁶⁾ στοχεύει στην ενίσχυση της συμβολής του τομέα της γης στη γενική κλιματική φιλοδοξία για το 2030 και ευθυγραμμίζει τους στόχους που αφορούν τη λογιστική καταγραφή των εκπομπών και των απορροφήσεων από τον τομέα χρήσης γης, της αλλαγής χρήσης γης και της δασοπονίας («LULUCF») με σχετικές πρωτοβουλίες πολιτικής για τη βιοποικιλότητα. Ο εν λόγω κανονισμός δίνει έμφαση στην ανάγκη για προστασία και ενίσχυση των απορροφήσεων άνθρακα που βασίζονται στη φύση, για βελτίωση της ανθεκτικότητας των οικοσυστημάτων έναντι της κλιματικής αλλαγής, για αποκατάσταση υποβαθμισμένων εδαφών και οικοσυστημάτων και για επανύγρυνση των τυρφώνων. Στοχεύει περαιτέρω στη βελτίωση της παρακολούθησης και της υποβολής εκθέσεων για τις εκπομπές και τις απορροφήσεις αερίων του θερμοκηπίου από εκτάσεις που τελούν υπό προστασία και αποκατάσταση. Στο εν λόγω πλαίσιο, είναι σημαντικό τα οικοσυστήματα σε όλες τις κατηγορίες γης, όπως δάση, λειμώνες, καλλιέργειες και υγρότοποι, να βρίσκονται σε καλή κατάσταση προκειμένου να μπορούν να δεσμεύουν και να αποθηκεύουν αποτελεσματικά τον άνθρακα.
- (20) Όπως αναφέρεται στην ανακοίνωση της Επιτροπής, της 23ης Μαρτίου 2022, με τίτλο «Διασφάλιση της επισιτιστικής ασφάλειας και ενίσχυση της ανθεκτικότητας των συστημάτων τροφίμων», οι γεωπολιτικές εξελίξεις ανέδειξαν περαιτέρω την ανάγκη για διασφάλιση της ανθεκτικότητας των συστημάτων τροφίμων. Τα στοιχεία δείχνουν ότι η αποκατάσταση των γεωργικών οικοσυστημάτων έχει θετικό αντίκτυπο μακροπρόθεσμα στην παραγωγικότητα τροφίμων και ότι η αποκατάσταση της φύσης λειτουργεί ως ασφαλιστήριο για τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα και ανθεκτικότητα της Ένωσης.
- (21) Στην τελική έκθεση της Διάσκεψης για το μέλλον της Ευρώπης, τον Μάιο του 2022, οι πολίτες απειθύναν έκκληση στην Ένωση για την προστασία και την αποκατάσταση της βιοποικιλότητας, του τοπίου και των ωκεανών, την εξάλειψη της ρύπανσης και την προώθηση της γνώσης, της ευαισθητοποίησης, της εκπαίδευσης και των διαλόγων σχετικά με το περιβάλλον, την κλιματική αλλαγή, τη χρήση της ενέργειας και τη βιωσιμότητα.
- (22) Η αποκατάσταση των οικοσυστημάτων, σε συνδυασμό με τις προσπάθειες για τη μείωση του εμπορίου και της κατανάλωσης άγριων ειδών, θα συμβάλει επίσης στην πρόληψη και την ενίσχυση της ανθεκτικότητας σε πιθανές μελλοντικές μεταδοτικές νόσους με ζωονοσογόνο δυναμικό, μειώνοντας, κατά συνέπεια, τον κίνδυνο εμφάνισης επιδημικών εξάρσεων και πανδημιών, και θα συμβάλει στη στήριξη των ενωσιακών και παγκόσμιων προσπαθειών για την εφαρμογή της προσέγγισης «Μία υγεία», η οποία αναγνωρίζει την εγγενή σύνδεση μεταξύ της υγείας των ανθρώπων, της υγείας των ζώων και της υγείας και ανθεκτικής φύσης.
- (23) Τα εδάφη αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των χερσαίων οικοσυστημάτων. Η ανακοίνωση της Επιτροπής, της 17ης Νοεμβρίου 2021, με τίτλο «Στρατηγική της ΕΕ για το έδαφος με ορίζοντα το 2030 — Αποκομίζοντας τα οφέλη του υγιούς εδάφους για τους ανθρώπους, τα τρόφιμα, τη φύση και το κλίμα» περιγράφει την ανάγκη αποκατάστασης των υποβαθμισμένων εδαφών και ενίσχυσης της βιοποικιλότητας του εδάφους. Ο Παγκόσμιος Μηχανισμός, ένα όργανο που έχει συσταθεί στο πλαίσιο της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για την καταπολέμηση της απερήμωσης στις χώρες εκείνες που αντιμετωπίζουν σοβαρή ξηρασία ή/και απερήμωση, ιδιαίτερα στην Αφρική ⁽⁷⁾, και η γραμματεία της Σύμβασης, έχουν θεσπίσει το πρόγραμμα καθορισμού στόχων για ουδετερότητα ως προς την υποβάθμιση της γης, προκειμένου να βοηθήσουν τις χώρες να επιτύχουν ουδετερότητα ως προς την υποβάθμιση της γης έως το 2030.

⁽⁶⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2023/839 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Απριλίου 2023, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2018/841 όσον αφορά το πεδίο εφαρμογής, την απλούστευση των κανόνων υποβολής εκθέσεων και συμμόρφωσης, και τον καθορισμό των στόχων των κρατών μελών για το 2030, και του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999 όσον αφορά τη βελτίωση της παρακολούθησης, της υποβολής εκθέσεων, της παρακολούθησης της προόδου και της επανεξέτασης (ΕΕ L 107 της 21.4.2023, σ. 1).

⁽⁷⁾ ΕΕ L 83 της 19.3.1998, σ. 3.

- (24) Η οδηγία 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου (*) και η οδηγία 2009/147/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (**) αποσκοπούν στη διασφάλιση της μακροπρόθεσμης προστασίας, διατήρησης και επιβίωσης των πιο πολύτιμων και απειλούμενων ειδών και οικοτόπων της Ευρώπης, καθώς και των οικοσυστημάτων στα οποία ανήκουν. Βασικό μέσο υλοποίησης των στόχων των δύο αυτών οδηγιών αποτελεί το δίκτυο Natura 2000, το οποίο θεσπίστηκε το 1992 και είναι το μεγαλύτερο συντονισμένο δίκτυο προστατευόμενων περιοχών στον κόσμο. Ο παρών κανονισμός θα πρέπει να εφαρμόζεται στο ευρωπαϊκό έδαφος των κρατών μελών όπου εφαρμόζονται οι Συνθήκες, ευθυγραμμισμένοι ως εκ τούτου με την οδηγία 92/43/ΕΟΚ και την οδηγία 2009/147/ΕΚ καθώς και με την οδηγία 2008/56/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (10).
- (25) Η Επιτροπή εκπόνησε πλαίσιο και κατευθυντήριες γραμμές για τον προσδιορισμό της καλής κατάστασης των τύπων οικοτόπων που προστατεύονται βάσει της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ και για τον προσδιορισμό της επαρκούς ποιότητας και ποσότητας των οικοτόπων των ειδών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της εν λόγω οδηγίας. Οι στόχοι αποκατάστασης για τους εν λόγω τύπους οικοτόπων και οικοτόπους των ειδών μπορούν να τεθούν βάσει του συγκεκριμένου πλαισίου και των συγκεκριμένων κατευθυντήριων γραμμών. Ωστόσο, η αποκατάσταση αυτή δεν θα είναι επαρκής για να αναστραφεί η απώλεια βιοποικιλότητας και για να ανακάμψουν όλα τα οικοσυστήματα. Ως εκ τούτου, προκειμένου να ενισχυθεί η βιοποικιλότητα στην κλίμακα ευρύτερων οικοσυστημάτων, θα πρέπει να θεσπιστούν πρόσθετες υποχρεώσεις που θα βασίζονται σε ειδικούς δείκτες.
- (26) Με βάση τις οδηγίες 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ, και προκειμένου να υποστηριχθεί η επίτευξη των στόχων που καθορίζονται στις εν λόγω οδηγίες, τα κράτη μέλη θα πρέπει να λάβουν μέτρα αποκατάστασης ώστε να διασφαλίσουν την ανάκαμψη των προστατευόμενων οικοτόπων και ειδών, μεταξύ άλλων των άγριων πτηνών, σε όλες τις περιοχές της Ένωσης, καθώς και σε περιοχές εκτός των τόπων Natura 2000.
- (27) Η οδηγία 92/43/ΕΟΚ αποσκοπεί στη συντήρηση και αποκατάσταση, σε ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης, των φυσικών οικοτόπων και ειδών άγριας πανίδας και χλωρίδας ενωσιακού ενδιαφέροντος. Ωστόσο, δεν θέτει προθεσμία για την επίτευξη αυτού του στόχου. Ομοίως, η οδηγία 2009/147/ΕΚ δεν ορίζει προθεσμία για την ανάκαμψη των πληθυσμών πτηνών στην Ένωση.
- (28) Θα πρέπει να καθοριστούν προθεσμίες για τη θέσπιση μέτρων αποκατάστασης εντός και εκτός των τόπων Natura 2000, προκειμένου να βελτιωθεί σταδιακά η κατάσταση των προστατευόμενων τύπων οικοτόπων σε ολόκληρη την Ένωση, και με στόχο την επαναφορά τους μέχρι την επίτευξη της ικανοποιητικής περιοχής αναφοράς που απαιτείται για την επίτευξη ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησης των εν λόγω τύπων οικοτόπων στην Ένωση. Τα κράτη μέλη θα πρέπει, κατά περίπτωση, έως το 2030, να δίνουν προτεραιότητα σε περιοχές τύπων οικοτόπων που δεν βρίσκονται σε καλή κατάσταση και βρίσκονται σε τόπους Natura 2000 κατά τη θέσπιση μέτρων αποκατάστασης, δεδομένου του ουσιώδους ρόλου των εν λόγω τόπων για τη διατήρηση της φύσης και του γεγονότος ότι, βάσει της ισχύουσας ενωσιακής νομοθεσίας, υπάρχει ήδη υποχρέωση θέσπισης αποτελεσματικών συστημάτων για τη διασφάλιση της μακροπρόθεσμης αποτελεσματικότητας των μέτρων αποκατάστασης στους τόπους Natura 2000. Προκειμένου να δοθεί η αναγκαία ευελιξία στα κράτη μέλη ώστε να καταβάλλουν προσπάθειες αποκατάστασης μεγάλης κλίμακας, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διατηρήσουν τη δυνατότητα να εφαρμόζουν μέτρα αποκατάστασης σε περιοχές τύπων οικοτόπων που δεν βρίσκονται σε καλή κατάσταση και που βρίσκονται εκτός των τόπων Natura 2000, όταν αυτό δικαιολογείται από ειδικές τοπικές περιστάσεις και συνθήκες. Επιπλέον, είναι σκόπιμο να ομαδοποιηθούν οι τύποι οικοτόπων ανάλογα με το οικοσύστημα στο οποίο ανήκουν και να τεθούν χρονικά περιορισμένοι και ποσοτικά προσδιορισμένοι στόχοι βάσει περιοχής για ομάδες τύπων οικοτόπων. Με τον τρόπο αυτό τα κράτη μέλη θα μπορούν να επιλέγουν τους οικοτόπους που θα αποκαθιστούν πρώτα εντός της ομάδας.
- (29) Οι απαιτήσεις που θα τεθούν για τους οικοτόπους ειδών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ και για τους οικοτόπους άγριων πτηνών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2009/147/ΕΚ θα πρέπει να είναι παρεμφερείς, λαμβανομένης ιδιαίτερα υπόψη της συνδεσιμότητας που απαιτείται μεταξύ των δύο αυτών οικοτόπων ώστε να ευδοκιμούν οι πληθυσμοί των ειδών.
- (30) Είναι απαραίτητο τα μέτρα αποκατάστασης για τους τύπους οικοτόπων να είναι επαρκή και κατάλληλα ώστε αυτοί οι τύποι οικοτόπων να βρεθούν σε καλή κατάσταση και να θεσπιστούν ικανοποιητικές περιοχές αναφοράς όσο το δυνατόν συντομότερα, με σκοπό την επίτευξη ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησής των εν λόγω τύπων οικοτόπων. Είναι σημαντικό τα μέτρα αποκατάστασης να είναι τα απαραίτητα για την επίτευξη των χρονικά περιορισμένων και ποσοτικά προσδιορισμένων στόχων βάσει περιοχής. Είναι επίσης απαραίτητο τα μέτρα αποκατάστασης για τους οικοτόπους των ειδών να είναι επαρκή και κατάλληλα για την επίτευξη επαρκούς ποιότητας και ποσότητας όσο το δυνατόν συντομότερα, με σκοπό την επίτευξη της ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησης των ειδών.

(*) Οδηγία 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 1992, για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας (ΕΕ L 206 της 22.7.1992, σ. 7).

(**) Οδηγία 2009/147/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Νοεμβρίου 2009, περί της διατηρήσεως των άγριων πτηνών (ΕΕ L 20 της 26.1.2010, σ. 7).

(10) Οδηγία 2008/56/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Ιουνίου 2008, περί πλαισίου κοινοτικής δράσης στο πεδίο της πολιτικής για το θαλάσσιο περιβάλλον (οδηγία-πλαίσιο για τη θάλασσα στρατηγική) (ΕΕ L 164 της 25.6.2008, σ. 19).

- (31) Τα μέτρα αποκατάστασης που θεσπίζονται δυνάμει του παρόντος κανονισμού για την αποκατάσταση ή τη διατήρηση ορισμένων τύπων οικοτόπων που απαριθμούνται στο παράρτημα Ι, όπως λειμώνων, χέρσων εδαφών ή υγροτόπων, θα μπορούσαν σε ορισμένες περιπτώσεις να απαιτούν την εκκαθάριση δασών προκειμένου να αποκατασταθεί μια διαχείριση με γνώμονα τη διατήρηση, η οποία μπορεί να περιλαμβάνει δραστηριότητες όπως η χορτοκοπή ή η βόσκηση. Η αποκατάσταση της φύσης και η ανάσχεση της αποψίλωσης των δασών είναι σημαντικοί και αλληλοεξαρτούμενοι περιβαλλοντικοί στόχοι. Η Επιτροπή θα πρέπει να καταρτίσει κατευθυντήριες γραμμές, όπως αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 36 του κανονισμού (ΕΕ) 2023/1115 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹⁾, προκειμένου να αποσαφηνίσει την ερμηνεία του ορισμού της «γεωργικής χρήσης» που περιλαμβάνεται στον εν λόγω κανονισμό, ιδίως σε σχέση με τη μετατροπή δασών σε γη που δεν αποσκοπεί σε γεωργική χρήση.
- (32) Είναι σημαντικό να διασφαλιστεί ότι τα μέτρα αποκατάστασης που θεσπίζονται βάσει του παρόντος κανονισμού αποφέρουν συγκεκριμένη και μετρήσιμη βελτίωση στην κατάσταση των οικοσυστημάτων, τόσο σε επίπεδο επιμέρους περιοχών που υπόκεινται σε αποκατάσταση όσο και σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο.
- (33) Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι τα μέτρα αποκατάστασης είναι αποτελεσματικά και ότι τα αποτελέσματά τους μπορούν να μετρηθούν με την πάροδο του χρόνου, είναι σημαντικό οι περιοχές που υπόκεινται στα εν λόγω μέτρα αποκατάστασης να παρουσιάζουν συνεχή βελτίωση έως ότου επιτευχθεί καλή κατάσταση με σκοπό τη βελτίωση της κατάστασης των οικοτόπων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παραρτήματος Ι της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, ώστε να επανέλθουν οι οικότοποι αυτοί και να βελτιωθεί η συνδεσιμότητά τους.
- (34) Είναι επίσης σημαντικό οι περιοχές που υπόκεινται σε μέτρα αποκατάστασης με σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας και ποσότητας των οικοτόπων ειδών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, καθώς και οι οικότοποι άγριων πτηνών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2009/147/ΕΚ, να παρουσιάζουν συνεχή βελτίωση ώστε να συμβάλουν στην επίτευξη επαρκούς ποσότητας και ποιότητας των οικοτόπων των εν λόγω ειδών.
- (35) Είναι σημαντικό να διασφαλιστεί ότι οι περιοχές που καλύπτονται από τύπους οικοτόπων, οι οποίοι εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ και βρίσκονται σε καλή κατάσταση σε όλη την ευρωπαϊκή επικράτεια των κρατών μελών και της Ένωσης συνολικά, αυξάνονται σταδιακά έως ότου επιτευχθεί η ικανοποιητική περιοχή αναφοράς για κάθε τύπο οικοτόπου και τουλάχιστον το 90 % των περιοχών αυτών σε επίπεδο κράτους μέλους να είναι σε καλή κατάσταση, ώστε να μπορούν οι εν λόγω τύποι οικοτόπων στην Ένωση να επιτύχουν ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης. Τα κράτη μέλη, σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις και για τύπους οικοτόπων που είναι πολύ κοινοί και ευρέως διαδεδομένοι στην Ένωση και καλύπτουν πάνω από το 3 % της ευρωπαϊκής επικράτειας του οικείου κράτους μέλους, θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να εφαρμόζουν ποσοστό χαμηλότερο του 90 % για την περιοχή που πρέπει να βρίσκεται σε καλή κατάσταση για μεμονωμένους τύπους οικοτόπων που παρατίθενται στο παράρτημα Ι του παρόντος κανονισμού, εάν το εν λόγω ποσοστό δεν εμποδίζει την επίτευξη ή τη διατήρηση σε εθνικό βιογεωγραφικό επίπεδο ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησης για τους εν λόγω τύπους οικοτόπων, όπως καθορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 1 στοιχείο ε) της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ. Εάν ένα κράτος μέλος εφαρμόζει την εν λόγω παρέκκλιση, το κράτος μέλος θα πρέπει να την αιτιολογεί στο εθνικό του σχέδιο αποκατάστασης.
- (36) Είναι σημαντικό να διασφαλιστεί ότι αυξάνονται σταδιακά η ποιότητα και η ποσότητα των οικοτόπων ειδών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, καθώς και των οικοτόπων άγριων πτηνών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2009/147/ΕΚ, σε όλο το ευρωπαϊκό έδαφος των κρατών μελών και στην Ένωση συνολικά, έως ότου επαρκούν ώστε να διασφαλίζεται η μακροπρόθεσμη επιβίωση των εν λόγω ειδών.
- (37) Είναι σημαντικό τα κράτη μέλη να θεσπίσουν μέτρα που αποσκοπούν στο να διασφαλίσουν ότι οι περιοχές που καλύπτονται από τύπους οικοτόπων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού και υπόκεινται σε μέτρα αποκατάστασης παρουσιάζουν συνεχή βελτίωση της κατάστασης έως ότου φτάσουν σε καλή κατάσταση, και τα κράτη μέλη να θεσπίσουν μέτρα που αποσκοπούν στο να διασφαλίσουν ότι μόλις φτάσουν σε καλή κατάσταση, οι εν λόγω τύποι οικοτόπων δεν υποβαθμίζονται σημαντικά, ώστε να μην κινδυνεύει η μακροπρόθεσμη διατήρηση ή η επίτευξη καλής κατάστασης. Η μη επίτευξη των εν λόγω αποτελεσμάτων δεν συνεπάγεται μη συμμόρφωση με την υποχρέωση θέσπισης μέτρων κατάλληλων για την επίτευξη των εν λόγω αποτελεσμάτων. Είναι επίσης σημαντικό τα κράτη μέλη να επιχειρούν να καταβάλουν προσπάθειες με στόχο την πρόληψη σημαντικής υποβάθμισης των περιοχών που καλύπτονται από τέτοιους τύπους οικοτόπων είτε βρίσκονται ήδη σε καλή κατάσταση είτε δεν βρίσκονται σε καλή κατάσταση αλλά δεν υπόκεινται ακόμη σε μέτρα αποκατάστασης. Τα μέτρα αυτά είναι σημαντικά για να αποφεύγεται η αύξηση των αναγκών αποκατάστασης στο μέλλον και θα πρέπει να εστιάζουν σε περιοχές τύπων οικοτόπων, όπως αυτές προσδιορίζονται από τα κράτη μέλη στα εθνικά τους σχέδια αποκατάστασης, των οποίων η αποκατάσταση είναι απαραίτητη προκειμένου να επιτυγχάνονται οι στόχοι αποκατάστασης. Είναι σκόπιμο να εξεταστεί η πιθανότητα ανωτέρας βίας, όπως οι φυσικές καταστροφές, η οποία θα

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2023/1115 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 31ης Μαΐου 2023, για τη διαθεσιμότητα στην αγορά της Ένωσης και την εξαγωγή από την Ένωση ορισμένων βασικών και παράγωγων προϊόντων που συνδέονται με την αποψίλωση και την υποβάθμιση των δασών, και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 995/2010 (ΕΕ L 150 της 9.6.2023, σ. 206).

μπορούσε να οδηγήσει στην υποβάθμιση περιοχών που καλύπτονται από τους εν λόγω τύπους οικοτόπων, καθώς και αναπόφευκτων μετασχηματισμών οικοτόπων που προκαλούνται άμεσα από την κλιματική αλλαγή. Εκτός των τόπων Natura 2000, είναι σκόπιμο να εξετάζεται επίσης το αποτέλεσμα σχεδίου ή έργου υπέρτερου δημόσιου συμφέροντος, για το οποίο δεν υπάρχουν λιγότερο επιζήμιες εναλλακτικές λύσεις. Για περιοχές που υπόκεινται σε μέτρα αποκατάστασης, αυτό θα πρέπει να καθορίζεται κατά περίπτωση. Για τους τόπους Natura 2000, τα σχέδια και τα έργα εγκρίνονται σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 4 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ. Είναι σκόπιμο να διασφαλιστεί ότι τα κράτη μέλη διατηρούν τη δυνατότητα, ελλείψει εναλλακτικών λύσεων, να εφαρμόζουν την απαίτηση μη υποβάθμισης στο επίπεδο κάθε βιογεωγραφικής περιοχής της επικράτειάς τους για κάθε τύπο οικοτόπου και κάθε οικοτόπο είδους. Η δυνατότητα αυτή θα πρέπει να επιτρέπεται υπό ορισμένες προϋποθέσεις, συμπεριλαμβανομένης της λήψης αντισταθμιστικών μέτρων για κάθε περίπτωση σημαντικής επιδείνωσης. Όταν, ως επιθυμητό αποτέλεσμα ενός μέτρου αποκατάστασης, μια περιοχή μετασχηματίζεται από έναν τύπο οικοτόπου που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού σε άλλον τύπο οικοτόπου που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού, η περιοχή δεν θα πρέπει να θεωρείται ότι έχει υποβαθμιστεί.

- (38) Για τους σκοπούς των παρεκκλίσεων από τις υποχρεώσεις για συνεχή βελτίωση και για μη υποβάθμιση εκτός των τόπων Natura 2000 στο πλαίσιο του παρόντος κανονισμού, τα κράτη μέλη θα πρέπει να θεωρούν ότι οι μονάδες παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, η σύνδεσή τους με το δίκτυο, το ίδιο το σχετικό δίκτυο και τα στοιχεία αποθήκευσης εξυπηρετούν υπέρτερο δημόσιο συμφέρον. Τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να έχουν τη δυνατότητα να αποφασίζουν να περιορίσουν την εφαρμογή του εν λόγω τεκμηρίου σε δρόμους αιτιολογημένες και ειδικές περιπτώσεις, όπως για λόγους που σχετίζονται με την εθνική άμυνα. Επιπλέον τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να εξαιρούν τα εν λόγω έργα ανανεώσιμης ενέργειας από την υποχρέωση να μην υπάρχουν λιγότερο επιζήμιες εναλλακτικές λύσεις για τους σκοπούς της εφαρμογής των εν λόγω παρεκκλίσεων, υπό την προϋπόθεση ότι τα έργα αυτά έχουν υποβληθεί σε στρατηγική εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων ή σε εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Εάν εκτιμηθεί ότι οι προαναφερθείσες μονάδες εξυπηρετούν υπέρτερο δημόσιο συμφέρον και περιορίζεται, κατά περίπτωση, η απαίτηση αξιολόγησης λιγότερο επιζήμιων εναλλακτικών λύσεων, τα εν λόγω έργα θα μπορούν να επωφελούνται από απλουστευμένη αξιολόγηση όσον αφορά τις παρεκκλίσεις από την αξιολόγηση του υπέρτερου δημόσιου συμφέροντος δυνάμει του παρόντος κανονισμού.
- (39) Θα πρέπει να δοθεί ύψιστη προτεραιότητα στις δραστηριότητες που έχουν ως αποκλειστικό σκοπό την άμυνα ή την εθνική ασφάλεια. Ως εκ τούτου, τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να εξαιρούν περιοχές που χρησιμοποιούνται για τέτοιες δραστηριότητες όταν θεσπίζουν μέτρα αποκατάστασης εάν τα μέτρα αυτά κρίνεται ότι είναι ασύμβατα με τη συνεχιζόμενη χρήση των εν λόγω περιοχών για στρατιωτικούς σκοπούς. Επιπλέον, προκειμένου να εφαρμόζονται οι διατάξεις του παρόντος κανονισμού σχετικά με τις παρεκκλίσεις από τις υποχρεώσεις για συνεχή βελτίωση και μη υποβάθμιση όσον αφορά τόπους εκτός Natura 2000, θα πρέπει να επιτρέπεται στα κράτη μέλη να θεωρούν ότι τα σχέδια και τα έργα που αφορούν τις εν λόγω δραστηριότητες εξυπηρετούν υπέρτερο δημόσιο συμφέρον. Τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να έχουν τη δυνατότητα να εξαιρούν τα εν λόγω σχέδια και έργα από την υποχρέωση να μην υπάρχουν λιγότερο επιζήμιες εναλλακτικές λύσεις. Ωστόσο, εάν εφαρμόζουν αυτή την εξαίρεση, τα κράτη μέλη θα πρέπει να απαιτείται να θεσπίζουν μέτρα, στον βαθμό που αυτό είναι εύλογο και εφικτό, με στόχο τον μετριασμό των επιπτώσεων των εν λόγω σχεδίων και έργων στους τύπους οικοτόπων.
- (40) Η στρατηγική της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030 τονίζει την ανάγκη εντονότερης δράσης για την αποκατάσταση των υποβαθμισμένων θαλάσσιων οικοσυστημάτων, συμπεριλαμβανομένων των πλούσιων σε άνθρακα οικοσυστημάτων και των σημαντικών περιοχών φωτοκίας και αναπαραγωγής ιχθύων. Η εν λόγω στρατηγική ορίζει επίσης ότι η Επιτροπή πρόκειται να υποβάλει νέο σχέδιο δράσης για τη διατήρηση των αλιευτικών πόρων και την προστασία των θαλάσσιων οικοσυστημάτων.
- (41) Οι τύποι θαλάσσιων οικοτόπων που αναφέρονται στο παράρτημα I της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ ορίζονται ευρέως και περιλαμβάνουν πολλούς οικολογικά διαφορετικούς επιμέρους τύπους με διαφορετικό δυναμικό αποκατάστασης, γεγονός το οποίο καθιστά δύσκολο για τα κράτη μέλη να θέσουν σε εφαρμογή κατάλληλα μέτρα αποκατάστασης στο επίπεδο των εν λόγω τύπων οικοτόπων. Οι τύποι θαλάσσιων οικοτόπων που περιλαμβάνονται στο παράρτημα II της εν λόγω οδηγίας θα πρέπει, επομένως, να προσδιοριστούν περαιτέρω με τη χρήση των σχετικών επιπέδων ταξινόμησης θαλάσσιων οικοτόπων του Ευρωπαϊκού Συστήματος Πληροφοριών για τη Φύση (EUNIS). Τα κράτη μέλη θα πρέπει να θεσπίσουν ικανοποιητικές περιοχές αναφοράς για την επίτευξη της ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησης καθενός από τους εν λόγω τύπους οικοτόπων, στον βαθμό που αυτές οι περιοχές αναφοράς δεν καλύπτονται ήδη από άλλη νομοθεσία της Ένωσης. Η ομάδα των θαλάσσιων τύπων οικοτόπων μαλακών ιζημάτων, που αντιστοιχούν σε ορισμένους από τους βενθικούς ευρείς τύπους οικοτόπων που προσδιορίζονται στην οδηγία 2008/56/ΕΚ, εκπροσωπείται ευρέως στα θαλάσσια ύδατα αρκετών κρατών μελών. Ως εκ τούτου, τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να περιορίζουν τα μέτρα αποκατάστασης, τα οποία τίθενται σταδιακά σε εφαρμογή, σε μικρότερο ποσοστό της περιοχής των εν λόγω τύπων οικοτόπων που δεν βρίσκονται σε καλή κατάσταση, υπό την προϋπόθεση ότι δεν παρεμποδίζεται η επίτευξη ή διατήρηση της καλής περιβαλλοντικής κατάστασης, όπως ορίζεται δυνάμει της οδηγίας 2008/56/ΕΚ, λαμβανομένων υπόψη ιδίως των κατώτατων τιμών των χαρακτηριστικών περιγραφής για τον καθορισμό της καλής περιβαλλοντικής κατάστασης που αναφέρονται στα σημεία 1 και 6 του παραρτήματος I της εν λόγω οδηγίας, που καθορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 9 παράγραφος 3 της εν λόγω οδηγίας, για την έκταση της απώλειας αυτών των τύπων οικοτόπων, για δυσμενείς επιπτώσεις στην κατάσταση αυτών των τύπων οικοτόπων και για τη μέγιστη επιτρεπόμενη έκταση των εν λόγω δυσμενών επιπτώσεων.

- (42) Όταν η προστασία των παράκτιων και θαλάσσιων οικοτόπων απαιτεί τη ρύθμιση των δραστηριοτήτων αλιείας ή υδατοκαλλιέργειας, εφαρμόζεται η κοινή αλιευτική πολιτική (ΚΑΠ). Ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1380/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹²⁾ προβλέπει, ειδικότερα, ότι η ΚΑΠ υλοποιεί μια οικοσυστημική προσέγγιση της διαχείρισης της αλιείας προκειμένου να διασφαλίσει ότι θα μετριαστούν οι αρνητικές επιπτώσεις των αλιευτικών δραστηριοτήτων στο θαλάσσιο οικοσύστημα. Ο εν λόγω κανονισμός προβλέπει επίσης ότι η ΚΑΠ επιδιώκει να διασφαλίσει ότι οι δραστηριότητες υδατοκαλλιέργειας και αλιείας δεν συμβάλλουν στην υποβάθμιση του θαλάσσιου περιβάλλοντος.
- (43) Προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος της συνεχούς, μακροπρόθεσμης και βιώσιμης ανάκαμψης της βιοποικιλότητας και της ανθεκτικότητας της φύσης, τα κράτη μέλη θα πρέπει να αξιοποιήσουν πλήρως τις δυνατότητες που παρέχονται στο πλαίσιο της ΚΑΠ. Τα κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα, στο πλαίσιο της αποκλειστικής αρμοδιότητας της Ένωσης όσον αφορά τη διατήρηση των θαλάσσιων βιολογικών πόρων, να λαμβάνουν μέτρα που δεν εισάγουν διακρίσεις για τη διατήρηση και διαχείριση αποθεμάτων ιχθύων και για τη διατήρηση ή βελτίωση της κατάστασης διατήρησης των θαλάσσιων οικοσυστημάτων εντός του ορίου των 12 ναυτικών μιλίων. Επιπλέον, τα κράτη μέλη που έχουν άμεσο διαχειριστικό συμφέρον, όπως ορίζεται στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1380/2013, έχουν τη δυνατότητα να συμφωνούν να υποβάλουν κοινές συστάσεις για τα μέτρα διατήρησης που είναι απαραίτητα για τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις οι οποίες απορρέουν από το ενωσιακό δίκαιο περιβάλλοντος. Όταν ένα κράτος μέλος περιλαμβάνει στο εθνικό του σχέδιο αποκατάστασης μέτρα διατήρησης αναγκαία για την επίτευξη των στόχων του παρόντος κανονισμού και τα εν λόγω μέτρα διατήρησης απαιτούν την υποβολή κοινών συστάσεων, το οικείο κράτος μέλος θα πρέπει να συμμετέχει σε διαβούλευση και να υποβάλλει τις εν λόγω κοινές συστάσεις εντός προθεσμίας που επιτρέπει την έγκαιρη έγκρισή τους πριν από τις αντίστοιχες προθεσμίες τους, με σκοπό την προώθηση της συνοχής μεταξύ των διαφόρων πολιτικών για τη διατήρηση των θαλάσσιων οικοσυστημάτων. Τα μέτρα αυτά θα πρέπει να αξιολογούνται και να εγκρίνονται σύμφωνα με τους κανόνες και τις διαδικασίες που προβλέπονται βάσει της ΚΑΠ.
- (44) Η οδηγία 2008/56/ΕΚ απαιτεί από τα κράτη μέλη να συνεργάζονται διμερώς και στο πλαίσιο περιφερειακών και υποπεριφερειακών μηχανισμών συνεργασίας, μεταξύ άλλων μέσω περιφερειακών συμβάσεων για τις θάλασσες, και συγκεκριμένα της Σύμβασης για την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος του βορειοανατολικού Ατλαντικού ⁽¹³⁾, της Σύμβασης για την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος στην περιοχή της Βαλτικής ⁽¹⁴⁾, της Σύμβασης για την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος και των παρακτινίων περιοχών της Μεσογείου ⁽¹⁵⁾ και της Σύμβασης για την προστασία του Ευξείνου Πόντου, που υπεγράφη στο Βουκουρέστι στις 21 Απριλίου 1992, καθώς και, όσον αφορά τα μέτρα στον τομέα της αλιείας, στο πλαίσιο των περιφερειακών ομάδων που έχουν συσταθεί στο πλαίσιο της ΚΑΠ.
- (45) Είναι σημαντικό να τεθούν σε εφαρμογή μέτρα αποκατάστασης και για τους οικοτόπους ορισμένων θαλάσσιων ειδών, όπως οι καρχαρίες και τα σελάγια, τα οποία, για παράδειγμα, εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Σύμβασης για τη διατήρηση των αποδημητικών ειδών της άγριας πανίδας, που υπεγράφη στη Βόνη στις 23 Ιουνίου 1979, ή στους καταλόγους απειλούμενων ή υπό εξαφάνιση ειδών των συμβάσεων για τις περιφερειακές θάλασσες, βρίσκονται όμως εκτός του πεδίου εφαρμογής της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, δεδομένου ότι έχουν σημαντική λειτουργία στο οικοσύστημα.
- (46) Για να υποστηρίξουν την αποκατάσταση και τη μη υποβάθμιση των χερσαίων, παράκτιων και θαλάσσιων οικοτόπων και των οικοτόπων γλυκών υδάτων, τα κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα να χαρακτηρίσουν πρόσθετες περιοχές ως «προστατευόμενες περιοχές» ή «αυστηρά προστατευόμενες περιοχές», να εφαρμόσουν άλλα αποτελεσματικά μέτρα διατήρησης βάσει περιοχής και να προωθήσουν μέτρα διατήρησης ιδιωτικής γης.
- (47) Τα αστικά οικοσυστήματα αντιπροσωπεύουν το 22 % περίπου της επιφάνειας του εδάφους της Ένωσης και αποτελούν την περιοχή στην οποία ζει η πλειονότητα των πολιτών της Ένωσης. Οι αστικοί χώροι πρασίνου περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, αστικά δάση, πάρκα και κήπους, αστικά αγροκτήματα, οδούς με δενδροστοιχίες, αστικούς λειμώνες και αστικούς φωτοφράκτες. Τα αστικά οικοσυστήματα, όπως και τα άλλα οικοσυστήματα που καλύπτονται από τον παρόντα κανονισμό, παρέχουν σημαντικούς οικοτόπους για τη βιοποικιλότητα, ιδίως φυτά, πτηνά και έντομα, συμπεριλαμβανομένων των επικονιαστών. Παρέχουν επίσης πολλές άλλες ζωτικές οικοσυστημικές υπηρεσίες, όπως μείωση του κινδύνου και περιορισμό των φυσικών καταστροφών (π.χ. για τις πλημμύρες και το φαινόμενο θερμοκικής νησίδας), δροσιά, αναψυχή, φιλτράρισμα νερού και αέρα, καθώς και μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και προσαρμογή σε αυτήν. Η αύξηση του αστικού χώρου πρασίνου αποτελεί σημαντική παράμετρο για τη μέτρηση της αύξησης της δυνατότητας των αστικών οικοσυστημάτων να παρέχουν αυτές τις ζωτικές υπηρεσίες. Η αύξηση της κάλυψης πρασίνου σε μια δεδομένη αστική περιοχή επιβραδύνει την απορροή των υδάτων, μειώνοντας κατ' αυτόν τον τρόπο τον κίνδυνο ρύπανσης των ποταμών από την υπερχειλίση των ομβρίων υδάτων, και συμβάλλει στη συγκράτηση των θερμοκρασιών της θερινής περιόδου, αναπτύσσοντας ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή, παρέχει δε πρόσθετο χώρο στη φύση για να θάλλει. Σε πολλές περιπτώσεις, η αύξηση του επιπέδου του αστικού χώρου πρασίνου θα βελτιώσει την υγεία του αστικού οικοσυστήματος. Με τη σειρά τους, τα υγιή αστικά οικοσυστήματα είναι απαραίτητα για τη στήριξη της υγείας άλλων βασικών ευρωπαϊκών οικοσυστημάτων καθώς, για

⁽¹²⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1380/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2013, σχετικά με την Κοινή Αλιευτική Πολιτική, την τροποποίηση των κανονισμών του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 1954/2003 και (ΕΚ) αριθ. 1224/2009 και την κατάργηση των κανονισμών του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 2371/2002 και (ΕΚ) αριθ. 639/2004 και της απόφασης 2004/585/ΕΚ του Συμβουλίου (ΕΕ L 354 της 28.12.2013, σ. 22).

⁽¹³⁾ ΕΕ L 104 της 3.4.1998, σ. 2.

⁽¹⁴⁾ ΕΕ L 73 της 16.3.1994, σ. 20.

⁽¹⁵⁾ ΕΕ L 240 της 19.9.1977, σ. 3.

παράδειγμα, συνδέουν φυσικές περιοχές στη γύρω ύπαιθρο, βελτιώνουν την υγεία των ποταμών μακριά από την πόλη, παρέχουν καταφύγιο και τόπους αναπαραγωγής για είδη πτηνών και επικονιαστών που συνδέονται με γεωργικούς και δασικούς οικοτόπους, και παρέχουν σημαντικούς οικοτόπους για τα αποδημητικά πτηνά.

- (48) Πρέπει να ενισχυθεί δραστικά η ανάληψη δράσεων ώστε να διασφαλιστεί ότι η κάλυψη των αστικών χώρων πρασίνου, ιδίως των δένδρων, δεν θα κινδυνεύει πλέον να μειωθεί. Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι αστικοί χώροι πρασίνου θα συνεχίσουν να παρέχουν τις απαραίτητες οικοσυστημικές υπηρεσίες, θα πρέπει να ανασχεθεί η απώλειά τους και να αποκατασταθούν και να αυξηθούν, μεταξύ άλλων με την ενσωμάτωση πράσινων υποδομών και λύσεων που βασίζονται στη φύση, όπως οι πράσινες στέγες και οι πράσινοι τοίχοι, στον σχεδιασμό κτιρίων. Η ενσωμάτωση αυτή μπορεί να συμβάλει στη διατήρηση και την αύξηση όχι μόνο της περιοχής του αστικού χώρου πρασίνου, αλλά, εάν συμπεριληφθούν τα δένδρα, και στην περιοχή της αστικής συγκόμωσης.
- (49) Τα επιστημονικά στοιχεία δείχνουν ότι το τεχνητό φως επηρεάζει αρνητικά τη βιοποικιλότητα. Το τεχνητό φως μπορεί επίσης να επηρεάσει την ανθρώπινη υγεία. Κατά την κατάρτιση των εθνικών σχεδίων αποκατάστασης δυνάμει του παρόντος κανονισμού, τα κράτη μέλη θα πρέπει να είναι σε θέση να εξετάσουν το ενδεχόμενο να σταματήσουν ή να μειώσουν τη φωτορύπανση, ή να λαμβάνουν διορθωτικά γι' αυτήν μέτρα, σε όλα τα οικοσυστήματα.
- (50) Στο πλαίσιο της στρατηγικής της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030 απαιτείται να καταβληθούν μεγαλύτερες προσπάθειες για την αποκατάσταση των οικοσυστημάτων γλυκών υδάτων και των φυσικών λειτουργιών των ποταμών. Η αποκατάσταση των οικοσυστημάτων γλυκών υδάτων θα πρέπει να περιλαμβάνει προσπάθειες για την αποκατάσταση της φυσικής συνδεσιμότητας των ποταμών, καθώς και των παρόχθιων και πλημμυρικών περιοχών τους, μεταξύ άλλων μέσω της άρσης των τεχνητών φραγμών προκειμένου να υποστηριχθεί η επίτευξη ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησης για ποταμούς, λίμνες και αλλουβιακούς οικοτόπους και είδη που ζουν στους εν λόγω οικοτόπους τα οποία προστατεύονται από τις οδηγίες 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ, όπως επίσης και να υποστηριχθεί η επίτευξη ενός από τους βασικούς στόχους της στρατηγικής της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030, δηλαδή της αποκατάστασης τουλάχιστον 25 000 χλμ. ποταμών ελεύθερης ροής, σε σύγκριση με το 2020 οπότε και εκδόθηκε η στρατηγική της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030. Κατά την άρση των φραγμών, τα κράτη μέλη θα πρέπει να δώσουν προτεραιότητα στους αρχαιωμένους φραγμούς, οι οποίοι δεν είναι πλέον απαραίτητοι για την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, την εσωτερική ναυσιπλοΐα, την υδροδότηση ή άλλες χρήσεις.
- (51) Στην Ένωση, οι επικονιαστές έχουν μειωθεί δραματικά τις τελευταίες δεκαετίες, καθώς ένα στα τρία είδη μελισσών και πεταλούδων βρίσκεται σε μείωση και ένα στα δέκα από αυτά τα είδη στα πρόθυρα της εξαφάνισης. Οι επικονιαστές είναι απαραίτητοι για τη λειτουργία των χερσαίων οικοσυστημάτων, την ανθρώπινη ευημερία και την επισιτιστική ασφάλεια, με την επικονίαση άγριων και καλλιεργούμενων φυτών. Η έκθεση του 2021 που βασίζεται στα αποτελέσματα του έργου «Ολοκληρωμένο σύστημα Λογιστικής Φυσικού Κεφαλαίου» (INCA), το οποίο ανέλαβαν από κοινού οι υπηρεσίες της Επιτροπής και ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος (ΕΟΠ), δείχνει ότι σχεδόν 5 000 000 000 EUR της ετήσιας γεωργικής παραγωγής της Ένωσης αποδίδονται άμεσα σε έντομα επικονιαστές.
- (52) Με την ανακοίνωσή της, της 1ης Ιουνίου 2018, η Επιτροπή δρομολόγησε την πρωτοβουλία της ΕΕ για τους επικονιαστές ανταποκρινόμενη στις εκκλήσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την αντιμετώπιση της μείωσης των επικονιαστών. Η έκθεση προόδου της 27ης Μαΐου 2021 για την υλοποίηση της πρωτοβουλίας κατέδειξε ότι εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικές προκλήσεις όσον αφορά την αντιμετώπιση των παραγόντων μείωσης των επικονιαστών, μεταξύ άλλων της χρήσης φυτοφαρμάκων. Τόσο το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο ψήφισμά του της 9ης Ιουνίου, όσο και το Συμβούλιο, στα συμπεράσματά του της 17ης Δεκεμβρίου 2020 σχετικά με την ειδική έκθεση αριθ. 15/2020 του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου έχουν απευθύνει έκκληση για ισχυρότερη δράση για την αντιμετώπιση της μείωσης των επικονιαστών, για τη δημιουργία πλαισίου παρακολούθησης για τους επικονιαστές σε επίπεδο Ένωσης, και για ξεκάθαρους στόχους και δείκτες όσον αφορά τη δέσμευση αναστροφής της μείωσης των επικονιαστών. Στη ειδική του έκθεση που εκδόθηκε το 2020, το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο συνέστησε στην Επιτροπή να δημιουργήσει κατάλληλους μηχανισμούς διακυβέρνησης και παρακολούθησης για τις δράσεις που έχουν ως στόχο την αντιμετώπιση των απειλών για τους επικονιαστές. Στην ανακοίνωσή της, της 24ης Ιανουαρίου 2023, η Επιτροπή παρουσίασε αναθεωρημένη πρωτοβουλία της ΕΕ για τους επικονιαστές με τίτλο «Αναθεώρηση της πρωτοβουλίας της ΕΕ για τους επικονιαστές — Μια νέα συμφωνία για τους επικονιαστές», η οποία καθορίζει τις δράσεις που πρέπει να αναλάβουν η Ένωση και τα κράτη μέλη της για την αντιστροφή της μείωσης των επικονιαστών έως το 2030.
- (53) Η πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την ορθολογική χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων αποσκοπεί στη ρύθμιση ενός από τους παράγοντες μείωσης των επικονιαστών με την απαγόρευση της χρήσης φυτοφαρμάκων σε οικολογικά ευαίσθητες περιοχές, πολλές από τις οποίες καλύπτονται από τον παρόντα κανονισμό, για παράδειγμα περιοχές όπου διαβιούν είδη επικονιαστών τα οποία ταξινομούνται ως απειλούμενα με εξαφάνιση στους ευρωπαϊκούς κόκκινους καταλόγους ειδών.
- (54) Για την παροχή ασφαλών, βιώσιμων, θρεπτικών και οικονομικά προσιτών τροφίμων απαιτούνται βιώσιμα, ανθεκτικά γεωργικά οικοσυστήματα, με βιοποικιλότητα. Τα πλούσια σε βιοποικιλότητα γεωργικά οικοσυστήματα αυξάνουν επίσης την ανθεκτικότητα της γεωργίας στην κλιματική αλλαγή και τους περιβαλλοντικούς κινδύνους, διασφαλίζοντας παράλληλα την επισιτιστική ασφάλεια και την ασφάλεια των τροφίμων και δημιουργώντας νέες θέσεις εργασίας στις αγροτικές περιοχές, ιδίως θέσεις εργασίας που συνδέονται με τη βιολογική γεωργία, καθώς και με τον αγροτουρισμό και την αναψυχή. Ως εκ

τούτου, η Ένωση οφείλει να βελτιώσει τη βιοποικιλότητα των γεωργικών εκτάσεων της μέσω μιας ποικιλίας υφιστάμενων πρακτικών που είναι επωφελείς για την ενίσχυση της βιοποικιλότητας, ή συμβατές με αυτήν, μεταξύ άλλων μέσω της χρήσης εκτατικής γεωργίας. Η εκτατική γεωργία είναι ζωτικής σημασίας για τη διατήρηση πολλών ειδών και οικοτόπων σε περιοχές πλούσιες σε βιοποικιλότητα. Υπάρχουν πολλές πρακτικές εκτατικής γεωργίας με πολλαπλά και σημαντικά οφέλη για την προστασία της βιοποικιλότητας, τις υπηρεσίες οικοσυστήματος και τα χαρακτηριστικά τοπίου, όπως η γεωργία ακριβείας, η βιολογική γεωργία, η αγροοικολογία, η αγροδασοκομία και οι μόνιμοι λειμώνες χαμηλής έντασης. Οι πρακτικές αυτές δεν αποσκοπούν στην παύση της γεωργικής χρήσης γης, αλλά στην προσαρμογή της προς όφελος της μακροπρόθεσμης λειτουργίας και παραγωγικότητας των γεωργικών οικοσυστημάτων. Τα οικονομικά ελκυστικά συστήματα χρηματοδότησης για ιδιοκτήτες, γεωργούς και άλλους διαχειριστές γης ώστε να συμμετέχουν οικειοθελώς σε τέτοιες πρακτικές είναι σημαντικά για να επιτευχθούν τα μακροπρόθεσμα οφέλη της αποκατάστασης.

- (55) Πρέπει να ληφθούν μέτρα αποκατάστασης για την ενίσχυση της βιοποικιλότητας των γεωργικών οικοσυστημάτων σε ολόκληρη την Ένωση, μεταξύ άλλων στις περιοχές που δεν καλύπτονται από τύπους οικοτόπων οι οποίοι εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ. Ελλείπει κοινής μεθόδου για την αξιολόγηση της κατάστασης των γεωργικών οικοσυστημάτων που θα επέτρεπε τον καθορισμό ειδικών στόχων αποκατάστασης για τα γεωργικά οικοσυστήματα, είναι σκόπιμο να καθοριστεί γενική υποχρέωση για τη βελτίωση της βιοποικιλότητας στα γεωργικά οικοσυστήματα και να μετρηθεί η εκπλήρωση της εν λόγω υποχρέωσης με βάση μια επιλογή δεικτών μεταξύ του δείκτη πεταλούδων χορτολιβαδικών εκτάσεων, του αποθέματος οργανικού άνθρακα σε ανόργανα εδάφη καλλιεργήσιμων εκτάσεων ή του μεριδίου των γεωργικών εκτάσεων με χαρακτηριστικά τοπίου υψηλής ποικιλομορφίας.
- (56) Δεδομένου ότι τα πτηνά γεωργικών εκτάσεων αποτελούν γνωστούς και ευρέως αναγνωρισμένους βασικούς δείκτες της υγείας των γεωργικών οικοσυστημάτων, είναι σκόπιμο να τεθούν στόχοι για την ανάκαμψή τους. Η υποχρέωση επίτευξης των στόχων αυτών θα πρέπει να ισχύει για τα κράτη μέλη και όχι για μεμονωμένους γεωργούς. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να επιτύχουν τους εν λόγω στόχους θεσπίζοντας αποτελεσματικά μέτρα αποκατάστασης των γεωργικών εκτάσεων, συνεργαζόμενα με τους γεωργούς και στηρίζοντας τους γεωργούς και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη στον σχεδιασμό και την εφαρμογή τους στην πράξη.
- (57) Τα χαρακτηριστικά τοπίου υψηλής ποικιλομορφίας σε γεωργικές εκτάσεις, όπως ζώνες ανάσχεσης, εκτάσεις σε εκ περιτροπής ή μη εκ περιτροπής αγρανάπαυση, θάμνοστοιχίες, μεμονωμένα δένδρα ή συστάδες δένδρων, δενδροστοιχίες, παρυφές αγρών, αγροτεμάχια, τάφροι, ρέματα, μικροί υγρότοποι, αναβαθμίδες, σωροί λίθων που χρησιμεύουν ως ορόσημα, πέτρινοι τοίχοι, μικρές λίμνες και πολιτιστικά χαρακτηριστικά, παρέχουν χώρο για άγρια φυτά και ζώα, συμπεριλαμβανομένων των επικονιαστών, αποτρέπουν τη διάβρωση και εξάντληση των εδαφών, φιλτράρουν τον αέρα και τα ύδατα, στηρίζουν τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και την προσαρμογή σε αυτήν, καθώς και τη γεωργική παραγωγικότητα των καλλιεργειών που εξαρτώνται από την επικονίαση. Παραγωγικά χαρακτηριστικά μπορούν επίσης να θεωρηθούν ως χαρακτηριστικά τοπίου υψηλής ποικιλομορφίας υπό ορισμένες συνθήκες.
- (58) Η κοινή γεωργική πολιτική (ΚΓΠ) αποσκοπεί στη στήριξη και την ενίσχυση της προστασίας του περιβάλλοντος, συμπεριλαμβανομένης της βιοποικιλότητας. Στους ειδικούς σκοπούς της περιλαμβάνεται η ανάσχεση και αντιστροφή της απώλειας βιοποικιλότητας, η ενίσχυση των οικοσυστημικών υπηρεσιών και η διατήρηση των οικοτόπων και των τοπίων. Το νέο πρότυπο αεισιμότητας υπ' αριθ. 8 της ΚΓΠ για την καλή γεωργική και περιβαλλοντική κατάσταση της γης (ΚΓΠΚ 8), που αναφέρεται στο παράρτημα ΙΙΙ του κανονισμού (ΕΕ) 2021/2115 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽¹⁶⁾, απαιτεί από τους δικαιούχους ενισχύσεων που συνδέονται με την περιοχή να διαθέτουν τουλάχιστον το 4 % της αρόσιμης γης σε επίπεδο γεωργικής εκμετάλλευσης για μη παραγωγικές περιοχές και χαρακτηριστικά, συμπεριλαμβανομένης της γης υπό αγρανάπαυση, και να διατηρούν τα υφιστάμενα χαρακτηριστικά τοπίου. Το ποσοστό του 4 % που πρέπει να αποδίδεται στη συμμόρφωση με το πρότυπο ΚΓΠΚ 8 μπορεί να μειωθεί στο 3 % εφόσον πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις. Η υποχρέωση αυτή θα συμβάλει στην επίτευξη θετικής τάσης για τα κράτη μέλη όσον αφορά τα χαρακτηριστικά τοπίου υψηλής ποικιλομορφίας στις γεωργικές εκτάσεις. Επιπλέον, στο πλαίσιο της ΚΓΠ, τα κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα να θεσπίσουν οικολογικά προγράμματα για γεωργικές πρακτικές που εφαρμόζονται από γεωργούς σε γεωργικές περιοχές, που μπορούν να περιλαμβάνουν τη διατήρηση και τη δημιουργία χαρακτηριστικών τοπίου ή μη παραγωγικών περιοχών. Ομοίως, στα στρατηγικά τους σχέδια για την ΚΓΠ, τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να συμπεριλαμβάνουν γεωργο-περιβαλλοντικο-κλιματικές δεσμεύσεις, συμπεριλαμβανομένης της ενισχυμένης διαχείρισης των χαρακτηριστικών του τοπίου που υπερβαίνει το πρότυπο ΚΓΠΚ 8 ή οικολογικά προγράμματα. Έργα που υπάγονται στο υποπρόγραμμα «Φύση και Βιοποικιλότητα» του προγράμματος LIFE, το οποίο θεσπίστηκε μέσω του κανονισμού (ΕΕ) 2021/783 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽¹⁷⁾ θα συμβάλουν επίσης στο να τεθεί η βιοποικιλότητα της

⁽¹⁶⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/2115 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 2ας Δεκεμβρίου 2021, σχετικά με τη θέπιση κανόνων για τη στήριξη των στρατηγικών σχεδίων που πρέπει να καταρτίζονται από τα κράτη μέλη στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής (στρατηγικά σχέδια για την ΚΓΠ) και να χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ) και το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 και (ΕΕ) αριθ. 1307/2013 (ΕΕ L 435 της 6.12.2021, σ. 1).

⁽¹⁷⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/783 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2021, για τη θέπιση Προγράμματος για το Περιβάλλον και τη Δράση για το Κλίμα (LIFE) και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1293/2013 (ΕΕ L 172 της 17.5.2021, σ. 53).

Ευρώπη σε γεωργικές εκτάσεις σε τροχιά ανάκαμψης έως το 2030, στηρίζοντας την εφαρμογή της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ και της οδηγίας 2009/147/ΕΚ, καθώς και της στρατηγικής της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030.

- (59) Η αποκατάσταση και η επανύγρυνση οργανικών εδαφών –όπως ορίζονται στις κατευθυντήριες γραμμές του IPCC του 2006 για τις εθνικές απογραφές αερίων θερμοκηπίου– γεωργικής χρήσης, που χρησιμοποιούνται δηλαδή ως λειμώνες και ως καλλιεργήσιμες εκτάσεις, τα οποία αποτελούν αποστραγγισμένους τυρφώνες, συμβάλλουν στην επίτευξη σημαντικών οφελών για τη βιοποικιλότητα, σημαντικής μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, καθώς και άλλων περιβαλλοντικών οφελών, και ταυτόχρονα συμβάλλουν στη διαμόρφωση ενός ποικιλόμορφου γεωργικού τοπίου. Τα κράτη μέλη μπορούν να επιλέξουν από ένα ευρύ φάσμα μέτρων αποκατάστασης των αποστραγγισμένων τυρφώνων γεωργικής χρήσης, τα οποία ποικίλλουν από τη μετατροπή καλλιεργήσιμων εκτάσεων σε μόνιμους λειμώνες και μέτρα εκτατικοποίησης που συνοδεύονται από μειωμένη αποστράγγιση έως την πλήρη επανύγρυνση επ' ευκαιρία καλλιέργειας ελωδών εκτάσεων ή τη φύτευση βλάστησης προς τυρφοποίηση. Τα σημαντικότερα οφέλη για το κλίμα προκύπτουν από την αποκατάσταση και επανύγρυνση καλλιεργήσιμων εκτάσεων και, στη συνέχεια, την αποκατάσταση εντατικά καλλιεργούμενων λειμώνων. Για να καταστεί δυνατή η ευέλικτη υλοποίηση του στόχου αποκατάστασης των αποστραγγισμένων τυρφώνων υπό γεωργική χρήση, τα κράτη μέλη θα πρέπει να είναι σε θέση να προσμετρούν τα μέτρα αποκατάστασης και επανύγρυνσης των αποστραγγισμένων τυρφώνων σε περιοχές με χώρους εξόρυξης τύρφης, καθώς και, σε ορισμένο βαθμό, την αποκατάσταση και επανύγρυνση των αποστραγγισμένων τυρφώνων υπό άλλες χρήσεις γης (π.χ. δάσος) ως συμβολή στην επίτευξη των στόχων αποκατάστασης για αποστραγγισμένους τυρφώνες υπό γεωργική χρήση. Σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, και εάν η επανύγρυνση αποστραγγισμένων τυρφώνων υπό γεωργική χρήση δεν μπορεί να εφαρμοστεί λόγω σημαντικών αρνητικών επιπτώσεων στα κτίρια, τις υποδομές, την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή ή άλλους λόγους δημοσίου συμφέροντος, και δεν είναι εφικτή η επανύγρυνση τυρφώνων υπό άλλες χρήσεις γης, τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να μειώνουν την έκταση επανύγρυνσης τυρφώνων.
- (60) Για να αποκομίζονται πλήρως τα οφέλη της βιοποικιλότητας, η αποκατάσταση και επανύγρυνση περιοχών αποστραγγισμένων τυρφώνων θα πρέπει να επεκταθεί πέρα από τις περιοχές των υγροτοπικών τύπων οικοτόπων που αναφέρονται στο παράρτημα Ι της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ και οι οποίοι πρέπει να αποκατασταθούν και να επανέλθουν. Τα δεδομένα σχετικά με την έκταση των οργανικών εδαφών, καθώς και τις οικείες εκπομπές και απορροφήσεις αερίων του θερμοκηπίου, παρακολουθούνται και διατίθενται μέσω υποβολής εκθέσεων του τομέα LULUCF στις εθνικές απογραφές αερίων του θερμοκηπίου των κρατών μελών, που υποβάλλονται στο πλαίσιο της σύμβασης-πλαisiού των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή. Οι τυρφώνες που έχουν αποκατασταθεί και επανυγρυνθεί μπορούν να συνεχίσουν να χρησιμοποιούνται παραγωγικά με εναλλακτικούς τρόπους. Για παράδειγμα, η καλλιέργεια ελωδών εκτάσεων, η πρακτική δηλ. της καλλιέργειας σε υγρούς τυρφώνες, μπορεί να περιλαμβάνει την καλλιέργεια διαφόρων τύπων καλαμιών, ορισμένες μορφές ξυλείας, την καλλιέργεια μύρτιλλων και μακρόκαρκων μύρτιλλων, την καλλιέργεια σφάγνου και τη βόσκηψη νεροβούβαλων. Οι εν λόγω πρακτικές θα πρέπει να βασίζονται στις αρχές της βιώσιμης διαχείρισης και να αποσκοπούν στην ενίσχυση της βιοποικιλότητας, ώστε να μπορούν να έχουν υψηλή αξία τόσο από οικονομική όσο και από οικολογική άποψη. Η καλλιέργεια ελωδών εκτάσεων μπορεί επίσης να είναι επωφελής για πολλά είδη που απειλούνται με εξαφάνιση στην Ένωση, αλλά και να διευκολύνει τη συνδεσιμότητα υγροτοπικών περιοχών και των πληθυσμών συναφών ειδών στην Ένωση. Η χρηματοδότηση για μέτρα αποκατάστασης και επανύγρυνσης αποστραγγισμένων τυρφώνων και για την αντιστάθμιση πιθανών απωλειών εισοδήματος μπορεί να προέλθει από ευρύ φάσμα πηγών, συμπεριλαμβανομένων των δαπανών στο πλαίσιο του προϋπολογισμού της Ένωσης και των χρηματοδοτικών προγραμμάτων της Ένωσης.
- (61) Η νέα δασική στρατηγική της ΕΕ για το 2030, η οποία περιγράφεται στην ανακοίνωση της Επιτροπής της 16ης Ιουλίου 2021, υπογράμμισε την ανάγκη αποκατάστασης της δασικής βιοποικιλότητας. Τα δάση και οι λοιπές δασικές εκτάσεις καλύπτουν πάνω από το 43,5 % του χερσαίου χώρου της Ένωσης. Τα δασικά οικοσυστήματα που φιλοξενούν πλούσια βιοποικιλότητα είναι ευάλωτα στην κλιματική αλλαγή, αποτελούν όμως και έναν φυσικό σύμμαχο στην προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και την καταπολέμησή της καθώς και των κινδύνων που σχετίζονται με το κλίμα, μεταξύ άλλων μέσω των λειτουργιών αποθέματος άνθρακα και απορρόφησης άνθρακα, και παρέχουν πολλές άλλες ζωτικής σημασίας οικοσυστημικές υπηρεσίες και οφέλη, όπως η παροχή ξυλείας και ξύλου, τροφίμων και άλλων προϊόντων εκτός της ξυλείας, η ρύθμιση του κλίματος, η σταθεροποίηση του εδάφους και ο περιορισμός της διάβρωσης, καθώς και ο καθαρισμός του αέρα και των υδάτων.
- (62) Πρέπει να ληφθούν μέτρα αποκατάστασης για την ενίσχυση της βιοποικιλότητας των δασικών οικοσυστημάτων σε ολόκληρη την Ένωση, μεταξύ άλλων στις περιοχές που δεν καλύπτονται από τύπους οικοτόπων οι οποίοι εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ. Ελλείψει κοινής μεθόδου για την αξιολόγηση της κατάστασης των δασικών οικοσυστημάτων που θα επέτρεπε τον καθορισμό ειδικών στόχων αποκατάστασης για τα δασικά οικοσυστήματα, είναι σκόπιμο να θεσπιστεί γενική υποχρέωση για τη βελτίωση της βιοποικιλότητας στα δασικά οικοσυστήματα και να μετρηθεί η εκπλήρωση της εν λόγω υποχρέωσης με βάση τον δείκτη κοινών δασικών πτηνών και μιας επιλογής από άλλους δείκτες, μεταξύ των όρθιων νεκρών ξύλων, των πεσμένων νεκρών ξύλων, του ποσοστού δασών με μη ομήλικη δομή, της δασικής συνδεσιμότητας, του αποθέματος οργανικού άνθρακα, του ποσοστού δασών που κυριαρχείται από αυτόχθονα είδη δέντρων και της ποικιλομορφίας των ειδών δένδρων.
- (63) Κατά τον σχεδιασμό και την εφαρμογή των μέτρων αποκατάστασης που είναι αναγκαία για την ενίσχυση της βιοποικιλότητας στα δασικά οικοσυστήματα και κατά τον καθορισμό ικανοποιητικών επιπέδων για τους δείκτες

βιοποικιλότητας για τα δάση, τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους κινδύνους δασικών πυρκαγιών, με βάση τις τοπικές συνθήκες. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να κάνουν χρήση των βέλτιστων πρακτικών για τη μείωση των εν λόγω κινδύνων, ιδίως όπως περιγράφεται στις κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής για την πρόληψη των ανεξέλεγκτων πυρκαγιών βάσει χερσαίων λύσεων που εκδόθηκαν το 2021.

- (64) Η στρατηγική της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030 θέτει μια δέσμευση για φύτευση τουλάχιστον τριών δισεκατομμυρίων επιπλέον δέντρων στην Ένωση έως το 2030, με πλήρη σεβασμό των οικολογικών αρχών. Η νέα δασική στρατηγική της ΕΕ για το 2030, η οποία περιγράφεται στην ανακοίνωση της Επιτροπής της 16ης Ιουλίου 2021, περιλαμβάνει χάρτη πορείας για την υλοποίηση της εν λόγω δέσμευσης με βάση τη γενική αρχή της φύτευσης και της καλλιέργειας του κατάλληλου δένδρου στο σωστό μέρος και για τον σωστό σκοπό. Διατίθεται διαδικτυακός μετρητής δέντρων ως εργαλείο για την καταγραφή των συνεισφορών και της προόδου όσον αφορά τη δέσμευση και τα κράτη μέλη θα πρέπει να τεκμηριώνουν τα δέντρα που φυτεύονται στο εργαλείο. Όπως ορίζεται στη στρατηγική της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030 και στον χάρτη πορείας της νέας δασικής στρατηγικής της ΕΕ για το 2030, στις 17 Μαρτίου 2023 η Επιτροπή εξέδωσε κατευθυντήριες γραμμές για τη φιλική προς τη βιοποικιλότητα δάσωση, αναδάσωση και δενδροφύτευση. Οι εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές, που διατυπώνουν το πλαίσιο των οικολογικών αρχών που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη, έχουν ως στόχο να συμβάλουν στη δέσμευση και, κατ' αυτόν τον τρόπο, να στηρίξουν την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού.
- (65) Οι στόχοι αποκατάστασης και οι υποχρεώσεις για τους οικοτόπους και τα είδη που προστατεύονται δυνάμει των οδηγιών 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ, για τους επικονιαστές και για τα οικοσυστήματα γλυκών υδάτων, τα αστικά, γεωργικά και δασικά οικοσυστήματα θα πρέπει να είναι συμπληρωματικοί και να λειτουργούν σε συνέργεια, με σκοπό την επίτευξη του πρωταρχικού στόχου της αποκατάστασης των οικοσυστημάτων σε όλες τις χερσαίες και θαλάσσιες περιοχές των κρατών μελών. Τα μέτρα αποκατάστασης που απαιτούνται για την επίτευξη ενός συγκεκριμένου στόχου θα συμβάλουν σε πολλές περιπτώσεις στην επίτευξη άλλων στόχων ή την εκπλήρωση άλλων υποχρεώσεων. Ως εκ τούτου, τα κράτη μέλη θα πρέπει να σχεδιάζουν τα μέτρα αποκατάστασης στρατηγικά, με σκοπό τη μεγιστοποίηση της αποτελεσματικότητάς τους όσον αφορά τη συμβολή τους στην αποκατάσταση της φύσης σε ολόκληρη την Ένωση. Τα μέτρα αποκατάστασης θα πρέπει επίσης να σχεδιάζονται κατά τρόπο ώστε να αντιμετωπίζουν τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, καθώς και την πρόληψη και τον έλεγχο των επιπτώσεων των φυσικών καταστροφών, όπως επίσης την υποβάθμιση της γης. Θα πρέπει να αποσκοπούν στη βελτιστοποίηση των οικολογικών, οικονομικών και κοινωνικών λειτουργιών των οικοσυστημάτων, συμπεριλαμβανομένου του δυναμικού παραγωγικότητάς τους, λαμβάνοντας υπόψη τη συμβολή τους στη βιώσιμη ανάπτυξη των σχετικών περιφερειών και κοινοτήτων. Προκειμένου να αποφεύγονται ακούσιες συνέπειες, τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να λαμβάνουν υπόψη τις προβλέψιμες κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις και τα εκτιμώμενα οφέλη της εφαρμογής των μέτρων αποκατάστασης. Είναι σημαντικό τα κράτη μέλη να εκπονήσουν λεπτομερή εθνικά σχέδια αποκατάστασης με βάση τα βέλτιστα διαθέσιμα επιστημονικά στοιχεία. Ο καθορισμός της κανονιστικής περιοχής αναφοράς για τους τύπους οικοτόπων θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τεκμηριωμένες καταγραφές της ιστορικής κατανομής και των περιοχών, καθώς και τις προβλεπόμενες μεταβολές των περιβαλλοντικών συνθηκών λόγω της κλιματικής αλλαγής. Επιπλέον, είναι σημαντικό να παρέχονται εγκαίρως στο κοινό εγκαίρως ουσιαστικές ευκαιρίες συμμετοχής στην κατάρτιση των σχεδίων. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις ειδικές συνθήκες και ανάγκες στην επικράτειά τους, ώστε τα σχέδια να ανταποκρίνονται στις σχετικές πιέσεις, απειλές και παράγοντες απώλειας βιοποικιλότητας, θα πρέπει δε να συνεργάζονται ώστε να διασφαλίζεται διασυννοριακή αποκατάσταση και συνδεσιμότητα.
- (66) Για να διασφαλιστούν συνέργειες μεταξύ των διαφόρων μέτρων που έχουν ληφθεί και πρόκειται να ληφθούν για την προστασία, τη διατήρηση και την αποκατάσταση της φύσης στην Ένωση, τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη, κατά την εκπόνηση των εθνικών σχεδίων αποκατάστασης, τα εξής: τα μέτρα διατήρησης που θεσπίστηκαν για τους τόπους Natura 2000 και τα πλαίσια δράσης προτεραιότητας που εκπονούνται σύμφωνα με τις οδηγίες 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ· τα μέτρα για την επίτευξη καλής οικολογικής και χημικής κατάστασης των υδατικών συστημάτων που περιλαμβάνονται σε σχέδια διαχείρισης λεκάνης απορροής ποταμού, τα οποία εκπονούνται σύμφωνα με την οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹⁸⁾· τις θαλάσσιες στρατηγικές για την επίτευξη καλής περιβαλλοντικής κατάστασης για όλες τις θαλάσσιες περιοχές της Ένωσης που εκπονούνται σύμφωνα με την οδηγία 2008/56/ΕΚ· τα εθνικά προγράμματα ελέγχου της ατμοσφαιρικής ρύπανσης που καταρτίζονται βάσει της οδηγίας (ΕΕ) 2016/2284 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹⁹⁾· τις εθνικές στρατηγικές και σχέδια δράσης για τη βιοποικιλότητα που αναπτύσσονται σύμφωνα με το άρθρο 6 της σύμβασης για τη βιολογική ποικιλότητα, καθώς και μέτρα διατήρησης που θεσπίζονται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1380/2013 και τεχνικά μέτρα που θεσπίζονται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2019/1241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽²⁰⁾.

⁽¹⁸⁾ Οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2000, για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων (ΕΕ L 327 της 22.12.2000, σ. 1).

⁽¹⁹⁾ Οδηγία (ΕΕ) 2016/2284 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Δεκεμβρίου 2016, σχετικά με τη μείωση των εθνικών εκπομπών ορισμένων ατμοσφαιρικών ρύπων, την τροποποίηση της οδηγίας 2003/35/ΕΚ και την κατάργηση της οδηγίας 2001/81/ΕΚ (ΕΕ L 344 της 17.12.2016, σ. 1).

⁽²⁰⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2019/1241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Ιουνίου 2019, σχετικά με τη διατήρηση αλιευτικών πόρων και την προστασία θαλάσσιων οικοσυστημάτων μέσω τεχνικών μέτρων, την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 1967/2006, (ΕΚ) αριθ. 1224/2009 του Συμβουλίου και των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1380/2013, (ΕΕ) 2016/1139, (ΕΕ) 2018/973, (ΕΕ) 2019/472 και (ΕΕ) 2019/1022 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 894/97, (ΕΚ) αριθ. 850/98, (ΕΚ) αριθ. 2549/2000, (ΕΚ) αριθ. 254/2002, (ΕΚ) αριθ. 812/2004 και (ΕΚ) αριθ. 2187/2005 του Συμβουλίου (ΕΕ L 198 της 25.7.2019, σ. 105).

- (67) Προκειμένου να διασφαλιστεί η συνοχή μεταξύ των στόχων του παρόντος κανονισμού και της οδηγίας (ΕΕ) 2018/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽²¹⁾, του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽²²⁾ και της οδηγίας 98/70/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽²³⁾ όσον αφορά την προώθηση της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, ιδίως κατά την εκπόνηση των εθνικών σχεδίων αποκατάστασης, τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τη δυνατότητα των έργων ανανεώσιμης ενέργειας να συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων αποκατάστασης της φύσης.
- (68) Δεδομένης της σημασίας της συνεπούς αντιμετώπισης των διττών προκλήσεων της απώλειας βιοποικιλότητας και της κλιματικής αλλαγής, η αποκατάσταση της βιοποικιλότητας θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη την ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και αντιστρόφως. Θα πρέπει να είναι δυνατός ο συνδυασμός δραστηριοτήτων αποκατάστασης και ανάπτυξης έργων ανανεώσιμης ενέργειας, όπου είναι δυνατόν, μεταξύ άλλων σε περιοχές επιτάχυνσης για ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και σε ειδικές περιοχές δικτύου. Η οδηγία (ΕΕ) 2018/2001 απαιτεί από τα κράτη μέλη να προβαίνουν σε συντονισμένη χαρτογράφηση για την ανάπτυξη ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στην επικράτεια τους με σκοπό τον προσδιορισμό του εγχώριου δυναμικού και των διαθέσιμων χερσαίων, υπόγειων ή θαλάσσιων εκτάσεων ή εκτάσεων εσωτερικών υδάτων που απαιτούνται για την εγκατάσταση σταθμών παραγωγής ανανεώσιμης ενέργειας και των σχετικών υποδομών τους, όπως οι εγκαταστάσεις δικτύου και αποθήκευσης, συμπεριλαμβανομένης της αποθήκευσης θερμικής ενέργειας, και οι οποίες είναι απαραίτητες προκειμένου να εκπληρωθούν τουλάχιστον οι εθνικές συνεισφορές τους στον αναθεωρημένο στόχο για την ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές για το 2030. Οι απαραίτητες αυτές περιοχές, συμπεριλαμβανομένων των υφιστάμενων σταθμών παραγωγής και των μηχανισμών συνεργασίας, πρέπει να αντιστοιχούν με τις εκτιμώμενες πορείες και τη συνολική προγραμματισμένη εγκατεστημένη ισχύ από τεχνολογίες ανανεώσιμης ενέργειας που ορίζονται στα εθνικά σχέδια για την ενέργεια και το κλίμα. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να ορίσουν ένα υποσύνολο περιοχών ως περιοχές επιτάχυνσης για ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Περιοχές επιτάχυνσης για ανανεώσιμες πηγές ενέργειας είναι συγκεκριμένες περιοχές, είτε στην ξηρά είτε στη θάλασσα, που είναι ιδιαίτερα κατάλληλες για την εγκατάσταση μονάδων παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, όπου η ανάπτυξη ενός συγκεκριμένου τύπου ανανεώσιμης ενέργειας δεν αναμένεται να επιφέρει σημαντικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις, δεδομένων των ιδιαιτεροτήτων της επιλεγμένης περιοχής. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να δώσουν προτεραιότητα σε τεχνητές και δομημένες επιφάνειες, όπως στέγες και προσόψεις κτιρίων, μεταφορικές υποδομές και τον άμεσο περίγυρο τους, χώρους στάθμευσης, αγροκτήματα, χώρους αποβλήτων, βιομηχανικούς χώρους, ορυχεία, τεχνητά εσωτερικά υδάτινα συστήματα, τεχνητές λίμνες ή δεξαμενές και, κατά περίπτωση, χώρους επεξεργασίας αστικών λυμάτων, καθώς και υποβαθμισμένα εδάφη που δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν για γεωργικούς σκοπούς. Η οδηγία (ΕΕ) 2018/2001 ορίζει επίσης ότι τα κράτη μέλη επιτρέπεται να εγκρίνουν ένα ή περισσότερα σχέδια για τον καθορισμό χώρων που προορίζονται για υποδομές για την ανάπτυξη έργων δικτύου και αποθήκευσης που είναι αναγκαία για την ενσωμάτωση της ανανεώσιμης ενέργειας στο σύστημα ηλεκτρικής ενέργειας, όπου η ανάπτυξη αυτή δεν αναμένεται να επιφέρει σημαντικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις ή οι επιπτώσεις αυτές μπορούν να μετριαστούν δεόντως ή, όπου αυτό δεν είναι εφικτό, να αντισταθμιστούν δεόντως. Στόχος των περιοχών αυτών πρέπει να είναι το να λειτουργούν υποστηρικτικά και συμπληρωματικά στις περιοχές επιτάχυνσης για ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Κατά τον καθορισμό των περιοχών επιτάχυνσης για ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και των περιοχών που προορίζονται για υποδομές, τα κράτη μέλη πρέπει να αποφεύγουν τις προστατευόμενες περιοχές και να λαμβάνουν υπόψη τα εθνικά τους σχέδια αποκατάστασης. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να συντονίζουν την ανάπτυξη εθνικών σχεδίων αποκατάστασης με τη χαρτογράφηση των περιοχών που απαιτούνται προκειμένου να ανταποκριθούν τουλάχιστον στις εθνικές τους συνεισφορές για την επίτευξη του στόχου ανανεώσιμων πηγών ενέργειας για το 2030 και, κατά περίπτωση, με τον καθορισμό των περιοχών επιτάχυνσης για ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και των περιοχών που προορίζονται για υποδομές. Κατά την κατάρτιση των εθνικών τους σχεδίων αποκατάστασης, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν συνέργειες με την ανάπτυξη των υποδομών ανανεώσιμης ενέργειας και ενέργειας και με τις περιοχές επιτάχυνσης για ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και περιοχές που προορίζονται για το δίκτυο που έχουν ήδη καθοριστεί και να διασφαλίζουν ότι η λειτουργία των εν λόγω περιοχών, συμπεριλαμβανομένων των διαδικασιών αδειοδότησης που ισχύουν για τις εν λόγω περιοχές οι οποίες προβλέπονται στην οδηγία (ΕΕ) 2018/2001, παραμένει αμετάβλητη.
- (69) Προκειμένου να διασφαλιστούν συνέργειες με μέτρα αποκατάστασης που έχουν ήδη προγραμματιστεί ή τεθεί σε εφαρμογή στα κράτη μέλη, τα εθνικά σχέδια αποκατάστασης θα πρέπει να αναγνωρίζουν τα εν λόγω μέτρα αποκατάστασης και να τα λαμβάνουν υπόψη. Υπό το πρίσμα της επείγουσας ανάγκης που επισήμανε η έκτη έκθεση αξιολόγησης της IPCC όσον αφορά την ανάληψη δράσης για την αποκατάσταση υποβαθμισμένων οικοσυστημάτων, τα κράτη μέλη θα πρέπει να εφαρμόζουν τα εν λόγω μέτρα παράλληλα με την εκπόνηση των σχεδίων αποκατάστασης.
- (70) Τα εθνικά σχέδια αποκατάστασης και τα μέτρα για την αποκατάσταση των οικοτόπων, καθώς και τα μέτρα για την πρόληψη της υποβάθμισης των οικοτόπων, θα πρέπει επίσης να λαμβάνουν υπόψη τα αποτελέσματα των ερευνητικών έργων που σχετίζονται με την αξιολόγηση της κατάστασης των οικοσυστημάτων, τον προσδιορισμό και τη θέσπιση μέτρων

⁽²¹⁾ Οδηγία (ΕΕ) 2018/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2018, για την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές (ΕΕ L 328 της 21.12.2018, σ. 82).

⁽²²⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2018, για τη διακυβέρνηση της Ενεργειακής Ένωσης και της Δράσης για το Κλίμα, για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 663/2009 και (ΕΚ) αριθ. 715/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, των οδηγιών 94/22/ΕΚ, 98/70/ΕΚ, 2009/31/ΕΚ, 2009/73/ΕΚ, 2010/31/ΕΕ, 2012/27/ΕΕ και 2013/30/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, των οδηγιών 2009/119/ΕΚ και (ΕΕ) 2015/652 του Συμβουλίου και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 525/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 328 της 21.12.2018, σ. 1).

⁽²³⁾ Οδηγία 98/70/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Οκτωβρίου 1998, σχετικά με την ποιότητα των καυσίων βενζίνης και ντίζελ και την τροποποίηση της οδηγίας 93/12/ΕΟΚ του Συμβουλίου (ΕΕ L 350 της 28.12.1998, σ. 58).

αποκατάστασης και τους σκοπούς παρακολούθησης. Κατά περίπτωση, θα πρέπει επίσης να λαμβάνουν υπόψη την ποικιλομορφία των καταστάσεων στις διάφορες περιφέρειες της Ένωσης, σύμφωνα με το άρθρο 191 παράγραφος 2 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), όπως τις κοινωνικές, οικονομικές και πολιτιστικές απαιτήσεις και τα περιφερειακά και τοπικά χαρακτηριστικά, συμπεριλαμβανομένης της πληθυσμιακής πυκνότητας.

- (71) Είναι σκόπιμο να λαμβάνεται υπόψη η ειδική κατάσταση των εξόχως απόκεντρων περιοχών της Ένωσης, όπως παρατίθενται στο άρθρο 349 ΣΛΕΕ, η οποία προβλέπει ειδικά μέτρα προς στήριξη των συγκεκριμένων περιοχών. Όπως προβλέπεται στη στρατηγική της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030, θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στην προστασία και αποκατάσταση των οικοσυστημάτων των εξόχως απόκεντρων περιοχών, δεδομένης της εξαιρετικά πλούσιας αξίας τους όσον αφορά τη βιοποικιλότητα. Ταυτόχρονα, θα πρέπει να συνυπολογίζονται το κόστος που σχετίζεται με την προστασία και την αποκατάσταση αυτών των οικοσυστημάτων και ο απομακρυσμένος ή νησιωτικός χαρακτήρας, το μικρό μέγεθος, η δύσκολη μορφολογία και το κλίμα των εξόχως απόκεντρων περιοχών, ιδίως κατά την κατάρτιση των εθνικών σχεδίων αποκατάστασης. Τα κράτη μέλη παροτρύνονται να συμπεριλαμβάνουν, σε προαιρετική βάση, ειδικά μέτρα αποκατάστασης σε όσες εξόχως απόκεντρες περιοχές δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού.
- (72) Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος (ΕΟΠ) θα πρέπει να στηρίζει τα κράτη μέλη στην εκπόνηση των εθνικών σχεδίων αποκατάστασης, καθώς και στην παρακολούθηση της προόδου προς την εκπλήρωση των στόχων και την εκπλήρωση των υποχρεώσεων αποκατάστασης. Η Επιτροπή θα πρέπει να αξιολογήσει κατά πόσον τα εθνικά σχέδια αποκατάστασης είναι επαρκή για την επίτευξη των εν λόγω στόχων και την εκπλήρωση των εν λόγω υποχρεώσεων, για την εκπλήρωση των πρωταρχικών στόχων της Ένωσης να καλύπτουν από κοινού, ως στόχο της Ένωσης, σε όλες τις περιοχές και τα οικοσυστήματα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού, τουλάχιστον το 20 % των χερσαίων περιοχών και τουλάχιστον το 20 % των θαλάσσιων περιοχών έως το 2030, και όλα τα οικοσυστήματα που χρήζουν αποκατάστασης έως το 2050, τους στόχους για την αποκατάσταση τουλάχιστον 25 000 χλμ. ποταμών σε ποταμούς ελεύθερης ροής στην Ένωση έως το 2030, καθώς και για τη συμβολή στη δέσμευση για φύτευση τουλάχιστον 3 δισεκατομμυρίων επιπλέον δέντρων στην Ένωση έως το 2030.
- (73) Η έκθεση του 2020 για την κατάσταση της φύσης κατέδειξε ότι σημαντικό μέρος των πληροφοριών που υποβάλλονται από τα κράτη μέλη σύμφωνα με το άρθρο 17 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ και το άρθρο 12 της οδηγίας 2009/147/ΕΚ, ιδίως όσον αφορά την κατάσταση και τις τάσεις διατήρησης των οικοτόπων και των ειδών που προστατεύονται δυνάμει των εν λόγω οδηγιών, προέρχεται από μη πλήρεις έρευνες ή βασίζεται αποκλειστικά σε γνώμες εμπειρογνομόνων. Η εν λόγω έκθεση κατέδειξε επίσης ότι η κατάσταση πολλών τύπων οικοτόπων και ειδών που προστατεύονται βάσει της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ είναι ακόμη άγνωστη. Η κάλυψη αυτών των κενών γνώσης και η επένδυση στην παρακολούθηση και επιτήρηση είναι απαραίτητες προκειμένου να υποστηριχθούν έγκυρα εθνικά σχέδια αποκατάστασης που βασίζονται σε επιστημονικά στοιχεία. Προκειμένου οι διάφορες μέθοδοι παρακολούθησης να γίνουν πιο επίκαιρες, αποτελεσματικές και συνεκτικές, η παρακολούθηση και επιτήρηση θα πρέπει να αξιοποιούν όσο το δυνατόν καλύτερα τα αποτελέσματα των έργων έρευνας και καινοτομίας που χρηματοδοτούνται από την Ένωση, των νέων τεχνολογιών, όπως η επιτόπια παρακολούθηση και η τηλεπισκόπηση με τη χρήση διαστημικών δεδομένων και υπηρεσιών που προσφέρονται στο πλαίσιο των συνιστωσών EGNOS, Galileo και Copernicus του διαστημικού προγράμματος της Ένωσης, που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/696 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽²⁴⁾. Οι αποστολές της ΕΕ «Αποκατάσταση των ωκεανών και των υδάτων μας», «Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή» και «Μια ευρωπαϊκή συμφωνία για το έδαφος», που περιγράφονται στην ανακοίνωση της Επιτροπής, της 29ης Σεπτεμβρίου 2021 για τις ευρωπαϊκές αποστολές, θα στηρίξουν την υλοποίηση των στόχων αποκατάστασης.
- (74) Λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαίτερες τεχνικές και οικονομικές προκλήσεις που συνδέονται με τη χαρτογράφηση και την παρακολούθηση του θαλάσσιου περιβάλλοντος, τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα, συμπληρωματικά προς τις πληροφορίες που υποβάλλονται σύμφωνα με το άρθρο 17 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ και σύμφωνα με το άρθρο 17 της οδηγίας 2008/56/ΕΚ, να χρησιμοποιούν πληροφορίες σχετικά με πιέσεις και απειλές ή άλλες σχετικές πληροφορίες ως βάση για παρέκταση κατά την αξιολόγηση της κατάστασης των θαλάσσιων οικοτόπων που απαριθμούνται στο παράρτημα II του παρόντος κανονισμού. Θα πρέπει επίσης να είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθεί μια τέτοια προσέγγιση ως βάση για τον σχεδιασμό μέτρων αποκατάστασης σε θαλάσσιους οικοτόπους σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό. Η συνολική αξιολόγηση της κατάστασης των θαλάσσιων οικοτόπων που απαριθμούνται στο παράρτημα II του παρόντος κανονισμού θα πρέπει να βασίζεται στις βέλτιστες διαθέσιμες γνώσεις και στην πλέον πρόσφατη τεχνική και επιστημονική πρόοδο.
- (75) Προκειμένου να διασφαλίζεται η παρακολούθηση της προόδου στην εφαρμογή των εθνικών σχεδίων αποκατάστασης, των μέτρων αποκατάστασης που έχουν ληφθεί, των περιοχών που υπόκεινται σε μέτρα αποκατάστασης, καθώς και των δεδομένων σχετικά με την απογραφή των φραγμών στη συνέχεια ποταμού, θα πρέπει να θεσπιστεί σύστημα που θα απαιτεί από τα κράτη μέλη να δημιουργούν, να τηρούν ενημερωμένα και να καθιστούν προσβάσιμα σχετικά δεδομένα που αφορούν τα αποτελέσματα της εν λόγω παρακολούθησης. Η ηλεκτρονική υποβολή στοιχείων στην Επιτροπή θα πρέπει να πραγματοποιείται με χρήση του συστήματος Reportnet του ΕΟΠ και να αποσκοπεί στον περιορισμό του διοικητικού φόρτου για όλες τις οντότητες στο μέτρο του δυνατού. Για να διασφαλιστεί κατάλληλη υποδομή για την πρόσβαση του

⁽²⁴⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/696 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Απριλίου 2021, για τη θέσπιση του ενωσιακού διαστημικού προγράμματος και του Οργανισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το διαστημικό πρόγραμμα, και για την κατάργηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 912/2010, (ΕΕ) αριθ. 1285/2013 και (ΕΕ) αριθ. 377/2014 και της απόφασης αριθ. 541/2014/ΕΕ (ΕΕ L 170 της 12.5.2021, σ. 69).

κοινού, την υποβολή εκθέσεων και την ανταλλαγή δεδομένων μεταξύ των δημόσιων αρχών, τα κράτη μέλη θα πρέπει, κατά περίπτωση, να βασίζονται τις προδιαγραφές δεδομένων στις προδιαγραφές που αναφέρονται στις οδηγίες 2003/4/ΕΚ⁽²⁵⁾, 2007/2/ΕΚ⁽²⁶⁾ και (ΕΕ) 2019/1024 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽²⁷⁾.

- (76) Προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματική εφαρμογή του παρόντος κανονισμού, η Επιτροπή θα πρέπει να στηρίζει τα κράτη μέλη κατόπιν αιτήματος στο Μέσο Τεχνικής Υποστήριξης, που θεσπίστηκε δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) 2021/240 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽²⁸⁾, το οποίο παρέχει εξατομικευμένη τεχνική υποστήριξη για τον σχεδιασμό και την εφαρμογή μεταρρυθμίσεων. Στην τεχνική υποστήριξη που παρέχεται στο πλαίσιο του εν λόγω μέσου περιλαμβάνεται, για παράδειγμα, η ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας, η εναρμόνιση των νομοθετικών πλαισίων και η ανταλλαγή σχετικών βέλτιστων πρακτικών.
- (77) Η Επιτροπή θα πρέπει να υποβάλλει εκθέσεις σχετικά με την πρόοδο που σημειώνουν τα κράτη μέλη προς την επίτευξη των στόχων αποκατάστασης και την εκπλήρωση των υποχρεώσεων στο πλαίσιο του παρόντος κανονισμού με βάση εκθέσεις προόδου σε επίπεδο Ένωσης που καταρτίζει ο ΕΟΠ καθώς και άλλες αναλύσεις και εκθέσεις που διατίθενται από τα κράτη μέλη σε σχετικούς τομείς πολιτικής, όπως η πολιτική για τη φύση και τα ύδατα ή η θαλάσσια πολιτική.
- (78) Για να διασφαλιστεί η επίτευξη των στόχων και η εκπλήρωση των υποχρεώσεων που ορίζονται στον παρόντα κανονισμό, είναι εξαιρετικά σημαντικό να πραγματοποιηθούν επαρκείς ιδιωτικές και δημόσιες επενδύσεις για την αποκατάσταση. Τα κράτη μέλη θα πρέπει συνεπώς να προβλέψουν στους εθνικούς τους προϋπολογισμούς τις δαπάνες για τους στόχους βιοποικιλότητας, μεταξύ άλλων σε σχέση με το κόστος ευκαιρίας και το κόστος μετάβασης που προκύπτει από την εφαρμογή των εθνικών σχεδίων αποκατάστασης, καθώς και να αντικατοπτρίζουν τον τρόπο με τον οποίο χρησιμοποιείται η χρηματοδότηση της Ένωσης. Όσον αφορά την ενωσιακή χρηματοδότηση, οι δαπάνες μέσω του προϋπολογισμού της Ένωσης και των χρηματοδοτικών προγραμμάτων της Ένωσης —όπως το Πρόγραμμα LIFE, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας (ΕΤΘΑΥ), που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1139 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽²⁹⁾, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ), που θεσπίστηκαν αμφότερα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2020/2220 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽³⁰⁾, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και το Ταμείο Συνοχής, που θεσπίστηκαν αμφότερα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1058 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽³¹⁾ και το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης, που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1056 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽³²⁾, καθώς και το «Ορίζων Ευρώπη» —το πρόγραμμα-πλαίσιο έρευνας και καινοτομίας που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/695 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽³³⁾— συμβάλλουν στους στόχους βιοποικιλότητας, με τη φιλοδοξία το 7,5 % για το 2024, και το 10 % για το 2026 και το 2027, των ετήσιων δαπανών του πολυετούς δημοσιονομικού προγράμματος για τα έτη 2021 έως 2027 που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) 2020/2093 του Συμβουλίου (το «ΠΔΠ 2021-2027»)⁽³⁴⁾ να κατευθύνονται σε στόχους βιοποικιλότητας. Ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽³⁵⁾, αποτελεί περαιτέρω πηγή χρηματοδότησης για την προστασία και την αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων. Όσον αφορά το πρόγραμμα LIFE, θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην κατάλληλη χρήση των στρατηγικών έργων για τη φύση ως ειδικού εργαλείου που θα μπορούσε να στηρίξει την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού μέσω της ενσωμάτωσης των διαθέσιμων χρηματοδοτικών πόρων κατά τρόπο αποτελεσματικό και αποδοτικό.

⁽²⁵⁾ Οδηγία 2003/4/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Ιανουαρίου 2003, για την πρόσβαση του κοινού σε περιβαλλοντικές πληροφορίες και για την κατάργηση της οδηγίας 90/313/ΕΟΚ του Συμβουλίου (ΕΕ L 41 της 14.2.2003, σ. 26).

⁽²⁶⁾ Οδηγία 2007/2/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαρτίου 2007, για τη δημιουργία υποδομής χωρικών πληροφοριών στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα (Inspire) (ΕΕ L 108 της 25.4.2007, σ. 1).

⁽²⁷⁾ Οδηγία (ΕΕ) 2019/1024 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Ιουνίου 2019, για τα ανοικτά δεδομένα και την περαιτέρω χρήση πληροφοριών του δημόσιου τομέα (ΕΕ L 172 της 26.6.2019, σ. 56).

⁽²⁸⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/240 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 10ης Φεβρουαρίου 2021, για τη θέσπιση Μέσου Τεχνικής Υποστήριξης (ΕΕ L 57 της 18.2.2021, σ. 1).

⁽²⁹⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1139 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 2021, για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2017/1004 (ΕΕ L 247 της 13.7.2021, σ. 1).

⁽³⁰⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2020/2220 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Δεκεμβρίου 2020, σχετικά με τη θέσπιση ορισμένων μεταβατικών διατάξεων για τη στήριξη από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ) τα έτη 2021 και 2022 και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1305/2013, (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 και (ΕΕ) αριθ. 1307/2013 όσον αφορά τους πόρους και την εφαρμογή τους τα έτη 2021 και 2022 και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1308/2013 όσον αφορά τους πόρους και την κατανομή αυτής της στήριξης τα έτη 2021 και 2022 (ΕΕ L 437 της 28.12.2020, σ. 1).

⁽³¹⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1058 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 2021, για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το Ταμείο Συνοχής (ΕΕ L 231 της 30.6.2021, σ. 60).

⁽³²⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1056 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 2021, για τη θέσπιση του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης (ΕΕ L 231 της 30.6.2021, σ. 1).

⁽³³⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/695 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Απριλίου 2021, για τη θέσπιση του προγράμματος-πλαίσιο έρευνας και καινοτομίας «Ορίζων Ευρώπη», τον καθορισμό των κανόνων συμμετοχής και διάδοσής του, και για την κατάργηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1290/2013 και (ΕΕ) αριθ. 1291/2013 (ΕΕ L 170 της 12.5.2021, σ. 1).

⁽³⁴⁾ Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2020/2093 του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2020, για τον καθορισμό του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου για τα έτη 2021 έως 2027 (ΕΕ L 433 I της 22.12.2020, σ. 11).

⁽³⁵⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Φεβρουαρίου 2021, για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΕΕ L 57 της 18.2.2021, σ. 17).

- (79) Η κατάρτιση των εθνικών σχεδίων αποκατάστασης δεν θα πρέπει να συνεπάγεται υποχρέωση των κρατών μελών να αναπρογραμματίσουν οποιαδήποτε χρηματοδότηση στο πλαίσιο της ΚΓΠ, της ΚΑΠ ή άλλων προγραμμάτων ή μέσω χρηματοδότησης της γεωργίας και της αλιείας στο πλαίσιο του ΠΔΠ 2021-2027 με σκοπό την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού.
- (80) Διάφορες ενωσιακές, εθνικές και ιδιωτικές πρωτοβουλίες είναι διαθέσιμες για την τόνωση της ιδιωτικής χρηματοδότησης, όπως το πρόγραμμα InvestEU, το οποίο θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/523 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽³⁶⁾, και προσφέρει ευκαιρίες κινητοποίησης δημόσιας και ιδιωτικής χρηματοδότησης για τη στήριξη, μεταξύ άλλων, της ενίσχυσης της φύσης και της βιοποικιλότητας μέσω πράσινων και γαλάζιων έργων υποδομής, και της ανθρακοδεσμευτικής γεωργίας ως πράσινου επιχειρηματικού μοντέλου. Θα μπορούσε να προωθηθεί η χρηματοδότηση πρακτικών μέτρων αποκατάστασης της φύσης, μέσω ιδιωτικής ή δημόσιας χρηματοδότησης, συμπεριλαμβανομένης της στήριξης βάσει αποτελεσμάτων και καινοτόμων συστημάτων, όπως τα συστήματα πιστοποίησης της απορρόφησης άνθρακα. Θα μπορούσαν επίσης να δοθούν κίνητρα για ιδιωτικές επενδύσεις μέσω δημόσιων επενδυτικών προγραμμάτων, συμπεριλαμβανομένων χρηματοδοτικών μέσων, επιδοτήσεων και άλλων μηχανισμών, υπό την προϋπόθεση ότι τηρούνται οι κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων.
- (81) Για να διασφαλιστεί η εφαρμογή του παρόντος κανονισμού είναι απαραίτητη η πραγματοποίηση κατάλληλων ιδιωτικών και δημόσιων επενδύσεων σε μέτρα για την αποκατάσταση της φύσης. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θα πρέπει, εντός 12 μηνών από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος κανονισμού και σε διαβούλευση με τα κράτη μέλη, να υποβάλει έκθεση με ανάλυση στην οποία θα προσδιορίζονται τυχόν κενά στην εφαρμογή του παρόντος κανονισμού. Η εν λόγω έκθεση θα πρέπει να συνοδεύεται, κατά περίπτωση, από προτάσεις για επαρκή μέτρα, συμπεριλαμβανομένων χρηματοοικονομικών μέτρων για την αντιμετώπιση των ελλείψεων που έχουν εντοπιστεί, όπως η θέσπιση ειδικής χρηματοδότησης, με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων των συννομοθετών όσον αφορά την έγκριση του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου μετά το 2027.
- (82) Σύμφωνα με την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, βάσει της αρχής της καλόπιστης συνεργασίας που καθορίζεται στο άρθρο 4 παράγραφος 3 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ), εναπόκειται στα δικαστήρια των κρατών μελών να διασφαλίζουν τη δικαστική προστασία των δικαιωμάτων του προσώπου βάσει του δικαίου της Ένωσης. Εξάλλου, το άρθρο 19 παράγραφος 1 ΣΕΕ επιβάλλει στα κράτη μέλη να προβλέπουν τα ένδικο βοηθήματα και μέσα που είναι αναγκαία για να διασφαλίζεται πραγματική δικαστική προστασία στους τομείς που διέπονται από το δικαίο της Ένωσης. Η Ένωση και τα κράτη μέλη αποτελούν συμβαλλόμενα μέρη της Σύμβασης της Οικονομικής Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για την Ευρώπη σχετικά με την πρόσβαση σε πληροφορίες, τη συμμετοχή του κοινού στη λήψη αποφάσεων και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη για περιβαλλοντικά θέματα⁽³⁷⁾ («Σύμβαση του Aarhus»). Σύμφωνα με τη Σύμβαση του Aarhus, τα κράτη μέλη πρέπει να διασφαλίζουν ότι, σύμφωνα με το σχετικό εθνικό νομικό σύστημα, το ενδιαφερόμενο κοινό έχει πρόσβαση στη δικαιοσύνη.
- (83) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να προωθήσουν μια δίκαιη προσέγγιση που θα αγγίζει όλες τις κοινωνικές ομάδες κατά την κατάρτιση και την εφαρμογή των εθνικών σχεδίων αποκατάστασης. Θα πρέπει να λάβουν τα αναγκαία μέτρα για τη συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών αρχών, των ιδιοκτητών γης και των χρηστών γης και των ενώσεών τους, των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, της επιχειρηματικής κοινότητας, των ερευνητικών και εκπαιδευτικών κοινοτήτων, των γεωργών, των αλιέων, των δασοκόμων, των επενδυτών και άλλων σχετικών ενδιαφερόμενων μερών και του ευρέος κοινού, σε όλες τις φάσεις της προετοιμασίας, της επανεξέτασης και της εφαρμογής των εθνικών σχεδίων αποκατάστασης, και για την προώθηση του διαλόγου και της διάδοσης επιστημονικά τεκμηριωμένων πληροφοριών σχετικά με τη βιοποικιλότητα και τα οφέλη της αποκατάστασης.
- (84) Σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/2115, τα στρατηγικά σχέδια για την ΚΓΠ πρέπει να συμβάλλουν στην επίτευξη των μακροπρόθεσμων εθνικών αριθμητικών στόχων που ορίζονται ή απορρέουν από τις νομοθετικές πράξεις που απαριθμούνται στο παράρτημα XIII του εν λόγω κανονισμού και να συμφωνούν μαζί τους. Ο παρών κανονισμός θα πρέπει να ληφθεί υπόψη όταν, σύμφωνα με το άρθρο 159 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/2115, η Επιτροπή επανεξετάσει, έως τις 31 Δεκεμβρίου 2025, τον κατάλογο που παρατίθεται στο παράρτημα XIII του εν λόγω κανονισμού.
- (85) Σύμφωνα με τη δέσμευση στο πλαίσιο του 8ου προγράμματος δράσης για το περιβάλλον, που θεσπίστηκε με την απόφαση (ΕΕ) 2022/591 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽³⁸⁾, τα κράτη μέλη θα πρέπει να καταργήσουν σταδιακά τις επιζήμιες για το περιβάλλον επιδοτήσεις σε εθνικό επίπεδο, με τη βέλτιστη χρήση μέσων που βασίζονται στην αγορά και εργαλείων κατάρτισης πράσινου προϋπολογισμού και χρηματοδότησης, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που απαιτούνται για τη διασφάλιση κοινωνικά δίκαιης μετάβασης, και στήριξη των επιχειρήσεων και άλλων συμφεροντούχων στην ανάπτυξη τυποποιημένων λογιστικών πρακτικών όσον αφορά το φυσικό κεφάλαιο.

⁽³⁶⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/523 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Μαρτίου 2021, για τη θέσπιση του προγράμματος InvestEU και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2015/1017 (ΕΕ L 107 της 26.3.2021, σ. 30).

⁽³⁷⁾ ΕΕ L 124 της 17.5.2005, σ. 4.

⁽³⁸⁾ Απόφαση (ΕΕ) 2022/591 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 6ης Απριλίου 2022, σχετικά με γενικό ενωσιακό πρόγραμμα δράσης για το περιβάλλον έως το 2030 (ΕΕ L 114 της 12.4.2022, σ. 22).

- (86) Προκειμένου να εξασφαλιστεί η αναγκαία προσαρμογή του παρόντος κανονισμού, θα πρέπει να ανατεθεί στην Επιτροπή η εξουσία έκδοσης πράξεων σύμφωνα με το άρθρο 290 ΣΛΕΕ, όσον αφορά τη συμπλήρωση του παρόντος κανονισμού με τη θέσπιση και επικαιροποίηση επιστημονικά τεκμηριωμένης μεθόδου για την παρακολούθηση της ποικιλομορφίας και των πληθυσμών των επικονιαστών, και όσον αφορά την τροποποίηση των παραρτημάτων I έως VII του παρόντος κανονισμού προσαρμόζοντας στην τεχνική και επιστημονική πρόοδο τις ομάδες και τους καταλόγους των τύπων οικοτόπων, τον κατάλογο των θαλάσσιων ειδών, τον κατάλογο των ειδών που χρησιμοποιούνται για τον δείκτη κοινών πτηνών γεωργικών εκτάσεων, την περιγραφή, τη μονάδα και τη μεθοδολογία των δεικτών βιοποικιλότητας για τα αγροτικά οικοσυστήματα και τα δασικά οικοσυστήματα και τον κατάλογο παραδειγμάτων μέτρων αποκατάστασης, ώστε να λαμβάνεται υπόψη η εμπειρία που έχει αντληθεί από την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού ή να διασφαλίζεται η συνέπεια με τους τύπους οικοτόπων του EUNIS. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό η Επιτροπή να διεξαγάγει, κατά τις προπαρασκευαστικές της εργασίες, εκτιμήσεις των επιπτώσεων και τις κατάλληλες διαβουλεύσεις, μεταξύ άλλων σε επίπεδο εμπειρογνομόνων, σύμφωνα με τις αρχές που ορίζονται στη διοργανική συμφωνία της 13ης Απριλίου 2016 για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου⁽³⁹⁾. Πιο συγκεκριμένα, προκειμένου να εξασφαλιστεί η ίση συμμετοχή στην προετοιμασία των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο λαμβάνουν όλα τα έγγραφα κατά τον ίδιο χρόνο με τους εμπειρογνώμονες των κρατών μελών, και οι εμπειρογνώμονες τους έχουν συστηματικά πρόσβαση στις συνεδριάσεις των ομάδων εμπειρογνομόνων της Επιτροπής που ασχολούνται με την προετοιμασία κατ' εξουσιοδότηση πράξεων.
- (87) Προκειμένου να εξασφαλιστούν ενιαίοι όροι για την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού, θα πρέπει να ανατεθούν στην Επιτροπή εκτελεστικές αρμοδιότητες όσον αφορά τον προσδιορισμό των μεθόδων παρακολούθησης των δεικτών για τα γεωργικά οικοσυστήματα που απαριθμούνται στο παράρτημα IV του παρόντος κανονισμού και των δεικτών για τα δασικά οικοσυστήματα που απαριθμούνται στο παράρτημα VI του παρόντος κανονισμού, τη δημιουργία πλαισίων καθοδήγησης για τον καθορισμό ικανοποιητικών επιπέδων για τον αστικό χώρο πρασίνου, για την αστική συγκόμωση σε αστικά οικοσυστήματα, για τους επικονιαστές, για τους δείκτες βιοποικιλότητας για γεωργικά οικοσυστήματα που απαριθμούνται στο παράρτημα IV του παρόντος κανονισμού και για τους δείκτες για τα δασικά οικοσυστήματα που απαριθμούνται στο παράρτημα VI του παρόντος κανονισμού, τον καθορισμό ενιαίου μορφότυπου για τα εθνικά σχέδια αποκατάστασης και τον ορισμό του μορφότυπου, της δομής και των λεπτομερών ρυθμίσεων για την ηλεκτρονική υποβολή στοιχείων και πληροφοριών στην Επιτροπή. Οι εν λόγω αρμοδιότητες θα πρέπει να ασκούνται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 182/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽⁴⁰⁾.
- (88) Προκειμένου να καταστεί δυνατή η ταχεία και αποτελεσματική αντίδραση σε περίπτωση απρόβλεπτου, έκτακτου και απρόκλητου συμβάντος που εκφεύγει του ελέγχου της Ένωσης, με σοβαρές συνέπειες σε επίπεδο Ένωσης όσον αφορά τη διαθεσιμότητα της γης που απαιτείται για τη διασφάλιση επαρκούς γεωργικής παραγωγής για την κατανάλωση τροφίμων στην Ένωση, θα πρέπει να ανατεθούν εκτελεστικές αρμοδιότητες στην Επιτροπή όσον αφορά την προσωρινή αναστολή της εφαρμογής των σχετικών διατάξεων του παρόντος κανονισμού στον βαθμό και για το χρονικό διάστημα που είναι απολύτως αναγκαίο, έως 12 μήνες κατ' ανώτατο όριο, με παράλληλη διατήρηση των στόχων του παρόντος κανονισμού. Οι εν λόγω αρμοδιότητες θα πρέπει να ασκούνται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 182/2011.
- (89) Η Επιτροπή θα πρέπει να διενεργήσει αξιολόγηση του παρόντος κανονισμού. Σύμφωνα με τη διοργανική συμφωνία της 13ης Απριλίου 2016 για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου, η εν λόγω αξιολόγηση θα πρέπει να βασίζεται στα κριτήρια της αποδοτικότητας, της αποτελεσματικότητας, της συνάφειας, της συνεκτικότητας και της προστιθέμενης αξίας και θα πρέπει να αποτελεί τη βάση για τις εκτιμήσεις των επιπτώσεων ενδεχόμενων περαιτέρω μέτρων. Επιπλέον, η Επιτροπή θα πρέπει να αξιολογήσει την ανάγκη καθορισμού πρόσθετων στόχων αποκατάστασης με βάση κοινές μεθόδους για την αξιολόγηση της κατάστασης των οικοσυστημάτων που δεν καλύπτονται από τα άρθρα 4 και 5 του παρόντος κανονισμού, λαμβάνοντας υπόψη τα πλέον πρόσφατα επιστημονικά στοιχεία.
- (90) Ο κανονισμός (ΕΕ) 2022/869 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽⁴¹⁾ θα πρέπει να τροποποιηθεί αναλόγως.
- (91) Δεδομένου ότι οι στόχοι του παρόντος κανονισμού, δηλαδή η διασφάλιση της μακροπρόθεσμης και διαρκούς ανάκαμψης ανθεκτικών και πλούσιων σε βιοποικιλότητα οικοσυστημάτων σε όλο το ευρωπαϊκό έδαφος των κρατών μελών, μέσω μέτρων αποκατάστασης που θα θεσπίσουν τα κράτη μέλη για τη συλλογική επίτευξη του στόχου της Ένωσης για την αποκατάσταση των χερσαίων και θαλάσσιων περιοχών έως το 2030, και όλων των περιοχών που χρήζουν αποκατάστασης έως το 2050, δεν μπορούν να επιτευχθούν επαρκώς από τα κράτη μέλη, μπορούν όμως, λόγω της κλίμακας και των αποτελεσμάτων της δράσης, να επιτευχθούν καλύτερα σε ενωσιακό επίπεδο, η Ένωση μπορεί να λάβει μέτρα σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, όπως ορίζεται στο άρθρο 5 ΣΕΕ. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας όπως διατυπώνεται στο ίδιο άρθρο, ο παρών κανονισμός δεν υπερβαίνει τα αναγκαία όρια για την επίτευξη των στόχων αυτών,

⁽³⁹⁾ ΕΕ L 123 της 12.5.2016, σ. 1.

⁽⁴⁰⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 182/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Φεβρουαρίου 2011, για τη θέσπιση κανόνων και γενικών αρχών σχετικά με τους τρόπους ελέγχου από τα κράτη μέλη της άσκησης των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων από την Επιτροπή (ΕΕ L 55 της 28.2.2011, σ. 13).

⁽⁴¹⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2022/869 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 2022, σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές για τις διευρωπαϊκές ενεργειακές υποδομές, την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 715/2009, (ΕΕ) 2019/942 και (ΕΕ) 2019/943 και των οδηγιών 2009/73/ΕΚ και (ΕΕ) 2019/944 και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 347/2013 (ΕΕ L 152 της 3.6.2022, σ. 45).

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι
ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1
Αντικείμενο

1. Ο παρών κανονισμός θεσπίζει κανόνες που συμβάλλουν στα εξής:
- α) στη μακροπρόθεσμη και βιώσιμη ανάκαμψη της βιοποικιλότητας και της ανθεκτικότητας των οικοσυστημάτων σε όλες τις χερσαίες και θαλάσσιες περιοχές των κρατών μελών μέσω της αποκατάστασης των υποβαθμισμένων οικοσυστημάτων·
  - β) στην επίτευξη των πρωταρχικών στόχων της Ένωσης όσον αφορά τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής, την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και την ουδετερότητα ως προς την υποβάθμιση της γης·
  - γ) στην ενίσχυση της επισιτιστικής ασφάλειας·
  - δ) στην εκπλήρωση των διεθνών δεσμεύσεων της Ένωσης.
2. Με τον παρόντα κανονισμό θεσπίζεται πλαίσιο εντός του οποίου τα κράτη μέλη θέτουν σε εφαρμογή αποτελεσματικά μέτρα αποκατάστασης βάσει περιοχής με σκοπό να καλύπτουν από κοινού, ως ενωσιακό στόχο, για το σύνολο των περιοχών και των οικοσυστημάτων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού τουλάχιστον το 20 % των χερσαίων και τουλάχιστον το 20 % των θαλάσσιων περιοχών έως το 2030, και το σύνολο των οικοσυστημάτων που χρήζουν αποκατάστασης έως το 2050.

Άρθρο 2
Γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής

Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται στα οικοσυστήματα που αναφέρονται στα άρθρα 4 έως 12:

- α) Στο έδαφος των κρατών μελών·
- β) στα παράκτια ύδατα, όπως ορίζονται στο άρθρο 2 σημείο (7) της οδηγίας 2000/60/ΕΚ, των κρατών μελών, στον θαλάσσιο βυθό τους ή στο υπέδαφός τους·
- γ) στα ύδατα, τον θαλάσσιο βυθό ή το υπέδαφος στη θαλάσσια πλευρά της γραμμής βάσης από την οποία υπολογίζονται τα χωρικά ύδατα κράτους μέλους, έως τα όρια της περιοχής όπου ένα κράτος μέλος έχει ή ασκεί κυριαρχικά δικαιώματα ή δικαιοδοσία, σύμφωνα με τη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών του 1982 για το Δίκαιο της Θάλασσας⁽⁴²⁾.

Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται μόνο στα οικοσυστήματα που βρίσκονται στο ευρωπαϊκό έδαφος των κρατών μελών στα οποία εφαρμόζονται οι Συνθήκες.

Άρθρο 3
Ορισμοί

Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

- 1) «οικοσύστημα»: δυναμικό σύμπλεγμα κοινοτήτων φυτών, ζώων, μυκήτων και μικροοργανισμών, καθώς και του αβιοτικού περιβάλλοντός τους που αλληλοεπηρεάζονται ως μία λειτουργική μονάδα, το οποίο περιλαμβάνει τύπους οικτόπων, οικτόπους ειδών και πληθυσμούς ειδών·
- 2) «οικότοπος ενός είδους»: οικότοπος ενός είδους όπως ορίζεται στο άρθρο 1 στοιχείο στ) της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ·

⁽⁴²⁾ ΕΕ L 179 της 23.6.1998, σ. 3.

- 3) «αποκατάσταση»: η διαδικασία ενεργητικής ή παθητικής υποβοήθησης της ανάκαμψης ενός οικοσυστήματος προκειμένου να βελτιωθούν η δομή και οι λειτουργίες του, με στόχο τη διατήρηση ή την ενίσχυση της βιοποικιλότητας και της ανθεκτικότητας του οικοσυστήματος, μέσω της βελτίωσης μιας περιοχής ενός τύπου οικοτόπου ώστε να βρεθεί σε καλή κατάσταση, της αποκατάστασης ικανοποιητικής περιοχής αναφοράς και της βελτίωσης οικοτόπου ενός είδους ώστε να αποκτήσει επαρκή ποιότητα και ποσότητα σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφοι 1, 2 και 3 και το άρθρο 5 παράγραφοι 1, 2 και 3, και να επιτευχθούν οι στόχοι και να εκπληρωθούν οι υποχρεώσεις που απορρέουν από τα άρθρα 8 έως 12, συμπεριλαμβανομένης της επίτευξης ικανοποιητικών επιπέδων για τους δείκτες που αναφέρονται στα άρθρα 8 έως 12, ως μέσο διατήρησης ή ενίσχυσης της βιοποικιλότητας και της ανθεκτικότητας του οικοσυστήματος·
- 4) «καλή κατάσταση» όσον αφορά μια περιοχή ενός τύπου οικοτόπου: κατάσταση κατά την οποία τα βασικά χαρακτηριστικά του τύπου οικοτόπου, ιδίως η δομή, οι λειτουργίες του και τα τυπικά του είδη ή η σύνθεση τυπικών ειδών του αντικατοπτρίζουν το υψηλό επίπεδο οικολογικής ακεραιότητας, σταθερότητας και ανθεκτικότητας που απαιτείται για τη διασφάλιση της μακροχρόνιας διατήρησής του και συνεπώς συμβάλλουν στην επίτευξη ή τη διατήρηση ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησης για έναν οικότοπο, όταν ο σχετικός τύπος οικοτόπου περιλαμβάνεται στο παράρτημα I της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, και, στα θαλάσσια οικοσυστήματα, συμβάλλουν στην επίτευξη ή τη διατήρηση καλής περιβαλλοντικής κατάστασης·
- 5) «καλή περιβαλλοντική κατάσταση»: η καλή περιβαλλοντική κατάσταση όπως ορίζεται στο άρθρο 3 σημείο 5 της οδηγίας 2008/56/ΕΚ·
- 6) «ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης για έναν οικότοπο»: η ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης κατά την έννοια του άρθρου 1 στοιχείο ε) της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ·
- 7) «ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης για ένα είδος»: η ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης κατά την έννοια του άρθρου 1 στοιχείο θ) της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ·
- 8) «ικανοποιητική περιοχή αναφοράς»: η συνολική περιοχή ενός τύπου οικοτόπου σε μια δεδομένη βιογεωγραφική ή θαλάσσια περιοχή σε εθνικό επίπεδο που θεωρείται η ελάχιστη απαραίτητη για τη διασφάλιση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας του τύπου οικοτόπου και των τυπικών ειδών του ή της σύνθεσης τυπικών ειδών του, καθώς και όλων των σημαντικών οικολογικών παραλλαγών αυτού του τύπου οικοτόπου στην περιοχή της φυσικής του κατανομής, και η οποία αποτελείται από την τρέχουσα περιοχή του τύπου οικοτόπου και, εάν αυτή η περιοχή δεν είναι επαρκής για τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα του τύπου οικοτόπου και των τυπικών του ειδών ή της σύνθεσης των τυπικών του ειδών, από την πρόσθετη περιοχή που απαιτείται για την επαναφορά του τύπου οικοτόπου· όταν ο σχετικός τύπος οικοτόπου περιλαμβάνεται στον κατάλογο του παραρτήματος I της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, η εν λόγω επαναφορά συμβάλλει στην επίτευξη ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησης για έναν οικότοπο και, στα θαλάσσια οικοσυστήματα, η εν λόγω επαναφορά συμβάλλει στην επίτευξη ή τη διατήρηση καλής περιβαλλοντικής κατάστασης·
- 9) «επαρκής ποιότητα οικοτόπου»: η ποιότητα οικοτόπου ενός είδους που επιτρέπει την κάλυψη των οικολογικών απαιτήσεων ενός είδους σε οποιοδήποτε στάδιο του βιολογικού του κύκλου, έτσι ώστε να διατηρείται σε μακροπρόθεσμη βάση ως βιώσιμο συστατικό του οικοτόπου του στην περιοχή της φυσικής του κατανομής, συμβάλλοντας στην επίτευξη ή τη διατήρηση ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησης για ένα είδος που απαριθμείται στα παραρτήματα II, IV ή V της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ και διασφαλίζοντας τους πληθυσμούς ειδών άγριων πτηνών που καλύπτονται από την οδηγία 2009/147/ΕΚ και, επιπλέον, στα θαλάσσια οικοσυστήματα, συμβάλλοντας στην επίτευξη ή τη διατήρηση καλής περιβαλλοντικής κατάστασης·
- 10) «επαρκής ποσότητα οικοτόπου»: η ποσότητα οικοτόπου ενός είδους που επιτρέπει την κάλυψη των οικολογικών απαιτήσεων ενός είδους σε οποιοδήποτε στάδιο του βιολογικού του κύκλου, έτσι ώστε να διατηρείται σε μακροπρόθεσμη βάση ως βιώσιμο συστατικό του οικοτόπου του στην περιοχή φυσικής του κατανομής, συμβάλλοντας στην επίτευξη ή τη διατήρηση ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησης για ένα είδος που απαριθμείται στα παραρτήματα II, IV ή V της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ και διασφαλίζοντας τους πληθυσμούς ειδών άγριων πτηνών που καλύπτονται από την οδηγία 2009/147/ΕΚ και, επιπλέον, στα θαλάσσια οικοσυστήματα, συμβάλλοντας στην επίτευξη ή τη διατήρηση καλής περιβαλλοντικής κατάστασης·
- 11) «πολύ κοινός και ευρέως διαδεδομένος τύπος οικοτόπου»: τύπος οικοτόπου που απαντά σε διάφορες βιογεωγραφικές περιοχές της Ένωσης με έκταση που υπερβαίνει τα 10 000 km²·
- 12) «επικονιαστής»: άγριο έντομο που μεταφέρει γύρη από τον ανθήρα ενός φυτού στο στίγμα ενός φυτού, επιτρέποντας τη γονιμοποίηση και την παραγωγή σπόρων·
- 13) «μείωση των πληθυσμών επικονιαστών»: μείωση όσον αφορά το πλήθος ή την ποικιλότητα, ή και τα δύο, των επικονιαστών·
- 14) «αυτόχθονο είδος δένδρου»: είδος δένδρου που απαντάται στην περιοχή της φυσικής, παλαιότερης ή υφιστάμενης κατανομής του και στο δυναμικό διασποράς του, δηλαδή εντός της περιοχής που καταλαμβάνει φυσικά ή θα μπορούσε να καταλάβει χωρίς άμεση ή έμμεση εισαγωγή ή φροντίδα από τον άνθρωπο·

- 15) «τοπική διοικητική μονάδα» ή «LAU»: διοικητική διαίρεση χαμηλού επιπέδου ενός κράτους μέλους, χαμηλότερου από επαρχίας, περιφέρειας ή πολιτείας, που θεσπίστηκε σύμφωνα με το άρθρο 4 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1059/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽⁴³⁾.
- 16) «αστικά κέντρα» και «αστικά συμπλέγματα»: εδαφικές μονάδες οι οποίες ταξινομούνται σε πόλεις, κωμοπόλεις και προάστια με χρήση της τυπολογίας βάσει καννάβου, που θεσπίστηκε σύμφωνα με το άρθρο 4β παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1059/2003.
- 17) «πόλεις»: LAU όπου τουλάχιστον το 50 % του πληθυσμού ζει σε ένα ή περισσότερα αστικά κέντρα, υπολογιζόμενο με χρήση του βαθμού αστικοποίησης που καθορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 4β παράγραφος 3 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1059/2003.
- 18) «κωμοπόλεις και προάστια»: LAU όπου λιγότερο από το 50 % του πληθυσμού ζει σε αστικό κέντρο, όμως τουλάχιστον το 50 % του πληθυσμού ζει σε αστικό σύμπλεγμα, υπολογιζόμενο με χρήση του βαθμού αστικοποίησης που καθορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 4β παράγραφος 3 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1059/2003.
- 19) «περιαστικές περιοχές»: περιοχές που εφάπτονται με αστικά κέντρα ή αστικά συμπλέγματα, συμπεριλαμβανομένων τουλάχιστον όλων των περιοχών εντός 1 χιλιομέτρου από τα εξωτερικά όρια των εν λόγω αστικών κέντρων ή αστικών συμπλεγμάτων, και βρίσκονται στην ίδια πόλη ή στην ίδια κωμόπολη και προάστιο με τα εν λόγω αστικά κέντρα ή αστικά συμπλέγματα.
- 20) «αστικός χώρος πρασίνου»: η συνολική περιοχή δένδρων, θάμνων, χαμοδένδρων, μόνιμης πώδους βλάστησης, λειχήνων και βρύων, μικρών λιμνών και υδάτινων διαδρομών που βρίσκονται εντός πόλεων ή κωμοπόλεων και προαστίων και υπολογίζεται με βάση τα δεδομένα τα οποία παρέχονται από την υπηρεσία παρακολούθησης ξηράς του Copernicus μέσω της συνιστώσας Copernicus του διαστημικού προγράμματος της ΕΕ, που συστάθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/696, και, εφόσον είναι διαθέσιμα για το σχετικό κράτος μέλος, άλλα κατάλληλα συμπληρωματικά δεδομένα που παρέχονται από το εν λόγω κράτος μέλος.
- 21) «αστική συγκρότηση»: η συνολική περιοχή δενδροκάλυψης εντός πόλεων και κωμοπόλεων και προαστίων που υπολογίζεται με βάση τα δεδομένα πυκνότητας δενδροκάλυψης τα οποία παρέχονται από την υπηρεσία παρακολούθησης ξηράς του Copernicus μέσω της συνιστώσας Copernicus του διαστημικού προγράμματος της ΕΕ, που συστάθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/696, και, εφόσον είναι διαθέσιμα για το σχετικό κράτος μέλος, άλλα κατάλληλα συμπληρωματικά δεδομένα που παρέχονται από το εν λόγω κράτος μέλος.
- 22) «ποταμός ελεύθερης ροής»: ποταμός ή τμήμα ποταμού του οποίου η διαμήκης, πλευρική και κατακόρυφη συνδεσιμότητα δεν παρεμποδίζεται από τεχνητές δομές που σχηματίζουν φραγμό και του οποίου οι φυσικές λειτουργίες παραμένουν σε μεγάλο βαθμό ανεπηρέαστες.
- 23) «επανύγρυνση τυρφώνας»: η διαδικασία μετατροπής αποστραγγισμένου εδάφους τυρφώνας σε υγρό έδαφος τυρφώνας.
- 24) «περιοχή επιτάχυνσης για ανανεώσιμες πηγές ενέργειας»: περιοχή επιτάχυνσης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 9α) της οδηγίας (ΕΕ) 2018/2001.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II

ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

Άρθρο 4

Αποκατάσταση χερσαίων και παράκτιων οικοσυστημάτων και οικοσυστημάτων γλυκών υδάτων

1. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν τα μέτρα αποκατάστασης που είναι απαραίτητα για τη βελτίωση και επαναφορά σε καλή κατάσταση των περιοχών τύπων οικοτόπων που απαριθμούνται στο παράρτημα Ι και δεν βρίσκονται σε καλή κατάσταση. Τέτοιου είδους μέτρα αποκατάστασης εφαρμόζονται:
  - α) έως το 2030 στο 30 % τουλάχιστον της συνολικής περιοχής όλων των τύπων οικοτόπων που περιλαμβάνονται στο παράρτημα Ι η οποία δεν βρίσκεται σε καλή κατάσταση, όπως αποτυπώνεται ποσοτικά στο εθνικό σχέδιο αποκατάστασης που αναφέρεται στο άρθρο 15.
  - β) έως το 2040 στο 60 % τουλάχιστον, και έως το 2050 στο 90 % τουλάχιστον της περιοχής κάθε ομάδας τύπων οικοτόπων που παρατίθεται στο παράρτημα Ι, η οποία δεν βρίσκεται σε καλή κατάσταση, όπως αποτυπώνεται ποσοτικά στο εθνικό σχέδιο αποκατάστασης που αναφέρεται στο άρθρο 15.

⁽⁴³⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1059/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Μαΐου 2003, για τη θέσπιση μιας κοινής ονοματολογίας των εδαφικών στατιστικών μονάδων (NUTS) (ΕΕ L 154 της 21.6.2003, σ. 1).

Για τους σκοπούς της παρούσας παραγράφου, τα κράτη μέλη δίνουν προτεραιότητα, κατά περίπτωση, έως το 2030 σε μέτρα αποκατάστασης σε περιοχές που βρίσκονται σε τόπους Natura 2000.

2. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 1 πρώτο εδάφιο, στοιχεία α) και β), τα κράτη μέλη μπορούν, σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις και για τους σκοπούς της εν λόγω παραγράφου και εφόσον πληρούται η προϋπόθεση που ορίζεται στο τρίτο εδάφιο, να εξαιρούν από τη σχετική ομάδα τύπων οικοτόπων πολύ κοινούς και ευρέως διαδεδομένους τύπους οικοτόπων που καλύπτουν πάνω από το 3 % του ευρωπαϊκού εδάφους τους.

Όταν ένα κράτος μέλος εφαρμόζει την παρέκκλιση που αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο, το κράτος μέλος θεσπίζει μέτρα αποκατάστασης:

α) έως το 2050 σε περιοχή που αντιπροσωπεύει τουλάχιστον το 80 % της περιοχής που δεν βρίσκεται σε καλή κατάσταση για καθέναν από τους εν λόγω τύπους οικοτόπων·

β) έως το 2030 για τουλάχιστον το ένα τρίτο του ποσοστού που αναφέρεται στο στοιχείο α)· και

γ) έως το 2040 τουλάχιστον στα δύο τρίτα του ποσοστού που αναφέρεται στο στοιχείο α).

Η παρέκκλιση που αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο εφαρμόζεται μόνον εάν διασφαλίζεται ότι το ποσοστό που αναφέρεται στο στοιχείο α) του δεύτερου εδαφίου δεν εμποδίζει την επίτευξη ή τη διατήρηση της ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησης για καθέναν από τους εν λόγω τύπους οικοτόπων σε εθνικό βιογεωγραφικό επίπεδο.

3. Κατά την εφαρμογή από ένα κράτος μέλος της παρέκκλισης της παραγράφου 2, η υποχρέωση που ορίζεται στην παράγραφο 1 πρώτο εδάφιο στοιχείο α) ισχύει για τη συνολική περιοχή όλων των υπόλοιπων τύπων οικοτόπων που παρατίθενται στο παράρτημα I και η οποία δεν βρίσκεται σε καλή κατάσταση, και η υποχρέωση που ορίζεται στην παράγραφο 1 πρώτο εδάφιο στοιχείο β) ισχύει για τις υπόλοιπες περιοχές των σχετικών ομάδων τύπων οικοτόπων που παρατίθενται στο παράρτημα I και οι οποίες δεν βρίσκονται σε καλή κατάσταση.

4. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν τα μέτρα αποκατάστασης που είναι απαραίτητα για την επαναφορά των τύπων οικοτόπων που παρατίθενται στο παράρτημα I σε περιοχές που δεν εμφανίζονται αυτοί οι τύποι οικοτόπων με σκοπό την επίτευξη της ικανοποιητικής περιοχής αναφοράς για τους εν λόγω τύπους οικοτόπων. Τα μέτρα αυτά εφαρμόζονται σε περιοχές που καταλαμβάνουν τουλάχιστον το 30 % της πρόσθετης επιφάνειας που απαιτείται για την επίτευξη της συνολικής ικανοποιητικής περιοχής αναφοράς για κάθε ομάδα τύπων οικοτόπων που παρατίθεται στο παράρτημα I, όπως αποτυπώνεται ποσοτικά στο εθνικό σχέδιο αποκατάστασης που αναφέρεται στο άρθρο 15, έως το 2030, σε περιοχές που καταλαμβάνουν τουλάχιστον το 60 % της εν λόγω επιφάνειας έως το 2040 και το 100 % της εν λόγω επιφάνειας έως το 2050.

5. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 4 του παρόντος άρθρου, εάν ένα κράτος μέλος θεωρεί ότι δεν είναι δυνατόν να εφαρμοστούν έως το 2050 τα απαιτούμενα μέτρα αποκατάστασης για την επίτευξη της ικανοποιητικής περιοχής αναφοράς για συγκεκριμένο τύπο οικοτόπου στο 100 % της επιφάνειας, το οικείο κράτος μέλος μπορεί να ορίσει χαμηλότερο ποσοστό σε επίπεδο μεταξύ 90 % και 100 % στο εθνικό του σχέδιο αποκατάστασης, όπως αναφέρεται στο άρθρο 15, και να παράσχει επαρκή αιτιολόγηση. Στην περίπτωση αυτή, το κράτος μέλος θεσπίζει τα σταδιακά μέτρα αποκατάστασης που απαιτούνται για την επίτευξη του εν λόγω χαμηλότερου ποσοστού έως το 2050. Έως το 2030, τα εν λόγω μέτρα αποκατάστασης οφείλουν να καλύπτουν τουλάχιστον το 30 % της πρόσθετης επιφάνειας που απαιτείται για την επίτευξη του εν λόγω χαμηλότερου ποσοστού έως το 2050, και έως το 2040 οφείλουν να καλύπτουν τουλάχιστον το 60 % της πρόσθετης επιφάνειας που απαιτείται για την επίτευξη του εν λόγω χαμηλότερου ποσοστού έως το 2050.

6. Σε περίπτωση που κράτος μέλος εφαρμόσει την παρέκκλιση σύμφωνα με την παράγραφο 5 σε συγκεκριμένους τύπους οικοτόπων, η υποχρέωση που ορίζεται στην παράγραφο 4 ισχύει για τους υπόλοιπους τύπους οικοτόπων που αποτελούν μέρος των ομάδων τύπων οικοτόπων που παρατίθενται στο παράρτημα I στις οποίες ανήκουν οι εν λόγω συγκεκριμένοι τύποι οικοτόπων.

7. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν τα μέτρα αποκατάστασης για τους χερσαίους και παράκτιους οικοτόπους και τους οικοτόπους γλυκών υδάτων των ειδών που παρατίθενται στα παραρτήματα II, IV και V της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ και για τους χερσαίους και παράκτιους οικοτόπους και τους οικοτόπους γλυκών υδάτων άγριων πτηνών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2009/147/ΕΚ που είναι, επιπροσθέτως των μέτρων αποκατάστασης που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 4 του παρόντος άρθρου, απαραίτητα για τη βελτίωση της ποιότητας και της ποσότητας των εν λόγω οικοτόπων, μεταξύ άλλων με την επαναφορά τους, καθώς και για την ενίσχυση της συνδεσιμότητας, έως ότου επιτευχθεί επαρκής ποιότητα και ποσότητα των εν λόγω οικοτόπων.

8. Ο καθορισμός των καταλληλότερων περιοχών για μέτρα αποκατάστασης σύμφωνα με τις παραγράφους 1, 4 και 7 του παρόντος άρθρου βασίζεται στις βέλτιστες διαθέσιμες γνώσεις και στα πλέον πρόσφατα επιστημονικά στοιχεία για την κατάσταση των τύπων οικοτόπων οι οποίοι παρατίθενται στο παράρτημα I του παρόντος κανονισμού, που μετράται με βάση τη δομή και τις λειτουργίες που είναι απαραίτητες για τη μακροχρόνια συντήρησή τους, συμπεριλαμβανομένων των τυπικών ειδών τους, όπως αναφέρονται στο άρθρο 1 στοιχείο ε) της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, καθώς και για την ποιότητα και ποσότητα των οικοτόπων ειδών που αναφέρονται στην παράγραφο 7 του παρόντος άρθρου, με χρήση των πληροφοριών που υποβάλλονται δυνάμει του άρθρου 17 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ και του άρθρου 12 της οδηγίας 2009/147/ΕΚ και, εφόσον συντρέχει περίπτωση, λαμβάνοντας υπόψη την ποικιλομορφία των καταστάσεων στις διάφορες περιφέρειες, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 14 παράγραφος 15 στοιχείο γ) του παρόντος κανονισμού.

9. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν, το αργότερο έως το 2030, ότι η κατάσταση των τύπων οικοτόπων είναι γνωστή για τουλάχιστον το 90 % της περιοχής που κατανέμεται σε όλους τους τύπους οικοτόπων που παρατίθενται στο παράρτημα I και ότι έως το 2040 είναι γνωστή η κατάσταση όλων των περιοχών τύπων οικοτόπων που παρατίθενται στο παράρτημα I.

10. Τα μέτρα αποκατάστασης που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 4 λαμβάνουν υπόψη την ανάγκη για βελτιωμένη συνδεσιμότητα μεταξύ των τύπων οικοτόπων που παρατίθενται στο παράρτημα I και λαμβάνουν υπόψη τις οικολογικές απαιτήσεις των ειδών που αναφέρονται στην παράγραφο 7 και απαντούν σε αυτούς τους τύπους οικοτόπων.

11. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν μέτρα με στόχο να διασφαλίζεται ότι οι περιοχές που υπόκεινται σε μέτρα αποκατάστασης σύμφωνα με τις παραγράφους 1, 4 και 7 παρουσιάζουν συνεχή βελτίωση της κατάστασης των τύπων οικοτόπων που παρατίθενται στο παράρτημα I έως ότου επιτευχθεί καλή κατάσταση, καθώς και συνεχή βελτίωση της ποιότητας των οικοτόπων των ειδών που αναφέρονται στην παράγραφο 7, έως ότου επιτευχθεί επαρκής ποιότητα των εν λόγω οικοτόπων.

Με επιφύλαξη της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, τα κράτη μέλη θεσπίζουν μέτρα με στόχο να διασφαλίζεται ότι δεν υποβαθμίζονται σημαντικά περιοχές στις οποίες έχει επιτευχθεί καλή κατάσταση και επαρκής ποιότητα των οικοτόπων των ειδών.

12. Με επιφύλαξη της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, τα κράτη μέλη, έως την ημερομηνία δημοσίευσης των εθνικών τους σχεδίων αποκατάστασης σύμφωνα με το άρθρο 17 παράγραφος 6 του παρόντος κανονισμού, επιχειρούν να θεσπίσουν τα μέτρα που απαιτούνται για την πρόληψη σημαντικής υποβάθμισης περιοχών όπου υπάρχουν οι τύποι οικοτόπων που απαριθμούνται στο παράρτημα I του παρόντος κανονισμού και βρίσκονται σε καλή κατάσταση, ή μέτρα που απαιτούνται για την επίτευξη των στόχων αποκατάστασης που ορίζονται στην παράγραφο 17 του παρόντος άρθρου.

13. Όσον αφορά τις παραγράφους 11 και 12 του παρόντος άρθρου, εκτός των τόπων Natura 2000, τα κράτη μέλη μπορούν, ελλείψει εναλλακτικών λύσεων, να εφαρμόζουν τις απαιτήσεις μη υποβάθμισης που ορίζονται στις εν λόγω παραγράφους στο επίπεδο κάθε βιογεωγραφικής περιοχής της επικρατείας τους για κάθε τύπο οικοτόπου και κάθε οικότοπο ειδών, υπό την προϋπόθεση ότι το οικείο κράτος μέλος κοινοποιεί στην Επιτροπή την πρόθεσή του να εφαρμόσει την παρούσα παράγραφο έως τις 19 Φεβρουαρίου 2025 και πληροί τις υποχρεώσεις που ορίζονται στο άρθρο 15 παράγραφος 3 στοιχείο ζ), στο άρθρο 20 παράγραφος 1 στοιχείο ι), στο άρθρο 21 παράγραφος 1 και στο άρθρο 21 παράγραφος 2 στοιχείο β).

14. Εκτός των τόπων Natura 2000, η υποχρέωση που ορίζεται στην παράγραφο 11 δεν ισχύει για την υποβάθμιση που προκαλείται από:

- α) ανώτερα βία συμπεριλαμβανομένων των φυσικών καταστροφών·
- β) αναπόφευκτους μετασχηματισμούς οικοτόπων που προκαλούνται άμεσα από την κλιματική αλλαγή·
- γ) σχέδιο ή έργο υπέρτερου δημόσιου συμφέροντος, που θα καθοριστεί κατά περίπτωση και για το οποίο δεν υπάρχουν λιγότερο επιζήμιες εναλλακτικές λύσεις· ή
- δ) ενέργεια ή παράλειψη τρίτων χωρών για την οποία το οικείο κράτος μέλος δεν είναι υπεύθυνο.

15. Εκτός των τόπων Natura 2000, η υποχρέωση που ορίζεται στην παράγραφο 12 δεν ισχύει για την υποβάθμιση που προκαλείται από:

- α) ανώτερα βία συμπεριλαμβανομένων των φυσικών καταστροφών·
- β) αναπόφευκτους μετασχηματισμούς οικοτόπων που προκαλούνται άμεσα από την κλιματική αλλαγή·
- γ) σχέδια ή έργα υπέρτερου δημόσιου συμφέροντος για τα οποία δεν υπάρχουν λιγότερο επιζήμιες εναλλακτικές λύσεις· ή
- δ) ενέργεια ή παράλειψη τρίτων χωρών για την οποία το οικείο κράτος μέλος δεν είναι υπεύθυνο.

16. Εντός των τόπων Natura 2000, η μη εκπλήρωση της υποχρέωσης που ορίζεται στις παραγράφους 11 και 12 δικαιολογείται εάν προκαλείται από:

- α) ανώτερα βία συμπεριλαμβανομένων των φυσικών καταστροφών·
- β) αναπόφευκτους μετασχηματισμούς οικοτόπων που προκαλούνται άμεσα από την κλιματική αλλαγή· ή
- γ) σχέδιο ή έργο που έχει εγκριθεί σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 4 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ.

17. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι σημειώνεται:

- α) αύξηση της περιοχής σε καλή κατάσταση για τους τύπους οικοτόπων που παρατίθενται στο παράρτημα I έως ότου τουλάχιστον το 90 % να βρίσκεται σε καλή κατάσταση και έως ότου επιτευχθεί η ικανοποιητική περιοχή αναφοράς για κάθε τύπο οικοτόπου σε κάθε βιογεωγραφική περιοχή του οικείου κράτους μέλους·
- β) αυξανόμενη τάση προς την κατεύθυνση της επαρκούς ποιότητας και ποσότητας των χερσαίων και παράκτιων οικοτόπων και των οικοτόπων γλυκών υδάτων των ειδών που απαριθμούνται στα παραρτήματα II, IV και V της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ και των ειδών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2009/147/ΕΚ.

Άρθρο 5

Αποκατάσταση θαλάσσιων οικοσυστημάτων

1. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν τα μέτρα αποκατάστασης που είναι απαραίτητα για τη βελτίωση και επαναφορά σε καλή κατάσταση των περιοχών τύπων οικοτόπων που παρατίθενται στο παράρτημα II και δεν βρίσκονται σε καλή κατάσταση. Τέτοιου είδους μέτρα εφαρμόζονται:

- α) έως το 2030, στο 30 % τουλάχιστον της συνολικής περιοχής των ομάδων 1 έως 6 των τύπων οικοτόπων που περιλαμβάνονται στο παράρτημα II η οποία δεν βρίσκεται σε καλή κατάσταση, όπως αποτυπώνεται ποσοτικά στο εθνικό σχέδιο αποκατάστασης που αναφέρεται στο άρθρο 15·
- β) έως το 2040, στο 60 % τουλάχιστον, και έως το 2050 στο 90 % τουλάχιστον της περιοχής κάθε μίας από τις ομάδες 1 έως 6 των τύπων οικοτόπων που παρατίθενται στο παράρτημα II, η οποία δεν βρίσκεται σε καλή κατάσταση, όπως αποτυπώνεται ποσοτικά στο εθνικό σχέδιο αποκατάστασης που αναφέρεται στο άρθρο 15·
- γ) έως το 2040, τουλάχιστον στα δύο τρίτα του ποσοστού που αναφέρεται στο στοιχείο δ) της παρούσης παραγράφου, της περιοχής της ομάδας 7 των τύπων οικοτόπων που παρατίθενται στο παράρτημα II, η οποία δεν βρίσκεται σε καλή κατάσταση, όπως αποτυπώνεται ποσοτικά στο εθνικό σχέδιο αποκατάστασης που αναφέρεται στο άρθρο 15· και
- δ) έως το 2050, σε περιοχή που αντιστοιχεί σε ποσοστό το οποίο καθορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 14 παράγραφος 3 της περιοχής της ομάδας 7 των τύπων οικοτόπων που περιλαμβάνονται στο παράρτημα II η οποία δεν βρίσκεται σε καλή κατάσταση, όπως αποτυπώνεται ποσοτικά στο εθνικό σχέδιο αποκατάστασης που αναφέρεται στο άρθρο 15.

Το ποσοστό που αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο του στοιχείου δ) του παρόντος άρθρου καθορίζεται έτσι ώστε να μην εμποδίζει την επίτευξη ή τη διατήρηση της καλής περιβαλλοντικής κατάστασης, όπως ορίζεται δυνάμει του άρθρου 9 παράγραφος 1 της οδηγίας 2008/56/ΕΚ.

2. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν τα μέτρα αποκατάστασης που είναι απαραίτητα για την επαναφορά των τύπων οικοτόπων στις ομάδες 1 έως 6 που παρατίθενται στο παράρτημα II σε περιοχές που δεν εμφανίζονται αυτοί οι τύποι οικοτόπων με σκοπό την επίτευξη της ικανοποιητικής περιοχής αναφοράς για τους εν λόγω τύπους οικοτόπων. Τα μέτρα αυτά εφαρμόζονται σε περιοχές που αντιπροσωπεύουν τουλάχιστον το 30 % της πρόσθετης επιφάνειας που απαιτείται για την επίτευξη της ικανοποιητικής περιοχής αναφοράς για κάθε ομάδα τύπων οικοτόπων, όπως αποτυπώνεται ποσοτικά στο εθνικό σχέδιο αποκατάστασης που αναφέρεται στο άρθρο 15, έως το 2030, σε περιοχές που καταλαμβάνουν τουλάχιστον το 60 % της εν λόγω επιφάνειας έως το 2040 και το 100 % της εν λόγω επιφάνειας έως το 2050.

3. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου, εάν ένα κράτος μέλος θεωρεί ότι δεν είναι δυνατόν να εφαρμοστούν έως το 2050 τα απαιτούμενα μέτρα για την επίτευξη της ικανοποιητικής περιοχής αναφοράς για συγκεκριμένο τύπο οικοτόπου στο 100 % της επιφάνειας, το οικείο κράτος μέλος μπορεί να ορίσει χαμηλότερο ποσοστό σε επίπεδο μεταξύ 90 % και 100 % στο εθνικό του σχέδιο αποκατάστασης, όπως αναφέρεται στο άρθρο 15, και να παράσχει επαρκή αιτιολόγηση. Στην περίπτωση αυτή, το κράτος μέλος θεσπίζει τα σταδιακά μέτρα αποκατάστασης που απαιτούνται για την επίτευξη του εν λόγω χαμηλότερου ποσοστού έως το 2050. Έως το 2030, τα εν λόγω μέτρα αποκατάστασης καλύπτουν τουλάχιστον το 30 % της πρόσθετης επιφάνειας που απαιτείται για την επίτευξη του εν λόγω χαμηλότερου ποσοστού έως το 2050, και έως το 2040 καλύπτουν τουλάχιστον το 60 % της πρόσθετης επιφάνειας που απαιτείται για την επίτευξη του χαμηλότερου αυτού ποσοστού έως το 2050.

4. Σε περίπτωση που κράτος μέλος εφαρμόσει την παρέκκλιση σύμφωνα με την παράγραφο 3 σε συγκεκριμένους τύπους οικοτόπων, η υποχρέωση που ορίζεται στην παράγραφο 2 ισχύει για την υπόλοιπη πρόσθετη επιφάνεια που είναι αναγκαία ώστε να επιτευχθεί η ικανοποιητική περιοχή αναφοράς για κάθε ομάδα τύπων οικοτόπων που παρατίθεται στο παράρτημα II στους οποίους ανήκουν οι εν λόγω συγκεκριμένοι τύποι οικοτόπων.

5. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν τα μέτρα αποκατάστασης για τους θαλάσσιους οικοτόπους των ειδών που παρατίθενται στο παράρτημα III του παρόντος κανονισμού και στα παραρτήματα II, IV και V της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ και για τους θαλάσσιους οικοτόπους άγριων πτηνών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2009/147/ΕΚ τα οποία είναι, επιπροσθέτως των μέτρων αποκατάστασης που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 του παρόντος άρθρου, απαραίτητα για να βελτιωθεί η ποιότητα και η ποσότητα των εν λόγω οικοτόπων, μεταξύ άλλων με την επαναφορά τους, καθώς και να ενισχυθεί η συνδεσιμότητα, έως ότου επιτευχθεί επαρκής ποιότητα και ποσότητα των εν λόγω οικοτόπων.

6. Ο καθορισμός των καταλληλότερων περιοχών για μέτρα αποκατάστασης σύμφωνα με τις παραγράφους 1, 2 και 5 του παρόντος άρθρου βασίζεται στις βέλτιστες διαθέσιμες γνώσεις και στην πλέον πρόσφατη τεχνική και επιστημονική πρόοδο για τον καθορισμό της κατάστασης των τύπων οικοτόπων οι οποίοι παρατίθενται στο παράρτημα II του παρόντος κανονισμού, καθώς και της ποιότητας και της ποσότητας των οικοτόπων των ειδών που αναφέρονται στην παράγραφο 5 του παρόντος άρθρου, με χρήση των πληροφοριών που υποβάλλονται δυνάμει του άρθρου 17 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, του άρθρου 12 της οδηγίας 2009/147/ΕΚ και του άρθρου 17 της οδηγίας 2008/56/ΕΚ.

7. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι η κατάσταση είναι γνωστή για τις ακόλουθες περιοχές:

α) έως το 2030, για τουλάχιστον το 50 % της περιοχής που κατανέμεται σε όλους τους τύπους οικοτόπων στις ομάδες 1 έως 6 που παρατίθενται στο παράρτημα II·

β) έως το 2040, για όλες τις περιοχές των τύπων οικοτόπων στις ομάδες 1 έως 6 των τύπων οικοτόπων που παρατίθενται στο παράρτημα II·

γ) έως το 2040, για τουλάχιστον το 50 % της περιοχής που κατανέμεται σε όλους τους τύπους οικοτόπων στην ομάδα 7 των τύπων οικοτόπων που παρατίθενται στο παράρτημα II·

δ) έως το 2050, για όλες τις περιοχές των τύπων οικοτόπων στην ομάδα 7 των τύπων οικοτόπων που παρατίθενται στο παράρτημα II.

8. Τα μέτρα αποκατάστασης που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 εξετάζουν την ανάγκη για βελτιωμένη οικολογική συνοχή και συνδεσιμότητα μεταξύ των τύπων οικοτόπων που παρατίθενται στο παράρτημα II και λαμβάνουν υπόψη τις οικολογικές απαιτήσεις των ειδών που αναφέρονται στην παράγραφο 5 και απαντούν σε αυτούς τους τύπους οικοτόπων.

9. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν μέτρα με στόχο να διασφαλίζεται ότι οι περιοχές που υπόκεινται σε μέτρα αποκατάστασης σύμφωνα με τις παραγράφους 1, 2 και 5 παρουσιάζουν συνεχή βελτίωση της κατάστασης των τύπων οικοτόπων που παρατίθενται στο παράρτημα II έως ότου επιτευχθεί καλή κατάσταση, καθώς και συνεχή βελτίωση της ποιότητας των οικοτόπων των ειδών που αναφέρονται στην παράγραφο 5, έως ότου επιτευχθεί επαρκής ποιότητα των εν λόγω οικοτόπων.

Με επιφύλαξη της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, τα κράτη μέλη θεσπίζουν μέτρα με στόχο να διασφαλίζεται ότι δεν υποβαθμίζονται σημαντικά περιοχές στις οποίες έχει επιτευχθεί καλή κατάσταση και επαρκής ποιότητα των οικοτόπων των ειδών.

10. Με επιφύλαξη της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, τα κράτη μέλη, έως την ημερομηνία δημοσίευσης των εθνικών τους σχεδίων αποκατάστασης σύμφωνα με το άρθρο 17 παράγραφος 6 του παρόντος κανονισμού, επιχειρούν να θεσπίσουν τα μέτρα που απαιτούνται για την πρόληψη σημαντικής υποβάθμισης περιοχών όπου υπάρχουν οι τύποι οικοτόπων που απαριθμούνται στο παράρτημα II του παρόντος κανονισμού και βρίσκονται σε καλή κατάσταση, ή μέτρα που απαιτούνται για την επίτευξη των στόχων αποκατάστασης που ορίζονται στην παράγραφο 14 του παρόντος άρθρου.

11. Εκτός των τόπων Natura 2000, η υποχρέωση που ορίζεται στην παράγραφο 9 δεν ισχύει για την υποβάθμιση που προκαλείται από:

α) ανωτέρα βία συμπεριλαμβανομένων των φυσικών καταστροφών·

β) αναπόφευκτους μετασχηματισμούς οικοτόπων που προκαλούνται άμεσα από την κλιματική αλλαγή·

γ) σχέδιο ή έργο υπέρτερου δημόσιου συμφέροντος, που θα καθοριστεί κατά περίπτωση και για το οποίο δεν υπάρχουν λιγότερο επιζήμιες εναλλακτικές λύσεις· ή

δ) ενέργεια ή παράλειψη τρίτων χωρών για την οποία το οικείο κράτος μέλος δεν είναι υπεύθυνο.

12. Εκτός των τόπων Natura 2000, η υποχρέωση που ορίζεται στην παράγραφο 10 δεν ισχύει για την υποβάθμιση που προκαλείται από:

α) ανωτέρα βία συμπεριλαμβανομένων των φυσικών καταστροφών·

β) αναπόφευκτους μετασχηματισμούς οικοτόπων που προκαλούνται άμεσα από την κλιματική αλλαγή·

γ) σχέδια ή έργα υπέρτερου δημόσιου συμφέροντος για τα οποία δεν υπάρχουν λιγότερο επιζήμιες εναλλακτικές λύσεις· ή

δ) ενέργεια ή παράλειψη τρίτων χωρών για την οποία το οικείο κράτος μέλος δεν είναι υπεύθυνο.

13. Εντός των τόπων Natura 2000, η μη εκπλήρωση των υποχρεώσεων που ορίζονται στις παραγράφους 9 και 10 δικαιολογείται εάν προκαλείται από:

- α) ανωτέρα βία συμπεριλαμβανομένων των φυσικών καταστροφών·
- β) αναπόφευκτους μετασχηματισμούς οικοτόπων που προκαλούνται άμεσα από την κλιματική αλλαγή· ή
- γ) σχέδιο ή έργο που έχει εγκριθεί σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 4 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ.

14. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι σημειώνεται:

- α) αύξηση της περιοχής σε καλή κατάσταση για τους τύπους οικοτόπων των ομάδων 1 έως 6 των τύπων οικοτόπων του παραρτήματος II έως ότου τουλάχιστον το 90 % να βρίσκεται σε καλή κατάσταση και έως ότου επιτευχθεί η ικανοποιητική περιοχή αναφοράς για κάθε τύπο οικοτόπου σε κάθε βιογεωγραφική περιοχή του οικείου κράτους μέλους·
- β) αύξηση της περιοχής οικοτόπων σε καλή κατάσταση για τους τύπους οικοτόπων που περιλαμβάνονται στην ομάδα 7 των τύπων οικοτόπων του παραρτήματος II έως ότου τουλάχιστον το ποσοστό που αναφέρεται στην παράγραφο 1 πρώτο εδάφιο στοιχείο δ) να βρίσκεται σε καλή κατάσταση και έως ότου επιτευχθεί η ικανοποιητική περιοχή αναφοράς για κάθε τύπο οικοτόπου σε κάθε βιογεωγραφική περιοχή του οικείου κράτους μέλους·
- γ) αυξητική τάση προς την κατεύθυνση της επαρκούς ποιότητας και ποσότητας των θαλάσσιων οικοτόπων των ειδών που παρατίθενται στο παράρτημα III του παρόντος κανονισμού και στα παραρτήματα II, IV και V της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ και των ειδών που καλύπτονται από την οδηγία 2009/147/ΕΚ.

Άρθρο 6

Ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές

1. Για τους σκοπούς του άρθρου 4 παράγραφοι 14 και 15 και του άρθρου 5 παράγραφοι 11 και 12, ο σχεδιασμός, η κατασκευή και η λειτουργία εγκαταστάσεων παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, καθώς και η σύνδεσή τους με το δίκτυο, το ίδιο το σχετικό δίκτυο και οι μονάδες αποθήκευσης θεωρείται ότι εξυπηρετούν υπέρτερο δημόσιο συμφέρον. Τα κράτη μέλη μπορούν να τα απαλλάσσουν από την απαίτηση να μην υπάρχουν λιγότερο επιζήμιες εναλλακτικές λύσεις δυνάμει του άρθρου 4 παράγραφοι 14 και 15 και του άρθρου 5 παράγραφοι 11 και 12, υπό τον όρο ότι:

- α) έχει διενεργηθεί στρατηγική περιβαλλοντική εκτίμηση σύμφωνα με τους όρους που καθορίζονται στην οδηγία 2001/42/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽⁴⁴⁾· ή
- β) έχουν υποβληθεί σε εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων σύμφωνα με τους όρους που καθορίζονται στην οδηγία 2011/92/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽⁴⁵⁾.

2. Τα κράτη μέλη μπορούν να περιορίζουν, σε δεόντως αιτιολογημένες και ειδικές περιστάσεις, την εφαρμογή της παραγράφου 1 σε ορισμένα τμήματα της επικράτειάς τους, καθώς και σε ορισμένους τύπους τεχνολογιών ή σε έργα με ορισμένα τεχνικά χαρακτηριστικά σύμφωνα με τις προτεραιότητες που καθορίζονται στα ενοποιημένα εθνικά τους σχέδια για την ενέργεια και το κλίμα κατά τα οριζόμενα στον κανονισμό (ΕΕ) 2018/1999.

Εάν τα κράτη μέλη εφαρμόζουν περιορισμούς σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο, ενημερώνουν την Επιτροπή σχετικά με τους εν λόγω περιορισμούς και τους αιτιολογούν.

Άρθρο 7

Εθνική άμυνα

1. Κατά τη θέσπιση μέτρων αποκατάστασης για τους σκοπούς του άρθρου 4 παράγραφος 1, 4 ή 7, ή του άρθρου 5 παράγραφος 1, 2 ή 5, τα κράτη μέλη μπορούν να εξαιρούν περιοχές που χρησιμοποιούνται για δραστηριότητες που εξυπηρετούν αποκλειστικά σκοπούς εθνικής άμυνας, εάν τα μέτρα αυτά θεωρείται ότι δεν είναι συμβατά με τη συνεχιζόμενη χρήση των εν λόγω περιοχών για στρατιωτικούς σκοπούς.

⁽⁴⁴⁾ Οδηγία 2001/42/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Ιουνίου 2001, σχετικά με την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων (ΕΕ L 197 της 21.7.2001, σ. 30).

⁽⁴⁵⁾ Οδηγία 2011/92/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, για την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημόσιων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον (ΕΕ L 26 της 28.1.2012, σ. 1).

2. Για τους σκοπούς του άρθρου 4 παράγραφοι 14 και 15 και του άρθρου 5 παράγραφοι 11 και 12, τα κράτη μέλη μπορούν να ορίζουν ότι σχέδια και τα έργα που προορίζονται αποκλειστικά για την εθνική άμυνα θεωρούνται ότι εξυπηρετούν υπέρτερο δημόσιο συμφέρον.

Για τους σκοπούς του άρθρου 4 παράγραφοι 14 και 15 και του άρθρου 5 παράγραφοι 11 και 12, τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να εξαιρούν τα εν λόγω σχέδια και έργα που προορίζονται αποκλειστικά για την εθνική άμυνα από την απαίτηση να αποδεικνύουν ότι δεν υπάρχουν λιγότερο επιζήμιες εναλλακτικές λύσεις. Ωστόσο, όταν ένα κράτος μέλος εφαρμόζει αυτή την εξαίρεση οφείλει να θεσπίζει μέτρα, στον βαθμό που αυτό είναι εύλογο και εφικτό, με στόχο τον μετριασμό των επιπτώσεων των εν λόγω σχεδίων και έργων στους τύπους οικοτόπων.

Άρθρο 8

Αποκατάσταση αστικών οικοσυστημάτων

1. Τα κράτη μέλη οφείλουν να έχουν διασφαλίσει μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2030 ότι δεν υπάρχει καθαρή απώλεια στη συνολική εθνική περιοχή αστικού χώρου πρασίνου και αστικής συγκόμωσης σε περιοχές αστικών οικοσυστημάτων, που προσδιορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 14 παράγραφος 4, σε σύγκριση με το 2024. Για τους σκοπούς της παρούσης παραγράφου, τα κράτη μέλη μπορούν να εξαιρούν από τις εν λόγω συνολικές εθνικές περιοχές τις περιοχές αστικών οικοσυστημάτων όπου το μερίδιο του αστικού χώρου πρασίνου στα αστικά κέντρα και τα αστικά συμπλέγματα υπερβαίνει το 45 % και το μερίδιο της αστικής συγκόμωσης υπερβαίνει το 10 %.

2. Από 1ης Ιανουαρίου 2031, τα κράτη μέλη επιτυγχάνουν αυξητική τάση στη συνολική εθνική περιοχή αστικού χώρου πρασίνου, μεταξύ άλλων μέσω της ενσωμάτωσης αστικού χώρου πρασίνου σε κτίρια και υποδομές, σε περιοχές αστικών οικοσυστημάτων, που καθορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 14 παράγραφος 4, η οποία μετράται ανά εξαετία από την 1η Ιανουαρίου 2031, έως ότου επιτευχθεί ένα ικανοποιητικό επίπεδο όπως ορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 14 παράγραφος 5.

3. Τα κράτη μέλη επιτυγχάνουν σε κάθε περιοχή αστικού οικοσυστήματος, που καθορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 14 παράγραφος 4, αυξητική τάση της αστικής συγκόμωσης, η οποία μετράται ανά εξαετία από την 1η Ιανουαρίου 2031, έως ότου επιτευχθεί το ικανοποιητικό επίπεδο που προσδιορίζεται όπως ορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 14 παράγραφος 5.

Άρθρο 9

Αποκατάσταση της φυσικής συνδεσιμότητας των ποταμών και των φυσικών λειτουργιών των σχετικών πλημμυρικών περιοχών

1. Τα κράτη μέλη προβαίνουν σε απογραφή των τεχνητών φραγμών στη συνδεσιμότητα των επιφανειακών υδάτων και, λαμβάνοντας υπόψη τις κοινωνικοοικονομικές λειτουργίες τους, εντοπίζουν τους φραγμούς που πρέπει να απομακρυνθούν ώστε να συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων αποκατάστασης που ορίζονται στο άρθρο 4 του παρόντος κανονισμού και του στόχου αποκατάστασης τουλάχιστον 25 000 χλμ. ποταμών σε ποταμούς ελεύθερης ροής στην Ένωση έως το 2030, με την επιφύλαξη της οδηγίας 2000/60/ΕΚ, ιδίως του άρθρου 4 παράγραφοι 3, 5 και 7, και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1315/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽⁴⁶⁾, ιδίως του άρθρου 15.

2. Τα κράτη μέλη αίρουν τους τεχνητούς φραγμούς στη συνδεσιμότητα των επιφανειακών υδάτων που προσδιορίζονται στην απογραφή που συντάσσεται δυνάμει της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, σύμφωνα με το σχέδιο άρσης τους που αναφέρεται στο άρθρο 15 παράγραφος 3 στοιχεία θ) και ιδ). Κατά την άρση των τεχνητών φραγμών, τα κράτη μέλη αντιμετωπίζουν πρωτίστως τους απαρχαιωμένους φραγμούς, δηλαδή όσους δεν είναι πλέον απαραίτητοι για την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, την εσωτερική ναυσιπλοΐα, την υδροδότηση, την αντιπλημμυρική προστασία ή άλλες χρήσεις.

3. Τα κράτη μέλη συμπληρώνουν την άρση των τεχνητών φραγμών σύμφωνα με την παράγραφο 2 με τα μέτρα που είναι αναγκαία για τη βελτίωση των φυσικών λειτουργιών των σχετικών πλημμυρικών περιοχών.

4. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι διατηρούνται η φυσική συνδεσιμότητα των ποταμών και οι φυσικές λειτουργίες των σχετικών πλημμυρικών περιοχών που αποκαθίστανται σύμφωνα με τις παραγράφους 2 και 3.

⁽⁴⁶⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1315/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2013, περί των προσανατολισμών της Ένωσης για την ανάπτυξη του διευρωπαϊκού δικτύου μεταφορών και για την κατάργηση της απόφασης αριθ. 661/2010/ΕΕ (ΕΕ L 348 της 20.12.2013, σ. 1).

Άρθρο 10

Αποκατάσταση των πληθυσμών των επικονιαστών

1. Τα κράτη μέλη, με την έγκαιρη εφαρμογή κατάλληλων και αποτελεσματικών μέτρων, βελτιώνουν την ποικιλότητα των επικονιαστών και αναστρέφουν τη μείωση των πληθυσμών των επικονιαστών το αργότερο έως το 2030 και επιτυγχάνουν στη συνέχεια αυξητική τάση των πληθυσμών τους, που μετράται τουλάχιστον κάθε έξι έτη από το 2030, έως ότου επιτευχθούν ικανοποιητικά επίπεδα, όπως ορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 14 παράγραφος 5.
2. Η Επιτροπή εξουσιοδοτείται να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις σύμφωνα με το άρθρο 23 για να συμπληρώνει τον παρόντα κανονισμό θεσπίζοντας και επικαιροποιώντας μια επιστημονικά τεκμηριωμένη μέθοδο για την παρακολούθηση της ποικιλότητας των επικονιαστών και των πληθυσμών επικονιαστών. Η Επιτροπή εκδίδει την πρώτη από τις εν λόγω κατ' εξουσιοδότηση πράξεις για τη θέσπιση αυτής της μεθόδου έως τις 19 Αυγούστου 2025.
3. Η μέθοδος που αναφέρεται στην παράγραφο 2 παρέχει τυποποιημένη προσέγγιση για τη συλλογή ετήσιων δεδομένων σχετικά με την αφθονία και ποικιλότητα των ειδών επικονιαστών στα διάφορα οικοσυστήματα, για την αξιολόγηση των τάσεων του πληθυσμού τους και για την αποτελεσματικότητα των μέτρων αποκατάστασης που θεσπίζουν τα κράτη μέλη σύμφωνα με την παράγραφο 1.
4. Όταν χρησιμοποιούν τη μέθοδο που αναφέρεται στην παράγραφο 2, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι τα δεδομένα παρακολούθησης προέρχονται από επαρκή αριθμό τόπων, ώστε να διασφαλίζεται η αντιπροσωπευτικότητα σε ολόκληρη την επικράτειά τους. Τα κράτη μέλη προωθούν την επιστήμη των πολιτών κατά τη συλλογή δεδομένων παρακολούθησης, όπου ενδείκνυται, και παρέχουν επαρκείς πόρους για την εκτέλεση των εν λόγω καθηκόντων.
5. Η Επιτροπή και οι σχετικοί οργανισμοί της Ένωσης, ιδίως ο ΕΟΠ, η Ευρωπαϊκή Αρχή για την Ασφάλεια των Τροφίμων και ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Χημικών Προϊόντων, συντονίζουν, σύμφωνα με τις αντίστοιχες εντολές τους, τις δραστηριότητές τους όσον αφορά τους επικονιαστές και παρέχουν πληροφορίες για τη στήριξη των κρατών μελών, κατόπιν αιτήματός τους, στην εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους βάσει του παρόντος άρθρου. Για τον σκοπό αυτό, η Επιτροπή συγκροτεί, μεταξύ άλλων, ειδική ομάδα προς τούτο και διαδίδει σχετικές πληροφορίες και εμπειρογνομosύνη στα κράτη μέλη με συντονισμένο τρόπο.

Άρθρο 11

Αποκατάσταση γεωργικών οικοσυστημάτων

1. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν μέτρα αποκατάστασης που είναι αναγκαία για την ενίσχυση της βιοποικιλότητας των γεωργικών οικοσυστημάτων, επιπλέον των περιοχών που υπόκεινται σε μέτρα αποκατάστασης σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφοι 1, 4 και 7, λαμβάνοντας υπόψη την κλιματική αλλαγή, τις κοινωνικές και τις οικονομικές ανάγκες των αγροτικών περιοχών και την ανάγκη διασφάλισης της βιώσιμης γεωργικής παραγωγής στην Ένωση.
2. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν μέτρα με στόχο την επίτευξη αυξητικής τάσης σε εθνικό επίπεδο όσον αφορά τουλάχιστον δύο εκ των τριών από τους ακόλουθους δείκτες στα γεωργικά οικοσυστήματα, όπως προσδιορίζονται περαιτέρω στο παράρτημα IV, οι οποίοι μετρώνται κατά την περίοδο από τις 18 Αυγούστου 2024 έως τις 31 Δεκεμβρίου 2030 και στη συνέχεια ανά έξι έτη, έως ότου επιτευχθούν τα ικανοποιητικά επίπεδα όπως ορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 14 παράγραφος 5:
  - α) δείκτης πεταλούδων των λειμώνων·
  - β) απόθεμα οργανικού άνθρακα σε ανόργανα εδάφη καλλιεργήσιμων εκτάσεων·
  - γ) ποσοστό γεωργικών εκτάσεων με χαρακτηριστικά τοπίου υψηλής ποικιλομορφίας.
3. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν μέτρα αποκατάστασης που έχουν ως στόχο να διασφαλίσουν ότι ο δείκτης κοινών πτηνών γεωργικών εκτάσεων, σε εθνικό επίπεδο, με βάση τα είδη που προσδιορίζονται στο παράρτημα V και με δείκτη που ισούτο με 100 την 1η Σεπτεμβρίου 2025, ανέρχεται στα ακόλουθα επίπεδα:
  - α) για τα κράτη μέλη που απαριθμούνται στο παράρτημα V με πληθυσμούς πτηνών γεωργικών εκτάσεων που παρουσιάζουν σε βάθος χρόνου μεγαλύτερη μείωση: 110 έως το 2030, 120 έως το 2040 και 130 έως το 2050·
  - β) για τα κράτη μέλη που απαριθμούνται στο παράρτημα V με πληθυσμούς πτηνών γεωργικών εκτάσεων που παρουσιάζουν σε βάθος χρόνου μικρότερη μείωση: 105 έως το 2030, 110 έως το 2040 και 115 έως το 2050.
4. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν μέτρα που έχουν ως στόχο την αποκατάσταση των οργανικών εδαφών γεωργικής χρήσης που αποτελούν αποστραγγισμένους τυρφώνες. Τα εν λόγω μέτρα λαμβάνονται τουλάχιστον:

- α) για το 30 % των εν λόγω περιοχών έως το 2030, εκ των οποίων τουλάχιστον το ένα τέταρτο επανυγραινεται·
- β) για το 40 % των εν λόγω περιοχών έως το 2040, εκ των οποίων τουλάχιστον το ένα τρίτο επανυγραινεται·
- γ) για το 50 % των εν λόγω περιοχών έως το 2050, εκ των οποίων τουλάχιστον το ένα τρίτο επανυγραινεται·

Τα κράτη μέλη μπορούν να θεσπίζουν μέτρα αποκατάστασης, συμπεριλαμβανομένης της επανύγρανσης, σε περιοχές με τόπους εξόρυξης τύρφης και να προσμετρούν τις εν λόγω περιοχές ως συμβολή στην επίτευξη των αντίστοιχων στόχων που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο στοιχεία α), β) και γ).

Επιπλέον, τα κράτη μέλη μπορούν να θεσπίζουν μέτρα αποκατάστασης για την επανύγρανση οργανικών εδαφών που αποτελούν αποστραγγισμένους τυρφώνες με χρήσεις γης άλλες από τη γεωργική χρήση και την εξόρυξη τύρφης, και να προσμετρούν τις εν λόγω περιοχές επανύγρανσης ως συμβολή, σε ποσοστό έως 40 % κατ' ανώτατο όριο, στην επίτευξη των στόχων που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο στοιχεία α), β) και γ).

Τα μέτρα αποκατάστασης που συνίστανται σε επανύγρανση τυρφώνων, συμπεριλαμβανομένων των επιπέδων των υδάτων που πρέπει να επιτευχθούν, συμβάλλουν στη μείωση των καθαρών εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και στην αύξηση της βιοποικιλότητας, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη τις εθνικές και τοπικές συνθήκες.

Σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, ο βαθμός της επανύγρανσης τυρφώνων υπό γεωργική χρήση μπορεί να μειωθεί σε λιγότερο από ό,τι απαιτείται βάσει του πρώτου εδαφίου στοιχεία α), β) και γ) της παρούσης παραγράφου, από κράτος μέλος, εάν η επανύγρανση πιθανολογείται ότι θα έχει σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις σε υποδομές, σε κτίρια, στην προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή ή σε άλλα δημόσια συμφέροντα, και εάν δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί επανύγρανση σε γη εκτός της γεωργικής γης. Κάθε τέτοια μείωση καθορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 14 παράγραφος 8.

Η υποχρέωση των κρατών μελών να επιτύχουν τους στόχους επανύγρανσης που ορίζονται στο πρώτο εδάφιο στοιχεία α), β) και γ) δεν συνεπάγεται υποχρέωση των γεωργών και των ιδιωτών ιδιοκτητών γης να προβούν σε επανύγρανση της γης τους, καθώς για αυτούς η επανύγρανση σε γεωργική γη παραμένει προαιρετική, με την επιφύλαξη των υποχρεώσεων που απορρέουν από το εθνικό δίκαιο.

Τα κράτη μέλη παρέχουν, κατά περίπτωση, κίνητρα επανύγρανσης ώστε να καταστεί ελκυστική επιλογή για τους γεωργούς και τους ιδιώτες ιδιοκτήτες γης και προωθούν την πρόσβαση σε κατάρτιση και συμβουλές για τους γεωργούς και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη σχετικά με τα οφέλη της επανύγρανσης τυρφώνων και σχετικά με τις επιλογές της επακόλουθης διαχείρισης της γης και τις σχετικές ευκαιρίες.

Άρθρο 12

Αποκατάσταση δασικών οικοσυστημάτων

1. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν τα μέτρα αποκατάστασης που είναι αναγκαία για την ενίσχυση της βιοποικιλότητας των δασικών οικοσυστημάτων, επιπλέον των περιοχών που υπόκεινται σε μέτρα αποκατάστασης σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφοι 1, 4 και 7, λαμβάνοντας υπόψη τους κινδύνους δασικών πυρκαγιών.
2. Τα κράτη μέλη επιτυγχάνουν αυξητική τάση σε εθνικό επίπεδο του δείκτη κοινών δασικών πτηνών, όπως προσδιορίζεται περαιτέρω στο παράρτημα VI, ο οποίος μετράται κατά την περίοδο από τις 18 Αυγούστου 2024 έως τις 31 Δεκεμβρίου 2030 και στη συνέχεια ανά έξι έτη, έως ότου επιτευχθούν τα ικανοποιητικά επίπεδα όπως καθορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 14 παράγραφος 5.
3. Τα κράτη μέλη επιτυγχάνουν αυξητική τάση σε εθνικό επίπεδο για τουλάχιστον έξι από τους επτά από τους ακόλουθους δείκτες στα δασικά οικοσυστήματα, όπως προσδιορίζονται περαιτέρω στο παράρτημα VI, οι οποίοι επιλέγονται βάσει της ικανότητάς τους να καταδεικνύουν την ενίσχυση της βιοποικιλότητας των δασικών οικοσυστημάτων στο οικείο κράτος μέλος. Η τάση μετράται κατά την περίοδο από τις 18 Αυγούστου 2024 έως τις 31 Δεκεμβρίου 2030, και στη συνέχεια ανά έξι έτη, έως ότου επιτευχθούν τα ικανοποιητικά επίπεδα όπως καθορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 14 παράγραφος 5:

- α) όρθιο νεκρό ξύλο·
- β) πεσμένο νεκρό ξύλο·
- γ) ποσοστό δασών με μη ομήλικη δομή·
- δ) δασική συνδεσιμότητα·
- ε) απόθεμα οργανικού άνθρακα·

- στ) ποσοστό δασών που κυριαρχούνται από αυτόχθονα είδη δένδρων·
- ζ) ποικιλότητα ειδών δένδρων.
4. Η μη εκπλήρωση των υποχρεώσεων που καθορίζονται στις παραγράφους 2 και 3 δικαιολογείται εάν προκαλείται από:
- α) περιπτώσεις ανωτέρας βίας μεγάλης κλίμακας, συμπεριλαμβανομένων των φυσικών καταστροφών, ιδίως απρόβλεπτων και ανεξέλεγκτων δασικών πυρκαγιών· ή
- β) αναπόφευκτους μετασχηματισμούς οικοτόπων που προκαλούνται άμεσα από την κλιματική αλλαγή.

Άρθρο 13

Φύτευση τριών δισεκατομμυρίων επιπλέον δέντρων

1. Κατά τον προσδιορισμό και την εφαρμογή των μέτρων αποκατάστασης για την επίτευξη των στόχων και των υποχρεώσεων που ορίζονται στα άρθρα 4 και 8 έως 12, τα κράτη μέλη επιδιώκουν να συμβάλουν στη δέσμευση για φύτευση τουλάχιστον τριών δισεκατομμυρίων επιπλέον δέντρων έως το 2030 σε επίπεδο Ένωσης.
2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι η δέσμευσή τους να τηρηθεί ο στόχος που ορίζεται στην παράγραφο 1 επιτυγχάνεται με πλήρη σεβασμό των οικολογικών αρχών, μεταξύ άλλων διασφαλίζοντας την ποικιλότητα των ειδών και την ποικιλότητα στην ηλικιακή δομή, δίνοντας προτεραιότητα στα αυτόχθονα είδη δένδρων, με εξαίρεση, σε πολύ ειδικές περιπτώσεις και συνθήκες, μη αυτόχθονα είδη που έχουν προσαρμοσθεί στο τοπικό έδαφος, το κλίμα και το οικολογικό πλαίσιο και τις συνθήκες των οικοτόπων που συμβάλλουν στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας στην κλιματική αλλαγή. Τα μέτρα για την επίτευξη αυτής της δέσμευσης αποσκοπούν στην αύξηση της οικολογικής συνδεσιμότητας και βασίζονται στη βιώσιμη δάσωση, αναδάσωση και δενδροφύτευση και στην αύξηση του αστικού χώρου πρασίνου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ III

ΕΘΝΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

Άρθρο 14

Κατάρτιση των εθνικών σχεδίων αποκατάστασης

1. Κάθε κράτος μέλος κατάρτιζει εθνικό σχέδιο αποκατάστασης και διενεργεί την προπαρασκευαστική παρακολούθηση και έρευνα που απαιτείται για τον προσδιορισμό των μέτρων αποκατάστασης τα οποία είναι απαραίτητα για την επίτευξη των στόχων αποκατάστασης και την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που ορίζονται στα άρθρα 4 έως 13 καθώς και για τη συμβολή στους πρωταρχικούς στόχους και τους στόχους που ορίζονται στο άρθρο 1, λαμβάνοντας υπόψη τα πλέον πρόσφατα επιστημονικά στοιχεία.
2. Τα κράτη μέλη προσδιορίζουν ποσοτικά την περιοχή που πρέπει να αποκατασταθεί ώστε να επιτευχθούν οι στόχοι αποκατάστασης που ορίζονται στα άρθρα 4 και 5, λαμβάνοντας υπόψη την κατάσταση των τύπων οικοτόπων που αναφέρονται στο άρθρο 4 παράγραφοι 1 και 4 και στο άρθρο 5 παράγραφοι 1 και 2, καθώς και την ποιότητα και ποσότητα των οικοτόπων των ειδών που αναφέρονται στο άρθρο 4 παράγραφος 7 και στο άρθρο 5 παράγραφος 5 και τα οποία είναι παρόντα στα οικοσυστήματα που καλύπτονται από το άρθρο 2. Ο ποσοτικός προσδιορισμός βασίζεται, μεταξύ άλλων, στις ακόλουθες πληροφορίες:
- α) για κάθε τύπο οικοτόπου:
- i) στη συνολική περιοχή του οικοτόπου και σε χάρτη της τρέχουσας κατανομής της·
- ii) στην περιοχή του οικοτόπου που δεν βρίσκεται σε καλή κατάσταση·
- iii) στην ικανοποιητική περιοχή αναφοράς, λαμβανομένων υπόψη των καταγραφών ιστορικής κατανομής και των προβλεπόμενων μεταβολών στις περιβαλλοντικές συνθήκες λόγω της κλιματικής αλλαγής·
- iv) στις περιοχές που είναι οι καταλληλότερες για την επαναφορά τύπων οικοτόπων βάσει των εν εξελίξει και των προβλεπόμενων μεταβολών στις περιβαλλοντικές συνθήκες λόγω της κλιματικής αλλαγής·

β) στην επαρκή ποιότητα και ποσότητα των οικοτόπων των ειδών που απαιτούνται για την επίτευξη ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησής τους, λαμβανομένων υπόψη των περιοχών που είναι οι καταλληλότερες για την επαναφορά των εν λόγω οικοτόπων και της συνδεσιμότητας που απαιτείται μεταξύ οικοτόπων ώστε να ευδοκούν οι πληθυσμοί των ειδών, καθώς και των εν εξελίξει και των προβλεπόμενων μεταβολών στις περιβαλλοντικές συνθήκες λόγω της κλιματικής αλλαγής, των ανταγωνιστικών αναγκών οικοτόπων και ειδών και της παρουσίας γεωργικών εκτάσεων υψηλής φυσικής αξίας.

Για τον ποσοτικό προσδιορισμό της περιοχής κάθε τύπου οικοτόπου που χρήζει αποκατάστασης προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι αποκατάστασης που ορίζονται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο α) και στο άρθρο 5 παράγραφος 1 στοιχείο α), η περιοχή οικοτόπου που δεν βρίσκεται σε καλή κατάσταση και αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο στοιχείο α) σημείο ii) της παρούσας παραγράφου περιλαμβάνει μόνον περιοχές για τις οποίες είναι γνωστή η κατάσταση του τύπου οικοτόπου.

Για τον ποσοτικό προσδιορισμό της περιοχής κάθε τύπου οικοτόπου που πρέπει να αποκατασταθεί προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι αποκατάστασης που ορίζονται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο β) και στο άρθρο 5 παράγραφος 1 στοιχεία β), γ) και δ), η περιοχή οικοτόπου που δεν βρίσκεται σε καλή κατάσταση και αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο στοιχείο α) σημείο ii) της παρούσας παραγράφου περιλαμβάνει μόνον περιοχές για τις οποίες η κατάσταση του τύπου οικοτόπου είναι γνωστή ή πρόκειται να γίνει γνωστή σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 9 και το άρθρο 5 παράγραφος 7.

Εάν ένα κράτος μέλος προτίθεται να εφαρμόσει την παρέκκλιση που προβλέπεται στο άρθρο 4 παράγραφος 2, το εν λόγω κράτος μέλος προσδιορίζει τα ποσοστά που αναφέρονται στο εν λόγω άρθρο.

Εάν ένα κράτος μέλος προτίθεται να εφαρμόσει την παρέκκλιση που προβλέπεται στο άρθρο 4 παράγραφος 5 και στο άρθρο 5 παράγραφος 3, το εν λόγω κράτος μέλος προσδιορίζει τα χαμηλότερα ποσοστά σύμφωνα με τα εν λόγω άρθρα.

3. Όσον αφορά την ομάδα 7 των τύπων οικοτόπων που απαριθμούνται στο παράρτημα II, τα κράτη μέλη καθορίζουν το ποσοστό που αναφέρεται στο άρθρο 5 παράγραφος 1 στοιχείο δ).

4. Τα κράτη μέλη προσδιορίζουν και χαρτογραφούν τις περιοχές αστικών οικοσυστημάτων που αναφέρονται στο άρθρο 8 για όλες τις πόλεις και τις κωμόπολεις και τα προάστιά τους.

Η περιοχή αστικού οικοσυστήματος πόλης ή κωμόπολης και προαστίου περιλαμβάνει:

α) ολόκληρη την πόλη ή την κωμόπολη και το προάστιο· ή

β) τμήματα της πόλης ή της κωμόπολης και του προαστίου, συμπεριλαμβανομένων τουλάχιστον των αστικών του κέντρων, των αστικών συμπλεγμάτων και, εάν το οικείο κράτος μέλος το κρίνει σκόπιμο, των περιαστικών περιοχών.

Τα κράτη μέλη μπορούν να συγκεντρώνουν τις περιοχές αστικών οικοσυστημάτων δύο ή περισσότερων όμορων πόλεων ή δύο ή περισσότερων όμορων κωμοπόλεων και προαστίων, ή αμφοτέρων, σε μία περιοχή αστικού οικοσυστήματος κοινή για τις εν λόγω πόλεις ή κωμοπόλεις και προάστια, αντίστοιχα.

5. Έως το 2030, τα κράτη μέλη καθορίζουν, μέσω ανοικτής και αποτελεσματικής διαδικασίας και αξιολόγησης με βάση τα πλέον πρόσφατα επιστημονικά στοιχεία, το πλαίσιο καθοδήγησης που αναφέρεται στο άρθρο 20 παράγραφος 10 και, εάν υπάρχει, το πλαίσιο καθοδήγησης που αναφέρεται στο άρθρο 20 παράγραφος 11, ικανοποιητικά επίπεδα για:

α) τους πληθυσμούς επικονιαστών που αναφέρονται στο άρθρο 10 παράγραφος 1 και για καθέναν από τους δείκτες που αναφέρονται στο άρθρο 12 παράγραφος 2·

β) καθέναν από τους επιλεγέντες δείκτες που αναφέρονται στο άρθρο 11 παράγραφος 2·

γ) καθέναν από τους επιλεγέντες δείκτες που αναφέρονται στο άρθρο 12 παράγραφος 3·

δ) τον αστικό χώρο πρασίνου που αναφέρεται στο άρθρο 8 παράγραφος 2· και

ε) την αστική συγκόμωση που αναφέρεται στο άρθρο 8 παράγραφος 3.

6. Τα κράτη μέλη προσδιορίζουν και χαρτογραφούν τις γεωργικές και δασικές περιοχές που χρήζουν αποκατάστασης, ιδίως τις περιοχές που, λόγω εντατικοποίησης ή άλλων παραγόντων διαχείρισης, χρειάζονται ενισχυμένη συνδεσιμότητα και ποικιλομορφία τοπίου.

7. Κάθε κράτος μέλος δύναται, έως τις 19 Αυγούστου 2025, να αναπτύσσει μεθοδολογία που θα συμπληρώνει τη μεθοδολογία που αναφέρεται στο παράρτημα IV, με σκοπό την παρακολούθηση χαρακτηριστικών τοπίου υψηλής ποικιλομορφίας που δεν καλύπτονται από την κοινή μέθοδο που αναφέρεται στην περιγραφή των χαρακτηριστικών τοπίου υψηλής ποικιλομορφίας στο εν λόγω παράρτημα. Η Επιτροπή παρέχει καθοδήγηση σχετικά με το πλαίσιο ανάπτυξης των εν λόγω μεθοδολογιών έως τις 19 Σεπτεμβρίου 2024.

8. Τα κράτη μέλη, κατά περίπτωση, καθορίζουν τη μείωση του βαθμού επανύγρανσης τυρφώνων υπό γεωργική χρήση, όπως αναφέρεται στο άρθρο 11 παράγραφος 4 πέμπτο εδάφιο.

9. Τα κράτη μέλη εντοπίζουν συνέργειες με τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής, την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, την ουδετερότητα ως προς την υποβάθμιση της γης και την πρόληψη των καταστροφών, και δίνουν ανάλογη προτεραιότητα στα μέτρα αποκατάστασης. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν επίσης υπόψη:

α) το ενοποιημένο εθνικό τους σχέδιο για την ενέργεια και το κλίμα που αναφέρεται στο άρθρο 3 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999·

β) τη μακροπρόθεσμη στρατηγική τους που αναφέρεται στο άρθρο 15 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999·

γ) τον δεσμευτικό συνολικό στόχο σε επίπεδο Ένωσης για το 2030 που ορίζεται στο άρθρο 3 της οδηγίας (ΕΕ) 2018/2001.

10. Τα κράτη μέλη εντοπίζουν συνέργειες με τη γεωργία και τη δασοκομία. Προσδιορίζουν επίσης τις υφιστάμενες γεωργικές και δασοκομικές πρακτικές, συμπεριλαμβανομένων των παρεμβάσεων της ΚΓΠ, που συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων του παρόντος κανονισμού.

11. Η εφαρμογή του παρόντος κανονισμού δεν συνεπάγεται υποχρέωση των κρατών μελών να αναπρογραμματίσουν οποιαδήποτε χρηματοδότηση στο πλαίσιο της ΚΓΠ, της ΚΑΠ ή άλλων προγραμμάτων και μέσω χρηματοδότησης της γεωργίας και της αλιείας στο πλαίσιο του ΠΔΠ 2021-2027.

12. Τα κράτη μέλη μπορούν να προωθούν την ανάπτυξη ιδιωτικών ή δημόσιων συστημάτων στήριξης προς όφελος των ενδιαφερόμενων μερών που εφαρμόζουν τα μέτρα αποκατάστασης που αναφέρονται στα άρθρα 4 έως 12, συμπεριλαμβανομένων των διαχειριστών και των ιδιοκτητών γης, των γεωργών, των δασοκόμων και των αλιέων.

13. Τα κράτη μέλη συντονίζουν την ανάπτυξη εθνικών σχεδίων αποκατάστασης με τη χαρτογράφηση των περιοχών που απαιτούνται προκειμένου να ανταποκριθούν τουλάχιστον στις εθνικές τους συνεισφορές για την επίτευξη του στόχου ανανεώσιμων πηγών ενέργειας για το 2030 και, κατά περίπτωση, με τον καθορισμό των περιοχών επιτάχυνσης για ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και των περιοχών που προορίζονται για υποδομές. Κατά την κατάρτιση των εθνικών σχεδίων αποκατάστασης, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν συνέργειες με την ανάπτυξη της ανανεώσιμης ενέργειας και των υποδομών ενέργειας και με τυχόν περιοχές επιτάχυνσης για ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και περιοχές που προορίζονται για υποδομές που έχουν ήδη καθοριστεί, και διασφαλίζουν ότι η λειτουργία των εν λόγω περιοχών, συμπεριλαμβανομένων των διαδικασιών αδειοδότησης που ισχύουν για τις εν λόγω περιοχές οι οποίες προβλέπονται στην οδηγία (ΕΕ) 2018/2001, καθώς και η λειτουργία των έργων δικτύου που είναι αναγκαία για την ενσωμάτωση της ανανεώσιμης ενέργειας στο σύστημα ηλεκτρικής ενέργειας και η αντίστοιχη διαδικασία αδειοδότησης, παραμένουν αμετάβλητες.

14. Κατά την κατάρτιση των οικείων εθνικών σχεδίων αποκατάστασης, τα κράτη μέλη λαμβάνουν ιδίως υπόψη τα ακόλουθα:

α) τα μέτρα διατήρησης που θεσπίστηκαν για τόπους Natura 2000 σύμφωνα με την οδηγία 92/43/ΕΟΚ·

β) πλαίσια δράσης προτεραιότητας που καταρτίστηκαν σύμφωνα με την οδηγία 92/43/ΕΟΚ·

γ) μέτρα για την επίτευξη καλής ποσοτικής, οικολογικής και χημικής κατάστασης των υδατικών συστημάτων που περιλαμβάνονται στα προγράμματα μέτρων και τα σχέδια διαχείρισης λεκάνης απορροής ποταμού, τα οποία εκπονούνται σύμφωνα με την οδηγία 2000/60/ΕΚ καθώς και σε σχέδια διαχείρισης των κινδύνων πλημμύρας που θεσπίζονται σύμφωνα με την οδηγία 2007/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽⁴⁷⁾·

δ) κατά περίπτωση, θαλάσσιες στρατηγικές για την επίτευξη καλής περιβαλλοντικής κατάστασης για όλες τις θαλάσσιες περιοχές της Ένωσης που εκπονούνται σύμφωνα με την οδηγία 2008/56/ΕΚ·

ε) εθνικά προγράμματα ελέγχου της ατμοσφαιρικής ρύπανσης που εκπονούνται βάσει της οδηγίας (ΕΕ) 2016/2284·

στ) εθνικές στρατηγικές και σχέδια δράσης για τη βιοποικιλότητα που αναπτύσσονται σύμφωνα με το άρθρο 6 της σύμβασης για τη βιολογική ποικιλότητα·

ζ) κατά περίπτωση, μέτρα διατήρησης και διαχείρισης που θεσπίζονται στο πλαίσιο της ΚΑΠ·

η) στρατηγικά σχέδια της ΚΓΠ που καταρτίζονται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/2115.

15. Κατά την κατάρτιση των οικείων εθνικών σχεδίων αποκατάστασης, τα κράτη μέλη λαμβάνουν επίσης υπόψη έργα που αφορούν στρατηγικής σημασίας κρίσιμες πρώτες ύλες, εφόσον αναγνωρίζονται βάσει του ενωσιακού δικαίου.

⁽⁴⁷⁾ Οδηγία 2007/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2007, για την αξιολόγηση και τη διαχείριση των κινδύνων πλημμύρας (ΕΕ L 288 της 6.11.2007, σ. 27).

16. Κατά την κατάρτιση των οικείων εθνικών σχεδίων αποκατάστασης, τα κράτη μέλη:
- α) μπορούν να χρησιμοποιούν τα διάφορα παραδείγματα μέτρων αποκατάστασης που παρατίθενται στο παράρτημα VII, ανάλογα με τις ειδικές εθνικές και τοπικές συνθήκες, και τα πλέον πρόσφατα επιστημονικά στοιχεία·
  - β) αποσκοπούν στη βελτιστοποίηση των οικολογικών, οικονομικών και κοινωνικών λειτουργιών των οικοσυστημάτων, καθώς και στη συμβολή τους στη βιώσιμη ανάπτυξη των σχετικών περιφερειών και κοινοτήτων·
  - γ) μπορούν να λαμβάνουν υπόψη την ποικιλομορφία των καταστάσεων στις διάφορες περιοχές που είναι συνυφασμένη με τις κοινωνικές, οικονομικές και πολιτιστικές απαιτήσεις, τα περιφερειακά και τοπικά χαρακτηριστικά και την πληθυσμιακή πυκνότητα· κατά περίπτωση, θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η ειδική κατάσταση των εξόχως απόκεντρων περιοχών της Ένωσης, όπως ο απομακρυσμένος ή νησιωτικός χαρακτήρας, το μικρό μέγεθος, η δύσκολη τοπογραφία και το κλίμα, καθώς και η πλούσια βιοποικιλότητά τους και το κόστος που σχετίζεται με την προστασία και την αποκατάσταση των οικοσυστημάτων τους.
17. Τα κράτη μέλη ενθαρρύνουν, όπου είναι δυνατόν, συνέργειες με τα εθνικά σχέδια αποκατάστασης άλλων κρατών μελών, ιδίως για οικοσυστήματα που εκτείνονται πέραν των συνόρων ή όταν τα κράτη μέλη μοιράζονται θαλάσσια περιφέρεια ή υποπεριφέρεια κατά την έννοια της οδηγίας 2008/56/ΕΚ.
18. Τα κράτη μέλη μπορούν, όπου είναι εφικτό και δέον, για τον σκοπό της κατάρτισης και εφαρμογής εθνικών σχεδίων αποκατάστασης, όσον αφορά την αποκατάσταση και την επαναφορά των θαλάσσιων οικοσυστημάτων, να χρησιμοποιούν υφιστάμενες περιφερειακές θεσμικές δομές συνεργασίας.
19. Όταν τα κράτη μέλη εντοπίζουν ζήτημα το οποίο είναι πιθανό να εμποδίσει την εκπλήρωση των υποχρεώσεων αποκατάστασης και επαναφοράς των θαλάσσιων οικοσυστημάτων και το οποίο απαιτεί μέτρα για τα οποία δεν είναι αρμόδια, απευθύνονται, μεμονωμένα ή από κοινού, όπου απαιτείται, στα κράτη μέλη, στην Επιτροπή ή σε διεθνείς οργανισμούς, παρέχοντάς τους περιγραφή των ζητημάτων που εντοπίστηκαν και των πιθανών μέτρων, με σκοπό την εξέταση και την ενδεχόμενη υιοθέτησή τους.
20. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι η κατάρτιση του σχεδίου αποκατάστασης είναι ανοικτή, διαφανής, αποτελεσματική και χωρίς αποκλεισμούς, και ότι παρέχονται εγκαίρως στο κοινό, συμπεριλαμβανομένων όλων των σχετικών ενδιαφερόμενων μερών, πραγματικές ευκαιρίες συμμετοχής στην κατάρτισή του. Οι διαβουλεύσεις συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις που ορίζονται στην οδηγία 2001/42/ΕΚ.

Άρθρο 15

Περιεχόμενο του εθνικού σχεδίου αποκατάστασης

1. Το εθνικό σχέδιο αποκατάστασης καλύπτει την περίοδο έως το 2050, με ενδιάμεσες προθεσμίες που αντιστοιχούν στους στόχους και τις υποχρεώσεις που ορίζονται στα άρθρα 4 έως 13.
2. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, το εθνικό σχέδιο αποκατάστασης που υποβάλλεται σύμφωνα με το άρθρο 16 και το άρθρο 17 παράγραφος 6 μπορεί, όσον αφορά την περίοδο από την 1η Ιουλίου 2032, και έως ότου επανεξεταστεί σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 1, να περιορίζεται σε στρατηγική επισκόπηση των ακόλουθων:

- α) των στοιχείων της παραγράφου 3· και
- β) των περιεχομένων των παραγράφων 4 και 5.

Το αναθεωρημένο εθνικό σχέδιο αποκατάστασης που προκύπτει από την επανεξέταση που πρόκειται να πραγματοποιηθεί έως τις 30 Ιουνίου 2032 σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 1 μπορεί, όσον αφορά την περίοδο από την 1η Ιουλίου 2042, και έως ότου αναθεωρηθεί έως τις 30 Ιουνίου 2042 σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 1, να περιορίζεται σε στρατηγική επισκόπηση των στοιχείων και των περιεχομένων που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο της παρούσας παραγράφου.

3. Κάθε κράτος μέλος περιλαμβάνει τα ακόλουθα στοιχεία στο οικείο εθνικό σχέδιο αποκατάστασης, χρησιμοποιώντας τον ενιαίο μορφότυπο που καθορίζεται σύμφωνα με την παράγραφο 7 του παρόντος άρθρου:
- α) τον ποσοτικό προσδιορισμό των περιοχών που πρόκειται να αποκατασταθούν με σκοπό την επίτευξη των στόχων αποκατάστασης που ορίζονται στα άρθρα 4 έως 12 με βάση τις προπαρασκευαστικές εργασίες που πραγματοποιήθηκαν σύμφωνα με το άρθρο 14 και τους ενδεικτικούς χάρτες των δυνητικών προς αποκατάσταση περιοχών·

- β) εάν ένα κράτος μέλος εφαρμόζει την παρέκκλιση που προβλέπεται στο άρθρο 4 παράγραφος 5 ή στο άρθρο 5 παράγραφος 3, αιτιολόγηση των λόγων για τους οποίους δεν είναι δυνατή η θέσπιση μέτρων αποκατάστασης έως το 2050, τα οποία είναι αναγκαία για την επίτευξη της ικανοποιητικής περιοχής αναφοράς ενός συγκεκριμένου τύπου οικοτόπου, και αιτιολόγηση του χαμηλότερου ποσοστού που καθορίζεται σύμφωνα με τα εν λόγω άρθρα, όπως προσδιορίζεται από το συγκεκριμένο κράτος μέλος·
- γ) περιγραφή των μέτρων αποκατάστασης που σχεδιάζονται, ή εφαρμόζονται, για την επίτευξη των στόχων αποκατάστασης και την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που ορίζονται στα άρθρα 4 έως 13 του παρόντος κανονισμού και προδιαγραφές σχετικά με το ποια από αυτά τα μέτρα αποκατάστασης σχεδιάζονται, ή εφαρμόζονται, στο πλαίσιο του δικτύου Natura 2000, το οποίο συστάθηκε σύμφωνα με την οδηγία 92/43/ΕΟΚ·
- δ) ειδικό τμήμα στο οποίο καθορίζονται τα μέτρα για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που ορίζονται στο άρθρο 4 παράγραφος 9 και το άρθρο 5 παράγραφος 7·
- ε) εάν ένα κράτος μέλος εφαρμόζει την παρέκκλιση που προβλέπεται στο άρθρο 4 παράγραφος 2 του παρόντος κανονισμού, αιτιολόγηση του τρόπου με τον οποίο τα ποσοστά που καθορίζονται σύμφωνα με το εν λόγω άρθρο δεν εμποδίζουν την επίτευξη ή τη διατήρηση της ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησης για τους σχετικούς τύπους οικοτόπων, όπως καθορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 1 στοιχείο ε) της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, σε εθνικό βιογεωγραφικό επίπεδο·
- στ) αναφορά των μέτρων που έχουν στόχο να διασφαλίζουν ότι οι περιοχές που καλύπτονται από τους τύπους οικοτόπων οι οποίοι παρατίθενται στα παραρτήματα I και II δεν υποβαθμίζονται στις περιοχές στις οποίες έχει επιτευχθεί καλή κατάσταση και ότι οι οικοτόποι των ειδών που αναφέρονται στο άρθρο 4 παράγραφος 7 και στο άρθρο 5 παράγραφος 5 δεν υποβαθμίζονται σημαντικά στις περιοχές στις οποίες έχει επιτευχθεί επαρκής ποιότητα των οικοτόπων των ειδών, σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 11 και το άρθρο 5 παράγραφος 9·
- ζ) κατά περίπτωση, περιγραφή του τρόπου με τον οποίο εφαρμόζεται το άρθρο 4 παράγραφος 13 στην επικράτειά του, συμπεριλαμβανομένων των εξής:
- i) επεξήγηση του συστήματος αντισταθμιστικών μέτρων που πρέπει να λαμβάνονται για κάθε περίπτωση σημαντικής υποβάθμισης, καθώς και της αναγκαίας παρακολούθησης και υποβολής εκθέσεων σχετικά με τη σημαντική υποβάθμιση των τύπων οικοτόπων και των οικοτόπων των ειδών αλλά και των ληφθέντων αντισταθμιστικών μέτρων·
- ii) επεξήγηση του τρόπου με τον οποίο θα διασφαλιστεί ότι η εφαρμογή του άρθρου 4 παράγραφος 13 δεν επηρεάζει την επίτευξη των στόχων και την υλοποίηση των επιδιώξεων που ορίζονται στα άρθρα 1, 4 και 5·
- η) αναφορά των μέτρων με σκοπό τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων που παρατίθενται στα παραρτήματα I και II σε καλή κατάσταση στις περιοχές όπου υφίστανται και με σκοπό την πρόληψη σημαντικής υποβάθμισης άλλων περιοχών που καλύπτονται από τύπους οικοτόπων που παρατίθενται στα παραρτήματα I και II, σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 12 και το άρθρο 5 παράγραφος 10·
- θ) την απογραφή των φραγμών και τους φραγμούς που προσδιορίστηκαν προς απομάκρυνση σύμφωνα με το άρθρο 9 παράγραφος 1, το σχέδιο για την άρση τους σύμφωνα με το άρθρο 9 παράγραφος 2 και το μήκος των ποταμών ελεύθερης ροής που θα επιτευχθεί με την άρση των εν λόγω φραγμών, η οποία εκτιμάται να γίνει από το 2020 έως το 2030 και έως το 2050, καθώς και τυχόν άλλα μέτρα για την επαναφορά των φυσικών λειτουργιών των πλημμυρικών περιοχών σύμφωνα με το άρθρο 9 παράγραφος 3·
- ι) αναφορά των δεικτών για τα γεωργικά οικοσυστήματα που επελέγησαν σύμφωνα με το άρθρο 11 παράγραφος 2, καθώς και της καταλληλότητάς τους να καταδείξουν την ενίσχυση της βιοποικιλότητας στα γεωργικά οικοσυστήματα εντός του οικείου κράτους μέλους·
- ια) αιτιολόγηση, κατά περίπτωση, της επανύγρυνσης τυρφώνων σε ποσοστό χαμηλότερο από αυτό που ορίζεται στο άρθρο 11 παράγραφος 4 πρώτο εδάφιο στοιχεία α), β) και γ)·
- ιβ) αναφορά των δεικτών για τα δασικά οικοσυστήματα που επελέγησαν σύμφωνα με το άρθρο 12 παράγραφος 3, καθώς και της καταλληλότητάς τους να καταδείξουν την ενίσχυση της βιοποικιλότητας στα δασικά οικοσυστήματα εντός του οικείου κράτους μέλους·
- ιγ) περιγραφή της συνεισφοράς στην εκπλήρωση της δέσμευσης που αναφέρεται στο άρθρο 13·
- ιδ) το χρονοδιάγραμμα για την υλοποίηση των μέτρων αποκατάστασης σύμφωνα με τα άρθρα 4 έως 12·
- ιε) ειδική ενότητα στην οποία θα καθορίζονται προσαρμοσμένα μέτρα αποκατάστασης στις εξόχως απόκεντρες περιοχές τους, κατά περίπτωση·
- ιστ) την παρακολούθηση των περιοχών που υπόκεινται σε αποκατάσταση σύμφωνα με τα άρθρα 4 και 5 και τη διαδικασία για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των μέτρων αποκατάστασης που εφαρμόζονται σύμφωνα με τα άρθρα 4 έως 12 και για την αναθεώρηση των μέτρων αυτών, όπου χρειάζεται, ώστε να διασφαλιστεί ότι επιτυγχάνονται και υλοποιούνται, αντίστοιχα, οι στόχοι και οι υποχρεώσεις που ορίζονται στα άρθρα 4 έως 13·

- ιζ) αναφορά των διατάξεων προς διασφάλιση των συνεχών, μακροπρόθεσμων και βιώσιμων αποτελεσμάτων των μέτρων αποκατάστασης που αναφέρονται στα άρθρα 4 έως 12·
- ιη) τα εκτιμώμενα παράλληλα οφέλη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και την ουδετερότητα ως προς την υποβάθμιση της γης που συνδέονται με τα μέτρα αποκατάστασης συν τω χρόνω·
- ιθ) τις προβλεπόμενες κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις και τα εκτιμώμενα οφέλη της εφαρμογής των μέτρων αποκατάστασης που αναφέρονται στα άρθρα 4 έως 12·
- κ) ειδική ενότητα στην οποία καθορίζεται ο τρόπος με τον οποίο το εθνικό σχέδιο αποκατάστασης εξετάζει:
- i) τη συνάφεια των σεναρίων κλιματικής αλλαγής για τον σχεδιασμό του τύπου και της τοποθεσίας των μέτρων αποκατάστασης·
  - ii) το δυναμικό των μέτρων αποκατάστασης για την ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στη φύση, για την πρόληψη ή τον μετριασμό των επιπτώσεων των φυσικών καταστροφών και για τη στήριξη της προσαρμογής·
  - iii) συνέργειες με εθνικές στρατηγικές ή σχέδια προσαρμογής και εθνικές εκθέσεις αξιολόγησης του κινδύνου καταστροφών·
  - iv) επισκόπηση της αλληλεπίδρασης μεταξύ των μέτρων που περιλαμβάνονται στο εθνικό σχέδιο αποκατάστασης και του εθνικού σχεδίου για την ενέργεια και το κλίμα·
- κα) τις εκτιμώμενες χρηματοδοτικές ανάγκες για την υλοποίηση των μέτρων αποκατάστασης, οι οποίες περιλαμβάνουν περιγραφή της στήριξης προς τα ενδιαφερόμενα μέρη που επηρεάζονται από τα μέτρα αποκατάστασης ή άλλες νέες υποχρεώσεις που απορρέουν από τον παρόντα κανονισμό, καθώς και τα μέσα προβλεπόμενης χρηματοδότησης, δημόσιας ή ιδιωτικής, συμπεριλαμβανομένης της χρηματοδότησης ή της συγχρηματοδότησης με χρηματοδοτικά μέσα της Ένωσης·
- κβ) αναφορά των επιδοτήσεων που επηρεάζουν αρνητικά την επίτευξη των στόχων και την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που ορίζονται στον παρόντα κανονισμό·
- κγ) σύνοψη της διαδικασίας εκπόνησης και θέσπισης του εθνικού σχεδίου αποκατάστασης, συμπεριλαμβανομένων πληροφοριών σχετικά με τη συμμετοχή του κοινού και του τρόπου με τον οποίο ελήφθησαν υπόψη οι ανάγκες των τοπικών κοινοτήτων και των ενδιαφερομένων μερών·
- κδ) ειδική ενότητα στην οποία υποδεικνύεται ο τρόπος με τον οποίο ελήφθησαν υπόψη οι παρατηρήσεις της Επιτροπής επί του προσχεδίου του εθνικού σχεδίου αποκατάστασης που αναφέρεται στο άρθρο 17 παράγραφος 4, σύμφωνα με το άρθρο 17 παράγραφος 5· εάν το οικείο κράτος μέλος δεν λάβει υπόψη παρατήρηση της Επιτροπής ή ουσιώδες μέρος αυτής, το εν λόγω κράτος μέλος γνωστοποιεί τους λόγους.

4. Το εθνικό σχέδιο αποκατάστασης περιλαμβάνει, κατά περίπτωση, τα μέτρα διατήρησης και διαχείρισης που προτίθεται να λάβει το κράτος μέλος στο πλαίσιο της ΚΑΠ, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων διατήρησης που περιέχονται σε κοινές συστάσεις που προτίθεται να δρομολογήσει το κράτος μέλος σύμφωνα με τη διαδικασία που ορίζεται στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1380/2013 και στην οποία γίνεται παραπομπή στο άρθρο 18 του παρόντος κανονισμού, καθώς και κάθε σχετική πληροφορία ως προς τα μέτρα αυτά.

5. Το εθνικό σχέδιο αποκατάστασης περιλαμβάνει επισκόπηση της αλληλεπίδρασης μεταξύ των μέτρων που περιλαμβάνονται στο εθνικό σχέδιο αποκατάστασης και στο εθνικό στρατηγικό σχέδιο της ΚΓΠ.

6. Κατά περίπτωση, το εθνικό σχέδιο αποκατάστασης περιλαμβάνει επισκόπηση των ζητημάτων που σχετίζονται με την ποικιλομορφία των καταστάσεων σε διάφορες περιοχές, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 14 παράγραφος 16 στοιχείο γ).

7. Η Επιτροπή θεσπίζει, μέσω εκτελεστικών πράξεων, ενιαίο μορφότυπο για το εθνικό σχέδιο αποκατάστασης. Οι εν λόγω εκτελεστικές πράξεις εκδίδονται σύμφωνα με τη διαδικασία εξέτασης που αναφέρεται στο άρθρο 24 παράγραφος 2. Η Επιτροπή επικουρείται κατά την κατάρτιση του ενιαίου μορφότυπου από τον ΕΟΠ. Έως την 1η Δεκεμβρίου 2024, η Επιτροπή υποβάλλει τα σχέδια εκτελεστικών πράξεων στην επιτροπή που αναφέρεται στο άρθρο 24 παράγραφος 1.

Άρθρο 16

Υποβολή του προσχεδίου του εθνικού σχεδίου αποκατάστασης

Κάθε κράτος μέλος υποβάλλει στην Επιτροπή το προσχέδιο του εθνικού σχεδίου αποκατάστασης που αναφέρεται στα άρθρα 14 και 15 έως την 1η Σεπτεμβρίου 2026.

Άρθρο 17

Αξιολόγηση του εθνικού σχεδίου αποκατάστασης

1. Η Επιτροπή αξιολογεί το προσχέδιο του εθνικού σχεδίου αποκατάστασης εντός έξι μηνών από την ημερομηνία παραλαβής του. Κατά τη διεξαγωγή της εν λόγω αξιολόγησης, η Επιτροπή ενεργεί σε στενή συνεργασία με το κράτος μέλος.
2. Κατά την αξιολόγηση του προσχεδίου του εθνικού σχεδίου αποκατάστασης, η Επιτροπή αξιολογεί ειδικότερα:
  - α) τη συμμόρφωσή του με το άρθρο 15·
  - β) την επάρκειά του για την επίτευξη των στόχων και τη συμμόρφωση με τις υποχρεώσεις που ορίζονται στα άρθρα 4 έως 13·
  - γ) τη συμβολή του στους πρωταρχικούς στόχους της Ένωσης και τους στόχους που αναφέρονται στο άρθρο 1, στους ειδικούς στόχους που αναφέρονται στο άρθρο 9 παράγραφος 1 για την αποκατάσταση τουλάχιστον 25 000 χιλιομέτρων ποταμών σε ποταμούς ελεύθερης ροής στην Ένωση έως το 2030 και στη ανάληψη της υποχρέωσης που προβλέπεται στο άρθρο 13 για φύτευση τουλάχιστον τριών εκατομμυρίων επιπλέον δένδρων στην Ένωση έως το 2030.
3. Για τους σκοπούς της αξιολόγησης του προσχεδίου του εθνικού σχεδίου αποκατάστασης, η Επιτροπή επικουρείται από εμπειρογνώμονες ή από τον ΕΟΠ.
4. Η Επιτροπή μπορεί να απευθύνει τις παρατηρήσεις της σχετικά με το προσχέδιο του εθνικού σχεδίου αποκατάστασης στο κράτος μέλος εντός έξι μηνών από την ημερομηνία παραλαβής του.
5. Το κράτος μέλος λαμβάνει υπόψη τυχόν παρατηρήσεις της Επιτροπής στο τελικό εθνικό του σχέδιο αποκατάστασης.
6. Το κράτος μέλος οριστικοποιεί, δημοσιεύει και υποβάλλει στην Επιτροπή το εθνικό σχέδιο αποκατάστασης εντός έξι μηνών από την ημερομηνία παραλαβής των παρατηρήσεων της Επιτροπής.

Άρθρο 18

Συντονισμός των μέτρων αποκατάστασης στα θαλάσσια οικοσυστήματα

1. Τα κράτη μέλη των οποίων τα εθνικά σχέδια αποκατάστασης περιλαμβάνουν μέτρα διατήρησης που πρόκειται να εγκριθούν στο πλαίσιο της ΚΑΠ αξιοποιούν πλήρως τα εργαλεία που προβλέπονται σε αυτά.
2. Όταν τα εθνικά σχέδια αποκατάστασης περιλαμβάνουν μέτρα που απαιτούν την υποβολή κοινής σύστασης μέσω της διαδικασίας περιφερειοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 18 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1380/2013, τα κράτη μέλη που καταρτίζουν τα εν λόγω εθνικά σχέδια αποκατάστασης, λαμβάνοντας υπόψη τις προθεσμίες που αναφέρονται στο άρθρο 5 του παρόντος κανονισμού, δρομολογούν εγκαίρως διαβουλεύσεις με άλλα κράτη μέλη με άμεσο διαχειριστικό συμφέρον το οποίο θίγεται από τα εν λόγω μέτρα και με τα σχετικά γνωμοδοτικά συμβούλια που προβλέπονται στο άρθρο 18 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1380/2013, ώστε να καταστεί δυνατή η έγκαιρη συμφωνία και υποβολή τυχόν κοινών συστάσεων. Για τον σκοπό αυτόν, περιλαμβάνουν επίσης στο εθνικό σχέδιο αποκατάστασης το εκτιμώμενο χρονοδιάγραμμα της διαβούλευσης και της υποβολής των κοινών συστάσεων.
3. Η Επιτροπή διευκολύνει και παρακολουθεί την πρόοδο όσον αφορά την υποβολή κοινών συστάσεων στο πλαίσιο της ΚΑΠ. Τα κράτη μέλη υποβάλλουν τις κοινές συστάσεις σχετικά με τα μέτρα διατήρησης που είναι αναγκαία προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι που ορίζονται στο άρθρο 5 το αργότερο 18 μήνες πριν από το πέρας της αντίστοιχης προθεσμίας.
4. Ελλείψει κοινών συστάσεων όπως αναφέρονται στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου πριν από το πέρας της αντίστοιχης προθεσμίας που αναφέρεται στην παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου, σχετικά με τα μέτρα διατήρησης που είναι αναγκαία για τη συμμόρφωση με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την περιβαλλοντική νομοθεσία της Ένωσης και στα οποία γίνεται παραπομπή στο άρθρο 11 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1380/2013, η Επιτροπή μπορεί να αξιοποιήσει πλήρως τα εργαλεία που προβλέπονται στο άρθρο 11 παράγραφος 4 του εν λόγω κανονισμού, υπό τους όρους που καθορίζονται σε αυτό κατά περίπτωση.

Άρθρο 19

Επανεξέταση του εθνικού σχεδίου αποκατάστασης

1. Κάθε κράτος μέλος επανεξετάζει και αναθεωρεί το εθνικό του σχέδιο αποκατάστασης και εντάσσει σε αυτό συμπληρωματικά μέτρα, έως τις 30 Ιουνίου 2032 και, στη συνέχεια, έως τις 30 Ιουνίου 2042. Στη συνέχεια, τουλάχιστον μία φορά ανά δεκαετία, κάθε κράτος μέλος επανεξετάζει το εθνικό του σχέδιο αποκατάστασης και, εάν είναι αναγκαίο, το αναθεωρεί και περιλαμβάνει σε αυτό συμπληρωματικά μέτρα.

Οι επανεξετάσεις πραγματοποιούνται σύμφωνα με τα άρθρα 14 και 15, λαμβάνοντας υπόψη την πρόοδο που έχει σημειωθεί στην εφαρμογή των σχεδίων, τα βέλτιστα διαθέσιμα επιστημονικά στοιχεία, καθώς και τις διαθέσιμες γνώσεις όσον αφορά μεταβολές ή αναμενόμενες μεταβολές στις περιβαλλοντικές συνθήκες λόγω της κλιματικής αλλαγής. Κατά τις επανεξετάσεις που πρέπει να πραγματοποιηθούν έως τις 30 Ιουνίου 2032 και έως τις 30 Ιουνίου 2042, τα κράτη μέλη λαμβάνουν υπόψη τις γνώσεις σχετικά με την κατάσταση των τύπων οικοτόπων που απαριθμούνται στα παραρτήματα I και II, οι οποίες έχουν αποκτηθεί σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 9 και το άρθρο 5 παράγραφος 7. Κάθε κράτος μέλος δημοσιεύει και υποβάλλει στην Επιτροπή το αναθεωρημένο εθνικό του σχέδιο αποκατάστασης.

2. Όταν η παρακολούθηση που πραγματοποιείται σύμφωνα με το άρθρο 20 δείχνει ότι τα μέτρα που ορίζονται στο εθνικό σχέδιο αποκατάστασης δεν θα είναι επαρκή για τη συμμόρφωση με τους στόχους αποκατάστασης και την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που ορίζονται στα άρθρα 4 έως 13, το κράτος μέλος επανεξετάζει το εθνικό σχέδιο αποκατάστασης και, εφόσον απαιτείται, το αναθεωρεί και εντάσσει σε αυτό συμπληρωματικά μέτρα. Τα κράτη μέλη δημοσιεύουν και υποβάλλουν στην Επιτροπή τα αναθεωρημένα εθνικά τους σχέδια αποκατάστασης.

3. Με βάση τις πληροφορίες που αναφέρονται στο άρθρο 21 παράγραφοι 1 και 2 και την αξιολόγηση που αναφέρεται στο άρθρο 21 παράγραφοι 4 και 5, αν η Επιτροπή κρίνει ότι η πρόοδος που έχει σημειωθεί από ένα κράτος μέλος δεν επαρκεί για την επίτευξη των στόχων και την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που ορίζονται στα άρθρα 4 έως 13, μπορεί, έπειτα από διαβούλευση με το εν λόγω κράτος μέλος, να ζητήσει από αυτό να υποβάλει αναθεωρημένο προσχέδιο του εθνικού σχεδίου αποκατάστασης, με συμπληρωματικά μέτρα. Το κράτος μέλος δημοσιεύει αυτό το αναθεωρημένο εθνικό σχέδιο αποκατάστασης με συμπληρωματικά μέτρα και το υποβάλλει στην Επιτροπή εντός έξι μηνών από την ημερομηνία παραλαβής του αιτήματος της Επιτροπής. Κατόπιν αιτήματος του εν λόγω κράτους μέλους και εφόσον δικαιολογείται δεόντως, η Επιτροπή μπορεί να παρατείνει την εν λόγω προθεσμία κατά έξι επιπλέον μήνες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΚΑΙ ΥΠΟΒΟΛΗ ΕΚΘΕΣΕΩΝ

Άρθρο 20

Παρακολούθηση

1. Τα κράτη μέλη παρακολουθούν τα ακόλουθα στοιχεία:
  - α) την κατάσταση και την τάση της κατάστασης των τύπων οικοτόπων, καθώς και την ποιότητα και την τάση της ποιότητας των οικοτόπων των ειδών που αναφέρονται στα άρθρα 4 και 5 στις περιοχές που υπόκεινται σε μέτρα αποκατάστασης βάσει της παρακολούθησης που αναφέρεται στο άρθρο 15 παράγραφος 3 στοιχείο ιστ)
  - β) την περιοχή αστικού χώρου πρασίνου και αστικής συγκόμωσης εντός περιοχών αστικών οικοσυστημάτων, όπως αναφέρεται στο άρθρο 8 και καθορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 14 παράγραφος 4
  - γ) τουλάχιστον δύο από τους δείκτες βιοποικιλότητας για τα γεωργικά οικοσυστήματα που επιλέγονται από το κράτος μέλος σύμφωνα με το άρθρο 11 παράγραφος 2
  - δ) τους πληθυσμούς των ειδών κοινών πτηνών γεωργικών εκτάσεων που αναφέρονται στο παράρτημα V
  - ε) τον δείκτη βιοποικιλότητας για τα δασικά οικοσυστήματα που αναφέρεται στο άρθρο 12 παράγραφος 2
  - στ) τουλάχιστον έξι από τους δείκτες βιοποικιλότητας για τα δασικά οικοσυστήματα που επιλέγονται από το κράτος μέλος σύμφωνα με το άρθρο 12 παράγραφος 3
  - ζ) την αφθονία και ποικιλότητα των ειδών επικονιαστών, με βάση τη μέθοδο που καθορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 10 παράγραφος 2
  - η) την περιοχή και την κατάσταση των περιοχών που καλύπτονται από τους τύπους οικοτόπων οι οποίοι παρατίθενται στα παραρτήματα I και II
  - θ) την περιοχή και την ποιότητα του οικοτόπου των ειδών που αναφέρονται στο άρθρο 4 παράγραφος 7 και στο άρθρο 5 παράγραφος 5

- 1) την έκταση και την τοποθεσία των περιοχών όπου οι τύποι οικοτόπων και οι οικοτόποι των ειδών έχουν υποβαθμιστεί σημαντικά και των περιοχών που υπόκεινται σε αντισταθμιστικά μέτρα που λαμβάνονται δυνάμει του άρθρου 4 παράγραφος 1 3, καθώς και την αποτελεσματικότητα των αντισταθμιστικών μέτρων ώστε να διασφαλίζεται ότι οποιαδήποτε υποβάθμιση των τύπων οικοτόπων και των οικοτόπων των ειδών δεν είναι σημαντική στο επίπεδο της κάθε βιογεωγραφικής περιοχής στην επικράτειά τους, καθώς και ότι δεν διακυβεύεται η επίτευξη των στόχων και η εκπλήρωση των επιδιώξεων που ορίζονται στα άρθρα 1, 4 και 5.
2. Η παρακολούθηση σύμφωνα με την παράγραφο 1 στοιχείο α) αρχίζει μόλις τεθούν σε εφαρμογή τα μέτρα αποκατάστασης.
3. Η παρακολούθηση σύμφωνα με την παράγραφο 1 στοιχεία β), γ), δ), ε) και στ) αρχίζει στις 18 Αυγούστου 2024.
4. Η παρακολούθηση σύμφωνα με την παράγραφο 1 στοιχείο ζ) του παρόντος άρθρου αρχίζει ένα έτος μετά την έναρξη ισχύος της κατ' εξουσιοδότηση πράξης που αναφέρεται στο άρθρο 10 παράγραφος 2.
5. Η παρακολούθηση σύμφωνα με την παράγραφο 1 στοιχείο ι) του παρόντος άρθρου αρχίζει μόλις υποβληθεί στην Επιτροπή η κοινοποίηση που αναφέρεται στο άρθρο 4 παράγραφος 13.
6. Η παρακολούθηση σύμφωνα με την παράγραφο 1 στοιχεία α) και β) διεξάγεται τουλάχιστον ανά εξαετία. Η παρακολούθηση σύμφωνα με την παράγραφο 1 στοιχείο γ), όσον αφορά, κατά περίπτωση, το απόθεμα οργανικού άνθρακα σε ανόργανα εδάφη καλλιεργήσιμων εκτάσεων και το μερίδιο γεωργικών εκτάσεων με χαρακτηριστικά τοπίου υψηλής ποικιλομορφίας, και η παρακολούθηση σύμφωνα με την παράγραφο 1 στοιχείο στ), όσον αφορά, κατά περίπτωση, το όρθιο νεκρό ξύλο, το πεσμένο νεκρό ξύλο, το ποσοστό των δασών με μη ομήλικη δομή, τη δασική συνδεσιμότητα, το απόθεμα οργανικού άνθρακα, το ποσοστό δάσους όπου κυριαρχούν αυτόχθονα είδη δένδρων και την ποικιλότητα των ειδών δένδρων, διεξάγεται τουλάχιστον ανά έξι έτη ή, όταν είναι απαραίτητο για την αξιολόγηση της επίτευξης αυξητικών τάσεων έως το 2030, εντός συντομότερου χρονικού διαστήματος. Η παρακολούθηση σύμφωνα με την παράγραφο 1 στοιχείο γ), όσον αφορά, κατά περίπτωση, τον δείκτη πεταλούδων λειμώνων, η παρακολούθηση σύμφωνα με την παράγραφο 1 στοιχείο δ), όσον αφορά τον δείκτη κοινών πτηνών γεωργικών εκτάσεων, η παρακολούθηση σύμφωνα με την παράγραφο 1 στοιχείο ε), όσον αφορά τον δείκτη κοινών δασικών πτηνών, και η παρακολούθηση σύμφωνα με την παράγραφο 1 στοιχείο ζ), όσον αφορά τα είδη επικονιαστών, διεξάγεται ετησίως. Η παρακολούθηση σύμφωνα με την παράγραφο 1 στοιχεία η) και θ) διεξάγεται τουλάχιστον ανά εξαετία και συντονίζεται με τον κύκλο υποβολής εκθέσεων βάσει του άρθρου 17 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ και την αρχική αξιολόγηση δυνάμει του άρθρου 17 της οδηγίας 2008/56/ΕΚ. Η παρακολούθηση σύμφωνα με την παράγραφο 1 στοιχείο ι) διεξάγεται τουλάχιστον ανά τριετία.
7. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι δείκτες για τα γεωργικά οικοσυστήματα που αναφέρονται στο άρθρο 11 παράγραφος 2 στοιχείο β) και οι δείκτες για τα δασικά οικοσυστήματα που αναφέρονται στο άρθρο 12 παράγραφος 3 στοιχεία α), β), και ε) του παρόντος κανονισμού παρακολουθούνται κατά τρόπο συνεπή προς την παρακολούθηση που απαιτείται βάσει των κανονισμών (ΕΕ) 2018/841 και (ΕΕ) 2018/1999.
8. Τα κράτη μέλη δημοσιοποιούν τα δεδομένα που παράγονται από την παρακολούθηση η οποία διεξάγεται βάσει του παρόντος άρθρου, σύμφωνα με την οδηγία 2007/2/ΕΚ και σύμφωνα με τη συχνότητα παρακολούθησης που ορίζεται στην παράγραφο 6 του παρόντος άρθρου.
9. Τα συστήματα παρακολούθησης των κρατών μελών λειτουργούν βάσει ηλεκτρονικών βάσεων δεδομένων και συστημάτων γεωγραφικών πληροφοριών και μεγιστοποιούν την πρόσβαση και χρήση δεδομένων και υπηρεσιών από τεχνολογίες τηλεπισκόπησης, γεωσκόπησης (υπηρεσίες Copernicus), επιτόπιους αισθητήρες και συσκευές, ή επιστημονικών δεδομένων πολιτών, αξιοποιώντας τις ευκαιρίες που προσφέρουν η τεχνητή νοημοσύνη και η προηγμένη ανάλυση και επεξεργασία δεδομένων.
10. Έως τις 31 Δεκεμβρίου 2028, η Επιτροπή θεσπίζει πλαίσιο καθοδήγησης για τον καθορισμό των ικανοποιητικών επιπέδων που αναφέρονται στο άρθρο 8 παράγραφοι 2 και 3, στο άρθρο 10 παράγραφος 1 και στο άρθρο 11 παράγραφος 2, μέσω εκτελεστικών πράξεων.
11. Η Επιτροπή μπορεί, με εκτελεστικές πράξεις:
  - α) να προσδιορίζει τις μεθόδους παρακολούθησης των δεικτών για τα γεωργικά οικοσυστήματα που παρατίθενται στο παράρτημα IV·
  - β) να προσδιορίζει τις μεθόδους παρακολούθησης των δεικτών για τα δασικά οικοσυστήματα που παρατίθενται στο παράρτημα VI·
  - γ) να θεσπίζει πλαίσιο καθοδήγησης για τον καθορισμό των ικανοποιητικών επιπέδων που αναφέρονται στο άρθρο 12 παράγραφοι 2 και 3.
12. Οι εκτελεστικές πράξεις που αναφέρονται στις παραγράφους 10 και 11 του παρόντος άρθρου εκδίδονται σύμφωνα με τη διαδικασία εξέτασης που αναφέρεται στο άρθρο 24 παράγραφος 2.

Άρθρο 21

Υποβολή εκθέσεων

1. Έως τις 30 Ιουνίου 2028 και στη συνέχεια τουλάχιστον ανά τριετία, τα κράτη μέλη υποβάλλουν ηλεκτρονικά στην Επιτροπή τα ακόλουθα στοιχεία:
  - α) την περιοχή που υπόκειται στα μέτρα αποκατάστασης που αναφέρονται στα άρθρα 4 έως 12·
  - β) την έκταση των περιοχών όπου τύποι οικοτόπων και οικοτόποι ειδών έχουν επιδεινωθεί σημαντικά και των περιοχών που υπόκεινται σε αντισταθμιστικά μέτρα τα οποία λαμβάνονται δυνάμει του άρθρου 4 παράγραφος 13·
  - γ) τους αναφερόμενους στο άρθρο 9 φραγμούς που έχουν αρθεί· και
  - δ) τη συνεισφορά τους στην εκπλήρωση της δέσμευσης που αναφέρεται στο άρθρο 13.
2. Έως τις 30 Ιουνίου 2031, για το διάστημα έως το 2030, και στη συνέχεια τουλάχιστον ανά έξι έτη, τα κράτη μέλη υποβάλλουν ηλεκτρονικά στην Επιτροπή, η οποία επικουρείται από τον ΕΟΠ, τα ακόλουθα στοιχεία και πληροφορίες:
  - α) την πρόοδο στην εφαρμογή του εθνικού σχεδίου αποκατάστασης, στη θέσπιση μέτρων αποκατάστασης και την πρόοδο στην επίτευξη των στόχων και στην υλοποίηση των υποχρεώσεων που ορίζονται στα άρθρα 4 έως 13·
  - β) πληροφορίες σχετικά με:
    - i) την τοποθεσία των περιοχών όπου τύποι οικοτόπων ή οικοτόποι ειδών έχουν υποβαθμιστεί σημαντικά και των περιοχών που υπόκεινται σε αντισταθμιστικά μέτρα τα οποία λαμβάνονται δυνάμει του άρθρου 4 παράγραφος 13·
    - ii) περιγραφή της αποτελεσματικότητας των αντισταθμιστικών μέτρων που λαμβάνονται δυνάμει του άρθρου 4 παράγραφος 13 όσον αφορά τη διασφάλιση ότι οποιαδήποτε υποβάθμιση των τύπων οικοτόπων και των οικοτόπων ειδών δεν είναι σημαντική στο επίπεδο κάθε βιογεωγραφικής περιοχής στην επικράτειά τους·
    - iii) περιγραφή της αποτελεσματικότητας των αντισταθμιστικών μέτρων που λαμβάνονται δυνάμει του άρθρου 4 παράγραφος 13 όσον αφορά τη διασφάλιση ότι δεν διακυβεύεται η επίτευξη των στόχων και η εκπλήρωση των επιδιώξεων που ορίζονται στα άρθρα 1, 4 και 5·
  - γ) τα αποτελέσματα της παρακολούθησης που διεξάγεται σύμφωνα με το άρθρο 20, συμπεριλαμβανομένων, στην περίπτωση των αποτελεσμάτων της παρακολούθησης που διεξάγεται σύμφωνα με το άρθρο 20 παράγραφος 1 στοιχεία η) και θ), χαρτών με γεωγραφική αναφορά·
  - δ) τη θέση και την έκταση των περιοχών που υπόκεινται στα μέτρα αποκατάστασης τα οποία αναφέρονται στα άρθρα 4 και 5 και στο άρθρο 11 παράγραφος 4, συμπεριλαμβανομένου χάρτη με γεωγραφική αναφορά των εν λόγω περιοχών·
  - ε) τον επικαιροποιημένο κατάλογο των φραγμών που αναφέρεται στο άρθρο 9 παράγραφος 1·
  - στ) πληροφορίες σχετικά με την πρόοδο που έχει επιτευχθεί για την κάλυψη των αναγκών χρηματοδότησης, σύμφωνα με το άρθρο 15 παράγραφος 3 στοιχείο κα), συμπεριλαμβανομένης αξιολόγησης των πραγματικών επενδύσεων σε σχέση με τις αρχικές παραδοχές επένδυσης.
3. Η Επιτροπή καθορίζει τον μορφότυπο, τη δομή και τις λεπτομερείς ρυθμίσεις για την παρουσίαση των πληροφοριών που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 του παρόντος άρθρου μέσω εκτελεστικών πράξεων. Οι εν λόγω εκτελεστικές πράξεις εκδίδονται σύμφωνα με τη διαδικασία εξέτασης που αναφέρεται στο άρθρο 24 παράγραφος 2. Κατά την κατάρτιση του μορφότυπου, της δομής και των λεπτομερών ρυθμίσεων για την ηλεκτρονική υποβολή των πληροφοριών, η Επιτροπή επικουρείται από τον ΕΟΠ.
4. Έως τις 31 Δεκεμβρίου 2028 και στη συνέχεια ανά τριετία, ο ΕΟΠ παρέχει στην Επιτροπή τεχνική επισκόπηση της προόδου για την επίτευξη των στόχων και την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που ορίζονται στον παρόντα κανονισμό, με βάση τα στοιχεία που καθιστούν διαθέσιμα τα κράτη μέλη σύμφωνα με την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου και το άρθρο 20 παράγραφος 8.
5. Έως τις 30 Ιουνίου 2032 και στη συνέχεια ανά εξαετία, ο ΕΟΠ παρέχει στην Επιτροπή τεχνική έκθεση σε επίπεδο Ένωσης σχετικά με την πρόοδο για την επίτευξη των στόχων και την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που ορίζονται στον παρόντα κανονισμό, με βάση τα στοιχεία που καθιστούν διαθέσιμα τα κράτη μέλη σύμφωνα με τις παραγράφους 1, 2 και 3 του παρόντος άρθρου. Ο ΕΟΠ μπορεί επίσης να χρησιμοποιεί τις πληροφορίες που υποβάλλονται βάσει του άρθρου 17 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, του άρθρου 15 της οδηγίας 2000/60/ΕΚ, του άρθρου 12 της οδηγίας 2009/147/ΕΚ και του άρθρου 17 της οδηγίας 2008/56/ΕΚ.
6. Από τις 19 Αυγούστου 2029 και στη συνέχεια ανά εξαετία, η Επιτροπή υποβάλλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο σχετικά με την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού.

7. Έως τις 19 Αυγούστου 2025, η Επιτροπή, κατόπιν διαβούλευσης με τα κράτη μέλη, υποβάλλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, η οποία περιλαμβάνει:
- α) επισκόπηση των χρηματοδοτικών πόρων που διατίθενται σε επίπεδο Ένωσης για τους σκοπούς της εφαρμογής του παρόντος κανονισμού·
  - β) αξιολόγηση των αναγκών χρηματοδότησης για την εφαρμογή των άρθρων 4 έως 13 και για την επίτευξη του στόχου που τίθεται στο άρθρο 1 παράγραφος 2·
  - γ) ανάλυση για τον εντοπισμό τυχόν χρηματοδοτικών κενών στην εκπλήρωση των υποχρεώσεων που ορίζει ο παρών κανονισμός·
  - δ) κατά περίπτωση, προτάσεις για επαρκή μέτρα, συμπεριλαμβανομένων χρηματοοικονομικών μέτρων για την αντιμετώπιση των ελλείψεων που έχουν εντοπιστεί, όπως η θέσπιση ειδικής χρηματοδότησης, με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων των συννομητών όσον αφορά την έγκριση του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου μετά το 2027.
8. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι πληροφορίες που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 του παρόντος άρθρου είναι επαρκείς και επικαιροποιημένες, καθώς και διαθέσιμες στο κοινό σύμφωνα με τις οδηγίες 2003/4/ΕΚ, 2007/2/ΕΚ και (ΕΕ) 2019/1024.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V

ΚΑΤ' ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΗΣΗ ΚΑΙ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

Άρθρο 22

Τροποποίηση των παραρτημάτων

1. Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις σύμφωνα με το άρθρο 23 με σκοπό την τροποποίηση του παραρτήματος I, προσαρμόζοντας τον τρόπο με τον οποίο ομαδοποιούνται οι τύποι οικοτόπων στην τεχνική και επιστημονική πρόοδο και έτσι ώστε να λαμβάνεται υπόψη η πείρα που αποκτάται από την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού.
2. Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις σύμφωνα με το άρθρο 23 για την τροποποίηση του παραρτήματος II, προσαρμόζοντας:
  - α) τον κατάλογο των τύπων οικοτόπων ώστε να εξασφαλίζεται συνέπεια με τις επικαιροποιήσεις της ταξινόμησης οικοτόπων του Ευρωπαϊκού Συστήματος Πληροφοριών για τη Φύση (EUNIS)· και
  - β) τον τρόπο με τον οποίο ομαδοποιούνται οι τύποι οικοτόπων στην τεχνική και επιστημονική πρόοδο και έτσι ώστε να λαμβάνεται υπόψη η πείρα που αποκτάται από την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού.
3. Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις σύμφωνα με το άρθρο 23 με σκοπό την τροποποίηση του παραρτήματος III προσαρμόζοντας τον κατάλογο των θαλάσσιων ειδών που αναφέρεται στο άρθρο 5 στην τεχνική και επιστημονική πρόοδο.
4. Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις σύμφωνα με το άρθρο 23 με σκοπό την τροποποίηση του παραρτήματος IV προσαρμόζοντας την περιγραφή, τη μονάδα και τη μεθοδολογία των δεικτών βιοποικιλότητας για τα γεωργικά οικοσυστήματα στην τεχνική και επιστημονική πρόοδο.
5. Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις σύμφωνα με το άρθρο 23 με σκοπό την τροποποίηση του παραρτήματος V προσαρμόζοντας τον κατάλογο των ειδών που χρησιμοποιούνται για τον δείκτη κοινών πτηνών γεωργικών εκτάσεων στα κράτη μέλη στην τεχνική και επιστημονική πρόοδο.
6. Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις σύμφωνα με το άρθρο 23 με σκοπό την τροποποίηση του παραρτήματος VI προσαρμόζοντας την περιγραφή, τη μονάδα και τη μεθοδολογία των δεικτών βιοποικιλότητας για τα δασικά οικοσυστήματα στην τεχνική και επιστημονική πρόοδο.
7. Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις σύμφωνα με το άρθρο 23 με σκοπό την τροποποίηση του παραρτήματος VII, προσαρμόζοντας τον κατάλογο των παραδειγμάτων μέτρων αποκατάστασης στην τεχνική και επιστημονική πρόοδο και έτσι ώστε να λαμβάνεται υπόψη η πείρα που αποκτάται από την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού.

Άρθρο 23

Άσκηση της εξουσιοδότησης

1. Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις υπό τους όρους του παρόντος άρθρου.
2. Η εξουσία έκδοσης των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων που αναφέρονται στο άρθρο 10 παράγραφος 2 και στο άρθρο 22 παράγραφοι 1 έως 7 ανατίθεται στην Επιτροπή για περίοδο πέντε ετών από τις 18 Αυγούστου 2024. Η Επιτροπή συντάσσει έκθεση σχετικά με τις εξουσίες που της έχουν ανατεθεί το αργότερο εννέα μήνες πριν από τη λήξη της περιόδου των πέντε ετών. Η εξουσιοδότηση ανανεώνεται σιωπηρά για περιόδους ίδιας διάρκειας, εκτός αν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο προβάλουν αντιρρήσεις το αργότερο εντός τριών μηνών πριν από τη λήξη της κάθε περιόδου.
3. Η εξουσιοδότηση που προβλέπεται στο άρθρο 10 παράγραφος 2 και στο άρθρο 22 παράγραφοι 1 έως 7 μπορεί να ανακληθεί ανά πάσα στιγμή από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο. Η απόφαση ανάκλησης περατώνει την εξουσιοδότηση που προσδιορίζεται στην εν λόγω απόφαση. Αρχίζει να ισχύει την επομένη της δημοσίευσης της απόφασης στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* ή σε μεταγενέστερη ημερομηνία που ορίζεται σε αυτή. Δεν θίγει το κύρος των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων που ισχύουν ήδη.
4. Πριν από την έκδοση μιας κατ' εξουσιοδότηση πράξης, η Επιτροπή διεξάγει διαβουλεύσεις με εμπειρογνώμονες που ορίζουν τα κράτη μέλη σύμφωνα με τις αρχές της διοργανικής συμφωνίας της 13ης Απριλίου 2016 για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου.
5. Μόλις εκδώσει μια κατ' εξουσιοδότηση πράξη, η Επιτροπή την κοινοποιεί ταυτόχρονα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο.
6. Κατ' εξουσιοδότηση πράξη που εκδίδεται δυνάμει του άρθρου 10 παράγραφος 2 ή του άρθρου 22 παράγραφοι 1 έως 7 τίθεται σε ισχύ εφόσον δεν έχει διατυπωθεί αντίρρηση από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο εντός δύο μηνών από την ημέρα που η πράξη κοινοποιείται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο ή αν, πριν λήξει αυτή η περίοδος, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ενημερώσουν αμφότερα την Επιτροπή ότι δεν θα προβάλουν αντιρρήσεις. Η προθεσμία αυτή παρατείνεται κατά δύο μήνες κατόπιν πρωτοβουλίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή του Συμβουλίου.

Άρθρο 24

Διαδικασία επιτροπής

1. Η Επιτροπή επικουρείται από επιτροπή. Η εν λόγω επιτροπή αποτελεί επιτροπή κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 182/2011.
2. Όταν γίνεται παραπομπή στην παρούσα παράγραφο, εφαρμόζεται το άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 182/2011.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VI

ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 25

Τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2022/869

Στο άρθρο 7 παράγραφος 8 του κανονισμού (ΕΕ) 2022/869, το πρώτο εδάφιο αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Όσον αφορά τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 6 παράγραφος 4 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, στο άρθρο 4 παράγραφος 7 της οδηγίας 2000/60/ΕΚ και στο άρθρο 4 παράγραφοι 14 και 15 και στο άρθρο 5 παράγραφοι 11 και 12 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1991 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (*), εφόσον πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις που καθορίζονται στις εν λόγω οδηγίες και τον εν λόγω κανονισμό, τα έργα στον ενωσιακό κατάλογο θεωρείται ότι συμβάλλουν στο δημόσιο συμφέρον από την άποψη της ενεργειακής πολιτικής και μπορεί να θεωρηθεί ότι υπαγορεύονται από λόγους επιτακτικού δημοσίου συμφέροντος.»

(*) Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1991 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 2024, για την αποκατάσταση της φύσης και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2022/869 (ΕΕ L, 2024/1991, 29.7.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1991/oj>).».

Άρθρο 26**Επανεξέταση**

1. Η Επιτροπή αξιολογεί την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού έως τις 31 Δεκεμβρίου 2033.

Η αξιολόγηση περιλαμβάνει εκτίμηση των επιπτώσεων του παρόντος κανονισμού στους τομείς της γεωργίας, της δασοκομίας και της αλιείας, λαμβανομένων υπόψη των σχετικών δεσμών με την παραγωγή τροφίμων και την επισιτιστική ασφάλεια στην Ένωση, καθώς και των ευρύτερων κοινωνικοοικονομικών επιπτώσεων του παρόντος κανονισμού.

2. Η Επιτροπή υποβάλλει έκθεση σχετικά με τα κύρια πορίσματα της αξιολόγησης στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών. Όταν η Επιτροπή το κρίνει σκόπιμο, η έκθεση συνοδεύεται από νομοθετική πρόταση για την τροποποίηση των σχετικών διατάξεων του παρόντος κανονισμού, στην οποία λαμβάνεται υπόψη η ανάγκη καθορισμού πρόσθετων στόχων αποκατάστασης, μεταξύ άλλων επικαιροποιημένων στόχων για το 2040 και το 2050, με βάση κοινές μεθόδους για την αξιολόγηση της κατάστασης των οικοσυστημάτων που δεν καλύπτονται από τα άρθρα 4 και 5, την αξιολόγηση που αναφέρεται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, καθώς και τα πλέον πρόσφατα επιστημονικά στοιχεία.

Άρθρο 27**Προσωρινή αναστολή**

1. Σε περίπτωση απρόβλεπτου, έκτακτου και απρόκλητου συμβάντος που εκφεύγει του ελέγχου της Ένωσης, με σοβαρές συνέπειες σε επίπεδο Ένωσης όσον αφορά τη διαθεσιμότητα γης που απαιτείται προκειμένου να εξασφαλισθεί επαρκής γεωργική παραγωγή για την κατανάλωση τροφίμων στην Ένωση, η Επιτροπή εκδίδει εκτελεστικές πράξεις οι οποίες είναι αναγκαίες και δικαιολογημένες σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης. Με τις εν λόγω εκτελεστικές πράξεις είναι δυνατή η προσωρινή αναστολή της εφαρμογής των σχετικών διατάξεων του άρθρου 11 στον βαθμό και για το χρονικό διάστημα που είναι απολύτως αναγκαίο. Οι εν λόγω εκτελεστικές πράξεις εκδίδονται σύμφωνα με τη διαδικασία εξέτασης που αναφέρεται στο άρθρο 24 παράγραφος 2.

2. Οι εκτελεστικές πράξεις που εκδίδονται σύμφωνα με την παράγραφο 1 παραμένουν σε ισχύ για χρονικό διάστημα που δεν υπερβαίνει τους 12 μήνες. Εάν μετά το πέρας του χρονικού αυτού διαστήματος εξακολουθούν να υφίστανται τα προβλήματα που αναφέρονται στην παράγραφο 1, η Επιτροπή μπορεί να υποβάλει κατάλληλη νομοθετική πρόταση για την παράταση της εν λόγω περιόδου.

3. Η Επιτροπή ενημερώνει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο για οποιαδήποτε πράξη εκδίδει βάσει της παραγράφου 1 εντός δύο εργάσιμων ημερών από την έκδοσή της.

Άρθρο 28**Έναρξη ισχύος**

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Βρυξέλλες, 24 Ιουνίου 2024.

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Ο Πρόεδρος

R. METSOLA

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

A. MARON

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

**ΧΕΡΣΑΙΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΓΛΥΚΩΝ ΥΔΑΤΩΝ — ΤΥΠΟΙ
ΟΙΚΟΤΟΠΩΝ ΚΑΙ ΟΜΑΔΕΣ ΤΥΠΩΝ ΟΙΚΟΤΟΠΩΝ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 4
ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΙ 1 ΚΑΙ 4**

Ο παρακάτω κατάλογος περιλαμβάνει όλους τους τύπους χερσαίων και παράκτιων οικοτόπων και οικοτόπων γλυκών υδάτων που παρατίθενται στο παράρτημα Ι της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ και αναφέρονται στο άρθρο 4 παράγραφοι 1 και 4, καθώς και έξι ομάδες αυτών των τύπων οικοτόπων, και συγκεκριμένα 1) υγροτόπους (παράκτιους και εσωτερικούς), 2) λειμώνες και άλλους κτηνοτροφικούς οικοτόπους, 3) ποτάμιους, λιμναίους, αλλουβιακούς και παρόχθιους οικοτόπους, 4) δάση, 5) οικοτόπους στέπας, χέρσων εδαφών και λοχμών και 6) βραχώδεις οικοτόπους και θίνες.

1. ΟΜΑΔΑ 1: Υγρότοποι (παράκτιοι & εσωτερικοί)

Κωδικός τύπου οικοτόπου όπως αναφέρεται στο παράρτημα Ι της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ	Ονομασία τύπου οικοτόπου όπως αναφέρεται στο παράρτημα Ι της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ
---	--

Παράκτιοι και αλοφυτικοί οικοτόποι

1130	Ποταμόκολποι (εκβολές ποταμών)
1140	Λασπώδεις και αμμώδεις επίπεδες εκτάσεις που αποκαλύπτονται κατά την άμπωτη
1150	Παράκτιες λιμνοθάλασσες
1310	Πρωτογενής βλάστηση με <i>Salicornia</i> και άλλα μονοετή είδη των λασπωδών και αμμωδών ζωνών
1320	Λειμώνες με θαλάσσια <i>Spartina</i> (<i>Spartinion maritimae</i>)
1330	Αλίπεδα του Ατλαντικού (<i>Glauco-Puccinellietalia maritimae</i>)
1340	Αλίπεδα της ενδοχώρας
1410	Μεσογειακά αλίπεδα (<i>Juncetalia maritimi</i>)
1420	Μεσογειακές και θερμοατλαντικές αλόφιλες λόχμες (<i>Sarcocornetea fruticosi</i>)
1530	Πανωνικές αλατούχες στέπες και αλατούχα έλη
1650	Στενοί κολπίσκοι (μυχοί) της βόρειας Βαλτικής

Υγρά χέρσα εδάφη και τυρφώνες

4010	Βόρεια υγρά χέρσα εδάφη του Ατλαντικού με <i>Erica tetralix</i>
4020	Εύκρατα υγρά χέρσα εδάφη του Ατλαντικού με <i>Erica ciliaris</i> και <i>Erica tetralix</i>
6460	Τυρφώνες του Τροόδους

Τυρφώνες και βάλτοι

7110	Ενεργοί τυρφώνες υψιπέδων
------	---------------------------

Κωδικός τύπου οικοτόπου όπως αναφέρεται στο παράρτημα I της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ	Ονομασία τύπου οικοτόπου όπως αναφέρεται στο παράρτημα I της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ
7120	Υποβαθμισμένοι τυρφώνες υψιπέδων (που είναι ακόμη δυνατόν να ανασυσταθούν με φυσικό τρόπο)
7130	Επιφανειακοί τυρφώνες
7140	Μεταβατικοί και τρεμώδεις τυρφώνες
7150	Καθιζήσεις τυρφωδών υποστρωμάτων του <i>Rhynchosporion</i>
7160	Πηγές πλούσιες σε ανόργανα στοιχεία και φιννοσκανδιναβικές πηγές που δημιουργούνται σε βάλτους
7210	Ασβεστούχοι βάλτοι με <i>Cladium mariscus</i> και είδη του <i>Caricion davallianae</i>
7220	Πηγές όπου δημιουργείται επίπαγος (<i>Cratoneurion</i>)
7230	Αλκαλικοί χαμηλοί τυρφώνες
7240	Αλπικοί πρωτογενείς σχηματισμοί από <i>Caricion bicoloris-atrofuscae</i>
7310	Τυρφώνες Λαρα
7320	Τυρφώνες Ραλα

Υγρά δάση

9080	Βαλτώδη δάση φυλλοβόλων της Φιννοσκανδιναβίας
91D0	Δασώδεις τυρφώνες

2. ΟΜΑΔΑ 2: Λειμώνες και άλλοι κτηνοτροφικοί οικοτόποι

Κωδικός τύπου οικοτόπου όπως αναφέρεται στο παράρτημα I της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ	Ονομασία τύπου οικοτόπου όπως αναφέρεται στο παράρτημα I της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ
---	--

Παράκτιοι οικοτόποι και θίνες

1630	Παράκτιοι λειμώνες της βόρειας Βαλτικής
21A0	Μαχάιρ

Οικότοποι χέρσων εδαφών και λοχμών

4030	Ευρωπαϊκά ξηρά χέρσα εδάφη
4040	Ξηρά παράκτια χέρσα εδάφη του Ατλαντικού με <i>Erica vagans</i>

Κωδικός τύπου οικοτόπου όπως αναφέρεται στο παράρτημα I της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ	Ονομασία τύπου οικοτόπου όπως αναφέρεται στο παράρτημα I της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ
4090	Ενδημικά ορεινά μεσογειακά χέρσα εδάφη με ακανθώδεις θάμνους
5130	Διαπλάσεις με <i>Juniperus communis</i> σε ασβεστούχους χερσότοπους ή λειμώνες
8240	Ασβεστολιθικές πλάκες
Λειμώνες	
6110	Παρόχθιοι ασβεστούχοι ή βασεόφιλοι λειμώνες από <i>Alyso-Sedion albi</i>
6120	Ξερικοί αμμώδεις ασβεστούχοι λειμώνες
6130	Καλαμινούχοι λειμώνες από <i>Violetalia calaminariae</i>
6140	Πυριτιούχοι λειμώνες των Πυρηναίων με <i>Festuca eskia</i>
6150	Πυριτιούχοι βορειοαλπικοί λειμώνες
6160	Πυριτιούχοι ορεινοί ιβηρικοί λειμώνες με <i>Festuca indigesta</i>
6170	Ασβεστούχοι αλπικοί και υποαλπικοί λειμώνες
6180	Μεσοφιλικό λειμώνες των Νήσων των Μακάρων
6190	Παρόχθιοι πανωνικοί λειμώνες (<i>Stipo-Festucetalia pallentis</i>)
6210	Ξηροί ημιφυσικοί λειμώνες και περιοχές όπου φύονται θάμνοι σε ασβεστολιθικά υποστρώματα (<i>Festuco-Brometalia</i>)
6220	Ψευδοστέπα με αγρωστώδη και μονοετή φυτά από <i>Thero-Brachypodietea</i>
6230	Χλωώδεις διαπλάσεις με <i>Nardus</i> , ποικίλων ειδών, σε πυριτιούχα υποστρώματα των ορεινών ζωνών (και των υποορεινών ζωνών της ηπειρωτικής Ευρώπης)
6240	Υπο-πανωνικοί στεπικοί λειμώνες
6250	Πανωνικοί στεπικοί λειμώνες σε loess
6260	Πανωνικές αμμώδεις στέπες
6270	Χαμηλού υψομέτρου φιννοσκανδιναβικοί λειμώνες, ξηροί έως μεσοφιλικό, ποικίλων ειδών
6280	Βόρειο <i>Alvar</i> και ασβεστολιθικά προ-καμβριακά επίπεδα βράχια
62A0	Ξηρές χλωώδεις διαπλάσεις της ανατολικής Μεσογείου (<i>Scorzoneratalia villosae</i>)

Κωδικός τύπου οικοτόπου όπως αναφέρεται στο παράρτημα I της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ	Ονομασία τύπου οικοτόπου όπως αναφέρεται στο παράρτημα I της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ
62B0	Σερπεντινόφιλα λειβάδια της Κύπρου
62C0	Ποντο-σαρματικές στέπες
62D0	Οξινόφιλοι λειμώνες της ορεινής Μοισίας
6410	Λειμώνες με <i>Molinia</i> σε έδαφος ασβεστούχο, τυρφώδες ή αργίλο-λασπώδες (<i>Molinion caeruleae</i>)
6420	Υγροί μεσογειακοί λειμώνες με υψηλές πόδες από <i>Molinio-Holoschoenion</i>
6510	Θεριζόμενοι λειμώνες χαμηλού υψομέτρου (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>)
6520	Ορεινοί θεριζόμενοι λειμώνες

Δάση σκληροφύλλων που χρησιμοποιούνται για βοσκή (dehesas) και λειμώνες με πυκνή βλάστηση

6310	Δάση σκληροφύλλων που χρησιμοποιούνται για βοσκή (dehesas) με <i>Quercus</i> spp.
6530	Φιννοσκανδιναβικοί λειμώνες με πυκνή βλάστηση
9070	Δασώδεις φιννοσκανδιναβικοί βοσκότοποι

3. ΟΜΑΔΑ 3: Ποτάμιοι, λιμναίοι, αλλουβιακοί και παρόχθιοι οικοτόποι

Κωδικός τύπου οικοτόπου όπως αναφέρεται στο παράρτημα I της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ	Ονομασία τύπου οικοτόπου όπως αναφέρεται στο παράρτημα I της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ
---	--

Ποταμιοί και λίμνες

3110	Ολιγοτροφικά ύδατα, με πολύ μικρή περιεκτικότητα σε ανόργανα άλατα, των αμμωδών πεδιάδων (<i>Littorelletalia uniflorae</i>)
3120	Ολιγοτροφικά ύδατα που περιέχουν πολύ περιορισμένα ορυκτά, κατά κανόνα σε αμμώδη εδάφη της δυτικής Μεσογείου με <i>Isoetes</i> spp.
3130	Στάσιμα, ολιγοτροφικά έως μεσοτροφικά ύδατα με βλάστηση <i>Littorelletea uniflorae</i> και/ή <i>Isoëto-Nanojuncetea</i>
3140	Σκληρά ολιγο-μεσοτροφικά ύδατα με βενθική βλάστηση χαροειδών σχηματισμών με <i>Chara</i> spp.
3150	Ευτροφικές φυσικές λίμνες με βλάστηση τύπου <i>Magnopotamion</i> ή <i>Hydrocharition</i>
3160	Φυσικές δυστροφικές λίμνες και τέλματα

Κωδικός τύπου οικοτόπου όπως αναφέρεται στο παράρτημα I της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ	Ονομασία τύπου οικοτόπου όπως αναφέρεται στο παράρτημα I της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ
3170	Μεσογειακά εποχικά τέλματα
3180	Πόλγες «turloughs»
3190	Λίμνες καρστικού γύψου
31A0	Τρανσυλβανικές εκτάσεις με λωτό θερμών πηγών
3210	Φυσικοί ποταμοί της Φιννοσκανδιναβίας
3220	Αλπικοί ποταμοί και η παρόχθια ποώδης βλάστησή τους
3230	Αλπικοί ποταμοί και η παρόχθια ξυλώδης βλάστησή τους με <i>Myricaria germanica</i>
3240	Αλπικοί ποταμοί και η παρόχθια ξυλώδης βλάστησή τους με <i>Salix elaeagnos</i>
3250	Ποταμοί της Μεσογείου με μόνιμη ροή, με <i>Glaucium flavum</i>
3260	Ποταμοί από πεδινά σε ορεινά επίπεδα με βλάστηση <i>Ranunculion fluitantis</i> και <i>Callitriche-Batrachion</i>
3270	Ποταμοί με λασπώδεις όχθες με βλάστηση <i>Chenopodion rubri</i> p.p. και <i>Bidention</i> p.p.
3280	Ποταμοί της Μεσογείου με μόνιμη ροή, με είδη <i>Paspalo-Agrostidion</i> και πυκνή βλάστηση με μορφή παραπετάσματος από <i>Salix</i> και <i>Populus alba</i> στις όχθες τους
3290	Ποταμοί της Μεσογείου με περιοδική ροή, με είδη <i>Paspalo-Agrostidion</i>
32A0	Καταρράκτες τούφας καρστικών ποταμών στις Δυναρικές Άλπεις

Αλλουβιακοί λειμώνες

6430	Υγρόφιλες περιφερειακές φυτοκοινωνίες με υψηλές πόες σε πεδιάδες και σε επίπεδα ορεινά έως αλπικά
6440	Αλλουβιακοί πλημμυριζόμενοι λειμώνες με <i>Cnidion dubii</i>
6450	Αλλουβιακοί βορειο-σκανδιναβικοί λειμώνες
6540	Υπομεσογειακοί λειμώνες με <i>Molinio-Hordeion secalini</i>

Αλλουβιακά/παρόχθια δάση

9160	Υποατλαντικά και μεσοευρωπαϊκά δάση δρυός έμμισχα ή δρυός-καρπίνου με <i>Carpinion betuli</i>
------	---

Κωδικός τύπου οικοτόπου όπως αναφέρεται στο παράρτημα I της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ	Ονομασία τύπου οικοτόπου όπως αναφέρεται στο παράρτημα I της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ
91E0	Άλλουβιακά δάση με <i>Alnus glutinosa</i> και <i>Fraxinus excelsior</i> (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)
91F0	Μεικτά δάση με <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> , και <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> ή <i>Fraxinus angustifolia</i> κατά μήκος μεγάλων ποταμών (<i>Ulmion minoris</i>)
92A0	Δάση-στοές με <i>Salix alba</i> και <i>Populus alba</i>
92B0	Παρόχθιες διαπλάσεις ποταμών της Μεσογείου με περιοδική ροή με <i>Rhododendron ponticum</i> , <i>Salix</i> και άλλα
92C0	Δάση <i>Platanus orientalis</i> και <i>Liquidambar orientalis</i> (<i>Platanion orientalis</i>)
92D0	Νότια παρόχθια δάση-στοές και λόχμες (<i>Nerio-Tamaricetea</i> και <i>Securinegion tinctoriae</i>)
9370	Φοινικοδάση με <i>Phoenix</i>

4. ΟΜΑΔΑ 4: Δάση

Κωδικός τύπου οικοτόπου όπως αναφέρεται στο παράρτημα I της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ	Ονομασία τύπου οικοτόπου όπως αναφέρεται στο παράρτημα I της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ
---	--

Βόρεια δάση

9010	Δυτική Ταϊγα
9020	Παλαιά φυσικά ημιβόρεια δάση φυλλοβόλων της Φιννοσκανδιναβίας πλούσια σε επίφυτα (<i>Quercus</i> , <i>Tilia</i> , <i>Acer</i> , <i>Fraxinus</i> ή <i>Ulmus</i>)
9030	Φυσικά δάση των πρώτων φάσεων διαδοχής των αναδυόμενων παράκτιων επιφανειών
9040	Βόρεια υποαλπικά/υποαρκτικά δάση με <i>Betula pubescens</i> ssp. <i>czerepanovii</i>
9050	Φιννοσκανδιναβικά δάση πλούσια σε βλάστηση με <i>Picea abies</i>
9060	Δάση κωνοφόρων σε, ή συνδεδεμένα με, παγετω-ποτάμια eskers

Εύκρατα δάση

9110	Δάση οξιάς από <i>Luzulo-Fagetum</i>
9120	Οξινόφιλα δάση οξιάς του Ατλαντικού με στρώμα θάμνων με <i>Ilex</i> και (καμιά φορά) <i>Taxus</i> (<i>Quercion robori-petraeae</i> ή <i>Ilici-Fagenion</i>)
9130	Δάση οξιάς με <i>Asperulo-Fagetum</i>

Κωδικός τύπου οικοτόπου όπως αναφέρεται στο παράρτημα I της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ	Ονομασία τύπου οικοτόπου όπως αναφέρεται στο παράρτημα I της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ
9140	Μεσοευρωπαϊκά υποαλπικά δάση οξιάς με <i>Acer</i> και <i>Rumex arifolius</i>
9150	Μεσοευρωπαϊκά ασβεστόφιλα δάση οξιάς <i>Cephalanthero-Fagion</i>
9170	Δάση δρυός-καρπίνου με <i>Galio-Carpinetum</i>
9180	Δάση σε πλαγιές, λιθώνες ή χαράδρες από <i>Tilio-Acerion</i>
9190	Παλαιά οξινόφιλα δάση δρυός με <i>Quercus robur</i> σε αμμώδεις πεδιάδες
91A0	Παλαιά δάση δρυός με <i>Ilex</i> και <i>Blechnum</i> των βρετανικών νήσων
91B0	Δάση φράξιου θερμόφιλα με <i>Fraxinus angustifolia</i>
91G0	Πανωνικά δάση με <i>Quercus petraea</i> και <i>Carpinus betulus</i>
91H0	Πανωνικά δάση με <i>Quercus pubescens</i>
91I0	Δάση της ευρωσιβηρικής στέπας με <i>Quercus</i> spp.
91J0	Δάση των βρετανικών νήσων με <i>Taxus baccata</i>
91K0	Ιλλυρικά δάση με <i>Fagus sylvatica</i> (<i>Aremonio-Fagion</i>)
91L0	Ιλλυρικά δάση δρυός-καρπίνου (<i>Erythronio-carpinion</i>)
91M0	Πανωνικά-βαλκανικά δάση τουρκικής δρυός – κοινής δρυός
91P0	Δάση ελάτης (<i>Abietetum polonicum</i>)
91Q0	Δάση ασβεστοφίλου <i>Pinus sylvestris</i> των Δυτικών Καρπαθίων
91R0	Δάση πεύκης (<i>Genisto januensis-Pinetum</i>) των διναρικών δολομιτών
91S0	Δάση οξιάς Δυτικής Ποντικής
91T0	Κεντροευρωπαϊκά δάση πεύκης με λειχήνες
91U0	Δάση πεύκης της σαρματικής στέπας
91V0	Δάση οξιάς της Δακίας (<i>Symphyto-Fagion</i>)
91W0	Δάση οξιάς Μοισίας

Κωδικός τύπου οικοτόπου όπως αναφέρεται στο παράρτημα I της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ	Ονομασία τύπου οικοτόπου όπως αναφέρεται στο παράρτημα I της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ
91X0	Δάση οξιάς Δοβρουτζάς
91Y0	Δάση δρυός-καρπίνου Δακίας
91Z0	Δάση Μοισίας με φιλύρα πιληματώδη
91AA	Ανατολικά δάση λευκής δρυός
91BA	Δάση <i>Abies amabilis</i> Μοισίας
91CA	Πευκοδάση (<i>Pinus sylvestris</i>) Ροδόπης και Οροσειράς του Αίμου

Δάση της Μεσογείου και των Νήσων των Μακάρων

9210	Δάση οξιάς στα Απέννινα με <i>Taxus</i> και <i>Ilex</i>
9220	Δάση οξιάς στα Απέννινα με <i>Abies alba</i> και δάση οξιάς με <i>Abies nebrodensis</i>
9230	Γαλικιακά-Πορτογαλικά δάση δρυός με <i>Quercus robur</i> και <i>Quercus pyrenaica</i>
9240	Ιβηρικά δάση δρυός με <i>Quercus faginea</i> και <i>Quercus canariensis</i>
9250	Δάση δρυός με <i>Quercus trojana</i>
9260	Δάση με <i>Castanea sativa</i>
9270	Ελληνικά δάση οξιάς με <i>Abies borisii-regis</i>
9280	Δάση με <i>Quercus frainetto</i>
9290	Δάση με <i>Cupressus</i> (<i>Acero-Cupression</i>)
9310	Δάση δρυός του Αιγαίου με <i>Quercus brachyphylla</i>
9320	Δάση με <i>Olea</i> και <i>Ceratonia</i>
9330	Δάση με <i>Quercus suber</i>
9340	Δάση με <i>Quercus ilex</i> και <i>Quercus rotundifolia</i>
9350	Δάση με <i>Quercus macrolepis</i>
9360	Δαφνώνες των Νήσων των Μακάρων (<i>Laurus</i> , <i>Ocotea</i>)

Κωδικός τύπου οικοτόπου όπως αναφέρεται στο παράρτημα I της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ	Ονομασία τύπου οικοτόπου όπως αναφέρεται στο παράρτημα I της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ
9380	Δάση με <i>Ilex aquifolium</i>
9390	Θαμνώνες και δασικές συστάσεις της <i>Quercus alnifolia</i>
93Α0	Δασικές συστάδες της <i>Quercus infectoria</i> (<i>Anagyro foetidae-Quercetum infectoriae</i>)

Ορεινά δάση κωνοφόρων

9410	Οξινόφιλα δάση με <i>Picea</i> σε επίπεδα ορεινά έως αλπικά (<i>Vaccinio-Piceetea</i>)
9420	Δάση αλπικά με <i>Larix decidua</i> και/ή <i>Pinus cembra</i>
9430	Ορεινά και υποαλπικά δάση με <i>Pinus uncinata</i>
9510	Υπο-απέννινα δάση με <i>Abies alba</i>
9520	Δάση με <i>Abies pinsapo</i>
9530	(Υπο)μεσογειακά πευκοδάση με ενδημικά μαυρόπευκα
9540	Μεσογειακά πευκοδάση με ενδημικά είδη πεύκων της Μεσογείου
9550	Ενδημικά πευκοδάση των Καναρίων Νήσων
9560	Ενδημικά δάση με <i>Juniperus</i> spp.
9570	Δάση με <i>Tetraclinis articulata</i>
9580	Μεσογειακά δάση με <i>Taxus baccata</i>
9590	Δάση με <i>Cedrus brevifolia</i> (<i>Cedrosetum brevifoliae</i>)
95Α0	Υπερορεινά μεσογειακά πευκοδάση

5. ΟΜΑΔΑ 5: Οικότοποι στέπας, χέρσων εδαφών και λοχμών

Κωδικός τύπου οικοτόπου όπως αναφέρεται στο παράρτημα I της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ	Ονομασία τύπου οικοτόπου όπως αναφέρεται στο παράρτημα I της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ
---	--

Στέπες όπου διαβιούν αλόφιλοι και γυψόφιλοι οργανισμοί

1430	Αλο-νιτρόφιλες λόχμες (<i>Pegano-Salsoletea</i>)
1510	Μεσογειακές αλατούχες στέπες (<i>Limonieta</i>)

Κωδικός τύπου οικοτόπου όπως αναφέρεται στο παράρτημα I της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ	Ονομασία τύπου οικοτόπου όπως αναφέρεται στο παράρτημα I της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ
1520	Γυψούχες ιβηρικές στέπες (<i>Gypsophiletalia</i>)

Εύκρατα χέρσα εδάφη και λόχμες

4050	Ενδημικά χέρσα εδάφη στις νήσους των Μακάρων
4060	Αλπικά και βόρεια χέρσα εδάφη
4070	Λόχμες με <i>Pinus mugo</i> και <i>Rhododendron hirsutum</i> (<i>Mugo-Rhododendretum hirsuti</i>)
4080	Υποαρκτικές λόχμες με <i>Salix</i> spp.
40Α0	Υπο-ηπειρωτικές περι-πανωνικές λόχμες
40Β0	Συστάδες από <i>Potentilla fruticosa</i> της Ροδόπης
40C0	Ποντο-σαρματικές συστάδες φυλλοβόλων

Λόχμες με σκληρόφυλλη βλάστηση (matorrals)

5110	Σταθερές ξηροθερμόφιλες διαπλάσεις με <i>Buxus sempervirens</i> των βραχών κλιτύων (<i>Berberidion</i> p.p.)
5120	Ορεινές διαπλάσεις με <i>Cytisus purgans</i>
5140	Διαπλάσεις με <i>Cistus palhinhae</i> σε παράκτιους χερσότοπους
5210	Δενδροειδή matorrals με <i>Juniperus</i> spp.
5220	Δενδροειδή matorrals με <i>Zyziphus</i> spp.
5230	Δενδροειδή matorrals με <i>Laurus nobilis</i>
5310	Συστάδες από <i>Laurus nobilis</i>
5320	Χαμηλές διαπλάσεις με <i>Euphorbia</i> κοντά σε απόκρημνες βραχώδεις ακτές
5330	Θερμομεσογειακές και προεριστικές λόχμες
5410	Δυτικό-Μεσογειακά φρύγανα των κορυφών απόκρημνων βραχών ακτών (<i>Astragalo-Plantaginetum subulatae</i>)
5420	Φρύγανα από <i>Sarcopoterium spinosum</i>
5430	Ενδημικά φρύγανα από <i>Euphorbio-Verbascion</i>

6. ΟΜΑΔΑ 6: Βραχώδεις οικοτόποι και οικοτόποι θινών

Κωδικός τύπου οικοτόπου όπως αναφέρεται στο παράρτημα I της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ	Ονομασία τύπου οικοτόπου όπως αναφέρεται στο παράρτημα I της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ
---	--

Απόκρημνες βραχώδεις ακτές, παραλίες και νησίδες

1210	Μονοετής βλάστηση μεταξύ των ορίων πλημμυρίδας και άμψωτης
1220	Πολυετής βλάστηση ακτών με κροκάλες
1230	Απόκρημνες βραχώδεις ακτές με βλάστηση στον Ατλαντικό και την Βαλτική
1240	Απόκρημνες βραχώδεις ακτές με βλάστηση στη Μεσόγειο με ενδημικά <i>Limonium spp.</i>
1250	Απόκρημνες βραχώδεις ακτές με βλάστηση στις νήσους των Μακάρων
1610	Νήσοι <i>esker</i> της Βαλτικής με βλάστηση αμμωδών, βραχωδών ή χαλικοδών παραλίων και υποπαράλια βλάστηση
1620	Νησίδες και μικρές νήσοι της βόρειας Βαλτικής
1640	Αμμώδεις παραλίες με πολυετή βλάστηση της Βόρειας Βαλτικής

Παράκτιες και ενδοχωρικές θίνες

2110	Υποτυπώδεις κινούμενες θίνες
2120	Κινούμενες θίνες της ακτογραμμής με <i>Ammophila arenaria</i> («λευκές θίνες»)
2130	Σταθερές παράκτιες θίνες με πλώδη βλάστηση («γκρίζες θίνες»)
2140	Απασβεστωμένες σταθερές θίνες με <i>Empetrum nigrum</i>
2150	Απασβεστωμένες σταθερές θίνες του Ατλαντικού (<i>Calluno-Uliceteta</i>)
2160	Θίνες με <i>Hippophaë rhamnoides</i>
2170	Θίνες με <i>Salix repens ssp. argentea</i> (<i>Salicion arenariae</i>)
2180	Θίνες με πυκνή βλάστηση της ατλαντικής, ηπειρωτικής και βόρειας περιοχής
2190	Υγρές κοιλότητες μεταξύ των θινών
2210	Σταθερές θίνες των παραλίων με <i>Crucianellion maritimae</i>
2220	Θίνες με <i>Euphorbia terracina</i>

Κωδικός τύπου οικοτόπου όπως αναφέρεται στο παράρτημα I της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ	Ονομασία τύπου οικοτόπου όπως αναφέρεται στο παράρτημα I της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ
2230	Θίνες με λειμώνες με <i>Malcolmietalia</i>
2240	Θίνες με λειμώνες με <i>Brachyrodietalia</i> και μονοετή φυτά
2250	Θίνες των παραλίων με <i>Juniperus</i> spp.
2260	Θίνες με βλάστηση σκληρόφυλλων θάμνων <i>Cisto-Lavenduletalia</i>
2270	Θίνες με δάση από <i>Pinus pinea</i> και/ή <i>Pinus pinaster</i>
2310	Θίνες με ψαμμώδεις χερσότοπους όπου φύονται <i>Calluna</i> και <i>Genista</i>
2320	Θίνες με ψαμμώδεις χερσότοπους όπου φύονται <i>Calluna</i> και <i>Empetrum nigrum</i>
2330	Ενδοχωρικές θίνες με ανοικτούς λειμώνες όπου φύονται <i>Corynephorus</i> και <i>Agrostis</i>
2340	Παννωνικές ενδοχωρικές θίνες
91N0	Λόχμες παννωνικών ενδοχωρικών θινών (<i>Junipero-Populetum albae</i>)

Βραχώδεις οικότοποι

8110	Πυριτικοί λιθώνες σε επίπεδα ορεινά έως χιονοσκεπή (<i>Androsacetalia alpinae</i> και <i>Galeopsietalia ladani</i>)
8120	Λιθώνες ασβεστώδεις και από ασβεστο-σχιστόλιθους σε επίπεδα ορεινά έως αλπικά (<i>Thlaspietea rotundifolii</i>)
8130	Λιθώνες της Δυτικής Μεσογείου και θερμόφιλοι
8140	Λιθώνες της Ανατολικής Μεσογείου
8150	Πυριτικοί μεσοευρωπαϊκοί λιθώνες υψιπέδων
8160	Μεσοευρωπαϊκοί ασβεστώδεις λιθώνες σε επίπεδα λόφων έως ορεινά
8210	Ασβεστολιθικά βραχώδη πρανή με χασμοφυτική βλάστηση
8220	Πυριτικά βραχώδη πρανή με χασμοφυτική βλάστηση
8230	Πυριτικοί βράχοι με πρωτογενή βλάστηση <i>Sedo-Scleranthion</i> ή <i>Sedo albi-Veronicion dillenii</i>
8310	Σπήλαια των οποίων δεν γίνεται τουριστική εκμετάλλευση
8320	Εκτάσεις λάβας και φυσικές κοιλότητες

Κωδικός τύπου οικοτόπου όπως αναφέρεται στο παράρτημα I της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ	Ονομασία τύπου οικοτόπου όπως αναφέρεται στο παράρτημα I της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ
8340	Μόνιμοι παγετώνες

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ — ΤΥΠΟΙ ΟΙΚΟΤΟΠΩΝ ΚΑΙ ΟΜΑΔΕΣ ΤΥΠΩΝ ΟΙΚΟΤΟΠΩΝ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 5 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΙ 1 ΚΑΙ 2

Ο παρακάτω κατάλογος περιλαμβάνει τους τύπους θαλάσσιων οικοτόπων που αναφέρονται στο άρθρο 5 παράγραφοι 1 και 2, καθώς και επτά ομάδες αυτών των τύπων οικοτόπων, και συγκεκριμένα 1) βυθούς με θαλάσσια βλάστηση, 2) δάση μακροφυκών, 3) στρώματα οστρακοειδών, 4) ασβεστοφυκικούς βυθούς, 5) σφουγγάρια, κοράλλια και κοραλλιογενή στρώματα, 6) αναβλύσεις και διηθήσεις και 7) μαλακά ιζήματα (όχι βαθύτερα από 1 000 μέτρα βάθος). Παρουσιάζεται επίσης η σχέση με τους τύπους οικοτόπων που παρατίθενται στο παράρτημα I της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ.

Η ταξινόμηση των χρησιμοποιούμενων τύπων θαλάσσιων οικοτόπων, που διαφοροποιούνται ανά θαλάσσιες βιογεωγραφικές περιοχές, γίνεται σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Σύστημα Πληροφοριών για τη Φύση (EUNIS), όπως αναθεωρήθηκε για την τυπολογία θαλάσσιων οικοτόπων το 2022 από τον ΕΟΠ. Οι πληροφορίες για τους σχετικούς οικοτόπους που παρατίθενται στο παράρτημα I της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ βασίζονται στη διασταύρωση στοιχείων που δημοσιεύτηκε από τον ΕΟΠ το 2021 ⁽¹⁾.

1. Ομάδα 1: Βυθοί με θαλάσσια βλάστηση

Κωδικός EUNIS	Ονομασία τύπου οικοτόπου EUNIS	Σχετικός κωδικός τύπου οικοτόπου όπως αναφέρεται στο παράρτημα I της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ
Ατλαντικός		
MA522	Βυθοί με θαλάσσια βλάστηση στην άμμο των ακτών του Ατλαντικού	1140· 1160
MA623	Βυθοί με θαλάσσια βλάστηση στην ιλύ των ακτών του Ατλαντικού	1140· 1160
MB522	Βυθοί με θαλάσσια βλάστηση στην υποπαραλιακή άμμο του Ατλαντικού	1110· 1150· 1160
Βαλτική Θάλασσα		
MA332	Αδρά ιζήματα της υδατικής παράκτιας ζώνης της Βαλτικής που χαρακτηρίζονται από βυθισμένη βλάστηση	1130· 1160· 1610· 1620
MA432	Μεικτά ιζήματα της υδατικής παράκτιας ζώνης της Βαλτικής που χαρακτηρίζονται από βυθισμένη βλάστηση	1130· 1140· 1160· 1610
MA532	Άμμος της υδατικής παράκτιας ζώνης της Βαλτικής που χαρακτηρίζεται από βυθισμένα έρριζα φυτά	1130· 1140· 1160· 1610
MA632	Ιλύς της υδατικής παράκτιας ζώνης της Βαλτικής όπου κυριαρχούν τα βυθισμένα έρριζα φυτά	1130· 1140· 1160· 1650
MB332	Υποπαραλιακά αδρά ιζήματα της Βαλτικής που χαρακτηρίζονται από βυθισμένα έρριζα φυτά	1110· 1160
MB432	Υποπαραλιακά μεικτά ιζήματα της Βαλτικής που χαρακτηρίζονται από βυθισμένα έρριζα φυτά	1110· 1160· 1650

⁽¹⁾ Ταξινόμηση θαλάσσιων οικοτόπων EUNIS 2022. Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος, <https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/data/eunis-habitat-classification-1>.

Κωδικός EUNIS	Ονομασία τύπου οικοτόπου EUNIS	Σχετικός κωδικός τύπου οικοτόπου όπως αναφέρεται στο παράρτημα I της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ
MB532	Υποπαραλιακή άμμος της Βαλτικής που χαρακτηρίζεται από βυθισμένα έρριζα φυτά	1110· 1130· 1150· 1160
MB632	Υποπαραλιακό ίζημα ιλύος της Βαλτικής που χαρακτηρίζεται από βυθισμένα έρριζα φυτά	1130· 1150· 1160· 1650
Μαύρη Θάλασσα		
MB546	Λειμώνες με θαλάσσια βλάστηση και ριζωματοδή φύκη στα γλυκά ύδατα της Μαύρης Θάλασσας που επηρεάζονται από τις λασπώδεις άμμους της υποπαραλιακής περιοχής	1110· 1130· 1160
MB547	Θαλάσσιοι λειμώνες της Μαύρης Θάλασσας σε μετρίως εκτεθειμένες καθαρές άμμους στο ανώτερο τμήμα της υποπαραλιακής ζώνης	1110· 1160
MB548	Θαλάσσιοι λειμώνες της Μαύρης Θάλασσας στις χαμηλότερες υποπαραλιακές άμμους	1110· 1160
Μεσόγειος Θάλασσα		
MB252	Βιοκοινότητα <i>Posidonia oceanica</i>	1120
MB2521	Οικομόρφωση λειμώνων γραμμωτής <i>Posidonia oceanica</i>	1120· 1130· 1160
MB2522	Οικομόρφωση λειμώνων «κοραλλιογενούς υφάλου» <i>Posidonia oceanica</i>	1120· 1130· 1160
MB2523	Επιφάνειες νεκρών «mattes» από <i>Posidonia oceanica</i> χωρίς πολύ επιχλωρίδα	1120· 1130· 1160
MB2524	Σύνδεση με <i>Caulerpa prolifera</i> σε στρώματα <i>Posidonia</i>	1120· 1130· 1160
MB5521	Σύνδεση με <i>Cymodocea nodosa</i> σε καλά ταξινομημένη λεπτή άμμο	1110· 1130· 1160
MB5534	Σύνδεση με <i>Cymodocea nodosa</i> σε επιφανειακή λασπώδη άμμο σε προστατευμένη θαλάσσια περιοχή	1110· 1130· 1160
MB5535	Σύνδεση με <i>Zostera noltei</i> σε επιφανειακή λασπώδη άμμο σε προστατευμένη θαλάσσια περιοχή	1110· 1130· 1160
MB5541	Σύνδεση με <i>Ruppia cirrhosa</i> και/ή <i>Ruppia maritima</i> σε άμμο	1110· 1130· 1160
MB5544	Σύνδεση με <i>Zostera noltei</i> σε ευρύαλο και ευρύθερμο περιβάλλον σε άμμο	1110· 1130· 1160

Κωδικός EUNIS	Ονομασία τύπου οικοτόπου EUNIS	Σχετικός κωδικός τύπου οικοτόπου όπως αναφέρεται στο παράρτημα I της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ
MB5545	Σύνδεση με <i>Zostera marina</i> σε ευρύαλο και ευρύθερμο περιβάλλον	1110· 1130· 1160

2. Ομάδα 2: Δάση μακροφυκών

Κωδικός EUNIS	Ονομασία τύπου οικοτόπου EUNIS	Σχετικός κωδικός τύπου οικοτόπου όπως αναφέρεται στο παράρτημα I της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ
---------------	--------------------------------	--

Ατλαντικός

MA123	Κοιότητες φυκών σε παράκτια πετρώματα πλήρους αλατότητας του Ατλαντικού	1160· 1170· 1130
MA125	Φυκοειδή σε παράκτια πετρώματα μεταβλητής αλατότητας του Ατλαντικού	1170· 1130
MB121	Κοιότητες αλγών και φυκών σε υποπαριακά πετρώματα του Ατλαντικού	1170· 1160
MB123	Κοιότητες αλγών και φυκών σε υποπαριακά πετρώματα του Ατλαντικού που επηρεάζονται ή διαταράσσονται από ιζήματα	1170· 1160
MB124	Κοιότητες φυκών σε υποπαριακά πετρώματα μεταβλητής αλατότητας του Ατλαντικού	1170· 1130· 1160
MB321	Κοιότητες αλγών και φυκών σε υποπαριακά αδρά ιζήματα του Ατλαντικού	1160
MB521	Κοιότητες αλγών και φυκών στην υποπαριακή άμμο του Ατλαντικού	1160
MB621	Κοιότητες με βλάστηση στην υποπαριακή ιλύ του Ατλαντικού	1160

Βαλτική Θάλασσα

MA131	Πετρώματα και κροκάλες της υδατικής παράκτιας ζώνης της Βαλτικής που χαρακτηρίζονται από πολυετή άλγη	1160· 1170· 1130· 1610· 1620
MB131	Πολυετής άλγη σε υποπαριακά πετρώματα και κρόκαλα της Βαλτικής	1170· 1160
MB232	Υποπαριακοί πυθμένες της Βαλτικής που χαρακτηρίζονται από κελύφη οστρακοειδών	1160· 1110

Κωδικός EUNIS	Ονομασία τύπου οικοτόπου EUNIS	Σχετικός κωδικός τύπου οικοτόπου όπως αναφέρεται στο παράρτημα I της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ
MB333	Υποπαραλιακά αδρά ιζήματα της Βαλτικής που χαρακτηρίζονται από πολυετή άλγη	1110· 1160
MB433	Υποπαραλιακά μεικτά ιζήματα της Βαλτικής που χαρακτηρίζονται από πολυετή άλγη	1110· 1130· 1160· 1170
Μαύρη Θάλασσα		
MB144	Εκτεθειμένο ανώτερο υποπαραλιακό πέτρωμα με φυκίδες της Μαύρης Θάλασσας όπου κυριαρχούν οι Μυτιλίδες	1170· 1160
MB149	Μέτρια εκτεθειμένο ανώτερο υποπαραλιακό πέτρωμα με φυκίδες της Μαύρης Θάλασσας όπου κυριαρχούν οι Μυτιλίδες	1170· 1160
MB14A	Φυκίδες και άλλα άλγη σε προφυλαγμένο ανώτερο υποπαραλιακό πέτρωμα, καλά φωτισμένο, στη Μαύρη Θάλασσα	1170· 1160
Μεσόγειος Θάλασσα		
MA1548	Σύνδεση με <i>Fucus virsoides</i>	1160· 1170
MB1512	Σύνδεση με <i>Cystoseira tamariscifolia</i> και <i>Saccorhiza polyschides</i>	1170· 1160
MB1513	Σύνδεση με <i>Cystoseira amentacea</i> (var. <i>amentacea</i> , var. <i>stricta</i> , var. <i>spicata</i>)	1170· 1160
MB151F	Σύνδεση με <i>Cystoseira brachycarpa</i>	1170· 1160
MB151G	Σύνδεση με <i>Cystoseira crinita</i>	1170· 1160
MB151H	Σύνδεση με <i>Cystoseira crinitophylla</i>	1170· 1160
MB151J	Σύνδεση με <i>Cystoseira sauvageauana</i>	1170· 1160
MB151K	Σύνδεση με <i>Cystoseira spinosa</i>	1170· 1160
MB151L	Σύνδεση με <i>Sargassum vulgare</i>	1170· 1160
MB151M	Σύνδεση με <i>Dictyopteris polypodioides</i>	1170· 1160
MB151W	Σύνδεση με <i>Cystoseira compressa</i>	1170· 1160

Κωδικός EUNIS	Ονομασία τύπου οικοτόπου EUNIS	Σχετικός κωδικός τύπου οικοτόπου όπως αναφέρεται στο παράρτημα Ι της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ
MB1524	Σύνδεση με <i>Cystoseira barbata</i>	1170· 1160
MC1511	Σύνδεση με <i>Cystoseira zosteroides</i>	1170· 1160
MC1512	Σύνδεση με <i>Cystoseira usneoides</i>	1170· 1160
MC1513	Σύνδεση με <i>Cystoseira dubia</i>	1170· 1160
MC1514	Σύνδεση με <i>Cystoseira corniculata</i>	1170· 1160
MC1515	Σύνδεση με <i>Sargassum</i> spp.	1170· 1160
MC1518	Σύνδεση με <i>Laminaria ochroleuca</i>	1170· 1160
MC3517	Σύνδεση με <i>Laminaria rodriguezii</i> σε υπολειμματικούς πυθμένες	1160

3. Ομάδα 3: Στρώματα οστρακοειδών

Κωδικός EUNIS	Ονομασία τύπου οικοτόπου EUNIS	Σχετικός κωδικός τύπου οικοτόπου όπως αναφέρεται στο παράρτημα Ι της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ
---------------	--------------------------------	--

Ατλαντικός

MA122	Κοινότητες <i>Mytilus edulis</i> και/ή βαλανιδιών της θάλασσας σε εκτεθειμένα σε κύματα παράκτια πετρώματα του Ατλαντικού	1160· 1170
MA124	Κοινότητες μυδιών και/ή βαλανιδιών της θάλασσας με φύκη σε παράκτια πετρώματα του Ατλαντικού	1160· 1170
MA227	Υφαλοι δίθυρων μαλακίων στην παράκτια ζώνη του Ατλαντικού	1170· 1140
MB222	Υφαλοι δίθυρων μαλακίων στην υποπαραλιακή ζώνη του Ατλαντικού	1170· 1130· 1160
MC223	Υφαλοι δίθυρων μαλακίων στην περιπαραλιακή ζώνη του Ατλαντικού	1170

Βαλτική Θάλασσα

MB231	Υποπαραλιακοί πυθμένες της Βαλτικής όπου κυριαρχούν τα επιβενθικά δίθυρα μαλάκια	1170· 1160
MC231	Περιπαραλιακοί πυθμένες της Βαλτικής όπου κυριαρχούν τα επιβενθικά δίθυρα μαλάκια	1170· 1160· 1110

Κωδικός EUNIS	Ονομασία τύπου οικοτόπου EUNIS	Σχετικός κωδικός τύπου οικοτόπου όπως αναφέρεται στο παράρτημα I της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ
MD231	Υπεράκτιοι περιπαραλιακοί βιογενείς πυθμένες της Βαλτικής που χαρακτηρίζονται από επιβενθικά δίθυρα μαλάκια	1170
MD232	Υπεράκτιοι περιπαραλιακοί πυθμένες με κελύφη οστράκων της Βαλτικής που χαρακτηρίζονται από δίθυρα μαλάκια	1170
MD431	Υπεράκτιοι περιπαραλιακοί μεικτοί πυθμένες της Βαλτικής που χαρακτηρίζονται από μακροσκοπικές επιβενθικές βιοτικές δομές	
MD531	Υπεράκτια περιπαραλιακή άμμος της Βαλτικής που χαρακτηρίζεται από μακροσκοπικές επιβενθικές βιοτικές δομές	
MD631	Υπεράκτια περιπαραλιακή ιλύς της Βαλτικής που χαρακτηρίζεται από επιβενθικά δίθυρα μαλάκια	
Μαύρη Θάλασσα		
MB141	Κατώτερο υποπαραλιακό πέτρωμα της Μαύρης Θάλασσας στο οποίο κυριαρχούν τα ασπόνδυλα	1170
MB143	Εκτεθειμένο ανώτερο υποπαραλιακό πέτρωμα της Μαύρης Θάλασσας με φυλλώδη άλγη (χωρίς φυκίδες) στο οποίο κυριαρχούν οι Μυτιλίδες	1170· 1160
MB148	Μέτρια εκτεθειμένο ανώτερο πέτρωμα της Μαύρης Θάλασσας με φυλλώδη άλγη (εκτός από φυκίδες) στο οποίο κυριαρχούν οι Μυτιλίδες	1170· 1160
MB242	Στρώματα μυδιών στην υποπαραλιακή ζώνη της Μαύρης Θάλασσας	1170· 1130· 1160
MB243	Ύφαλοι στρειδιών σε κατώτερο υποπαραλιακό πέτρωμα της Μαύρης Θάλασσας	1170
MB642	Υποπαραλιακές χερσογενείς ιλύες της Μαύρης Θάλασσας	1160
MC141	Περιπαραλιακά πετρώματα της Μαύρης Θάλασσας όπου κυριαρχούν τα ασπόνδυλα	1170
MC241	Στρώματα μυδιών στις περιπαραλιακές χερσογενείς ιλύες της Μαύρης Θάλασσας	1170
MC645	Κατώτερη περιπαραλιακή ιλύς	
Μεσόγειος Θάλασσα		
MA1544	Επίπεδες επιφάνειες με <i>Mytilus galloprovincialis</i> σε ύδατα εμπλουτισμένα σε οργανική ουσία	1160· 1170

Κωδικός EUNIS	Ονομασία τύπου οικοτόπου EUNIS	Σχετικός κωδικός τύπου οικοτόπου όπως αναφέρεται στο παράρτημα I της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ
MB1514	Επίπεδες επιφάνειες με <i>Mytilus galloprovincialis</i>	1170· 1160
	Μεσογειακά υποπαραλιακά στρώματα στρειδιών	
	Μεσογειακά περιπαραλιακά στρώματα στρειδιών	

4. Ομάδα 4: Ασβεστοφυκικοί βυθοί

Κωδικός EUNIS	Ονομασία τύπου οικοτόπου EUNIS	Σχετικός κωδικός τύπου οικοτόπου όπως αναφέρεται στο παράρτημα I της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ
---------------	--------------------------------	--

Ατλαντικός

MB322	Ασβεστοφυκικοί βυθοί σε υποπαραλιακά αδρά ιζήματα του Ατλαντικού	1110· 1160
MB421	Ασβεστοφυκικοί βυθοί σε υποπαραλιακά μεικτά ιζήματα του Ατλαντικού	1110· 1160
MB622	Ασβεστοφυκικοί βυθοί σε υποπαραλιακά λασπώδη ιζήματα του Ατλαντικού	1110· 1160

Μεσόγειος Θάλασσα

MB3511	Σύνδεση με ροδόλιθους σε αδρομερή άμμο και λεπτά χαλίκια ανακατεμένα από τα κύματα	1110· 1160
MB3521	Σύνδεση με ροδόλιθους σε αδρομερή άμμο και λεπτά χαλίκια υπό την επίδραση ρευμάτων του πυθμένα	1110· 1160
MB3522	Σύνδεση με ασβεστούχα θαλάσσια φύκη (=Σύνδεση με <i>Lithothamnion corallioides</i> και <i>Rhymatolithon calcareum</i>) σε μεσογειακή αδρομερή άμμο και χαλίκι	1110· 1160
MC3521	Σύνδεση με ροδόλιθους σε παράκτιους υπολειμματικούς πυθμένες	1110
MC3523	Σύνδεση με ασβεστούχα θαλάσσια φύκη (<i>Lithothamnion corallioides</i> και <i>Rhymatolithon calcareum</i>) σε παράκτιους υπολειμματικούς πυθμένες	1110

5. Ομάδα 5: Σφουγγάρια, κοράλλια και κοραλλιογενή στρώματα

Κωδικός EUNIS	Ονομασία τύπου οικοτόπου EUNIS	Σχετικός κωδικός τύπου οικοτόπου όπως αναφέρεται στο παράρτημα I της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ
Ατλαντικός		
MC121	Κοιότητες πανίδας στον χλωροτάπητα σε περιπαριακό πέτρωμα του Ατλαντικού	1170
MC124	Κοιότητες πανίδας σε περιπαριακό πέτρωμα μεταβλητής αλατότητας του Ατλαντικού	1170· 1130
MC126	Κοιότητες περιπαριακών σπηλαίων και προεξοχών του Ατλαντικού	8330· 1170
MC222	Κοραλλιογενείς ύφαλοι ψυχρών υδάτων στην περιπαριακή ζώνη του Ατλαντικού	1170
MD121	Κοιότητες σφουγγαριών στο υπεράκτιο περιπαριακό πέτρωμα του Ατλαντικού	1170
MD221	Κοραλλιογενείς ύφαλοι ψυχρών υδάτων στην υπεράκτια περιπαριακή ζώνη του Ατλαντικού	1170
ME122	Κοιότητες σφουγγαριών στο πέτρωμα της ανώτερης βαθύαλης ζώνης του Ατλαντικού	1170
ME123	Μεικτές κοιότητες κοραλλιών ψυχρών υδάτων στο πέτρωμα της ανώτερης βαθύαλης ζώνης του Ατλαντικού	1170
ME221	Κοραλλιογενής ύφαλος ψυχρών υδάτων στην ανώτερη βαθύαλη ζώνη του Ατλαντικού	1170
ME322	Μεικτή κοιότητα κοραλλιών ψυχρών υδάτων σε αδρά ιζήματα της ανώτερης βαθύαλης ζώνης του Ατλαντικού	
ME324	Συσσωμάτωση σφουγγαριών σε αδρά ιζήματα της ανώτερης βαθύαλης ζώνης του Ατλαντικού	
ME422	Συσσωμάτωση σφουγγαριών σε μεικτά ιζήματα της ανώτερης βαθύαλης ζώνης του Ατλαντικού	
ME623	Συσσωμάτωση σφουγγαριών στην ιλύ της ανώτερης βαθύαλης ζώνης του Ατλαντικού	

Κωδικός EUNIS	Ονομασία τύπου οικοτόπου EUNIS	Σχετικός κωδικός τύπου οικοτόπου όπως αναφέρεται στο παράρτημα I της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ
ME624	Όρθιο κοραλλιογενές πεδίο στην ιλύ της ανώτερης βαθύαλης ζώνης του Ατλαντικού	
MF121	Μεικτή κοινότητα κοραλλιών ψυχρών υδάτων στο πέτρωμα της κατώτερης βαθύαλης ζώνης του Ατλαντικού	1170
MF221	Κοραλλιογενής ύφαλος ψυχρών υδάτων στην κατώτερη βαθύαλη ζώνη του Ατλαντικού	1170
MF321	Μεικτή κοινότητα κοραλλιών ψυχρών υδάτων στα αδρά ιζήματα της κατώτερης βαθύαλης ζώνης του Ατλαντικού	
MF622	Συσσωμάτωση σφουγγαριών στην ιλύ της κατώτερης βαθύαλης ζώνης του Ατλαντικού	
MF623	Όρθιο κοραλλιογενές πεδίο στην ιλύ της κατώτερης βαθύαλης ζώνης του Ατλαντικού	
Βαλτική Θάλασσα		
MB138	Υποπαραλιακά πετρώματα και κροκάλες της Βαλτικής που χαρακτηρίζονται από επιβενθικούς σπόγγους	1170· 1160
MB43A	Υποπαραλιακά μεικτά ιζήματα της Βαλτικής που χαρακτηρίζονται από επιβενθικούς σπόγγους (Porifera)	1160· 1170
MC133	Περιπαραλιακά πετρώματα και κροκάλες της Βαλτικής που χαρακτηρίζονται από επιβενθικά κνιδόζωα	1170· 1160
MC136	Περιπαραλιακά πετρώματα και κροκάλες της Βαλτικής που χαρακτηρίζονται από επιβενθικούς σπόγγους	1170· 1160
MC433	Περιπαραλιακά μεικτά ιζήματα της Βαλτικής που χαρακτηρίζονται από επιβενθικά κνιδόζωα	1160· 1170
MC436	Περιπαραλιακά μεικτά ιζήματα της Βαλτικής που χαρακτηρίζονται από επιβενθικούς σπόγγους	1160
Μαύρη Θάλασσα		
MD24	Υπεράκτιοι περιπαραλιακοί βιογενείς οικοτόποι της Μαύρης Θάλασσας	1170
ME14	Πετρώματα της ανώτερης βαθύαλης ζώνης της Μαύρης Θάλασσας	1170

Κωδικός EUNIS	Ονομασία τύπου οικοτόπου EUNIS	Σχετικός κωδικός τύπου οικοτόπου όπως αναφέρεται στο παράρτημα I της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ
ME24	Βιογενής οικοτόπος της ανώτερης βαθύαλης ζώνης της Μαύρης Θάλασσας	1170
MF14	Πέτρωμα της κατώτερης βαθύαλης ζώνης της Μαύρης Θάλασσας	1170
Μεσόγειος Θάλασσα		
MB151E	Επίπεδες επιφάνειες με <i>Cladocora caespitosa</i>	1170· 1160
MB151Q	Επίπεδες επιφάνειες με <i>Astroides calycularis</i>	1170· 1160
MB151α	Επίπεδες επιφάνειες και σύνδεση κοραλλιογενούς βιοκοινότητας (σε θύλακα)	1170· 1160
MC1519	Επίπεδες επιφάνειες με <i>Eunicella cavolini</i>	1170· 1160
MC151A	Επίπεδες επιφάνειες με <i>Eunicella singularis</i>	1170· 1160
MC151B	Επίπεδες επιφάνειες με <i>Paramuricea clavata</i>	1170· 1160
MC151E	Επίπεδες επιφάνειες με <i>Leptogorgia sarmentosa</i>	1170· 1160
MC151F	Επίπεδες επιφάνειες με <i>Anthipatella subrinnata</i> και αραιή κόκκινη άλγη	1170· 1160
MC151G	Επίπεδες επιφάνειες με ογκώδη σφουγγάρια και αραιή κόκκινη άλγη	1170· 1160
MC1522	Επίπεδες επιφάνειες με <i>Corallium rubrum</i>	8330· 1170
C1523	Επίπεδες επιφάνειες με <i>Leptopsammia pruvoti</i>	8330· 1170
MC251	Κοραλλιογενείς πλατφόρμες	1170
MC6514	Επίπεδες επιφάνειες κολλώδους ιλύος με <i>Alcyonium palmatum</i> και <i>Parastichopus regalis</i> σε περιπαραλιακή ιλύ	1160
MD151	Βιοκοινότητα μεσογειακών πετρωμάτων	1170
MD25	Μεσογειακοί υπεράκτιοι περιπαραλιακοί βιογενείς οικοτόποι	1170
MD6512	Επίπεδες επιφάνειες κολλώδους ιλύος με <i>Alcyonium palmatum</i> και <i>Parastichopus regalis</i> σε κατώτερη περιπαραλιακή ιλύ	

Κωδικός EUNIS	Ονομασία τύπου οικοτόπου EUNIS	Σχετικός κωδικός τύπου οικοτόπου όπως αναφέρεται στο παράρτημα I της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ
ME1511	Μεσογειακοί ύφαλοι <i>Lophelia pertusa</i> της ανώτερης βαθύαλης ζώνης	1170
ME1512	Μεσογειακοί ύφαλοι <i>Madrepora oculata</i> της ανώτερης βαθύαλης ζώνης	1170
ME1513	Μεσογειακοί ύφαλοι <i>Madrepora oculata</i> και <i>Lophelia pertusa</i> της ανώτερης βαθύαλης ζώνης	1170
ME6514	Μεσογειακές επίπεδες επιφάνειες της ανώτερης βαθύαλης ζώνης με <i>Pheronema carpensteri</i>	
MF1511	Μεσογειακοί ύφαλοι <i>Lophelia pertusa</i> της κατώτερης βαθύαλης ζώνης	1170
MF1512	Μεσογειακοί ύφαλοι <i>Madrepora oculata</i> της κατώτερης βαθύαλης ζώνης	1170
MF1513	Μεσογειακοί ύφαλοι <i>Madrepora oculata</i> και <i>Lophelia pertusa</i> της κατώτερης βαθύαλης ζώνης	1170
MF6511	Μεσογειακές επίπεδες επιφάνειες της κατώτερης βαθύαλης ζώνης αμμώδους ιλύος με <i>Thenea muricata</i>	
MF6513	Μεσογειακές επίπεδες επιφάνειες της κατώτερης βαθύαλης ζώνης συμπαγούς ιλύος με <i>Isidella elongata</i>	

6. Ομάδα 6: Αναβλύσεις και διηθήσεις

Κωδικός EUNIS	Ονομασία τύπου οικοτόπου EUNIS	Σχετικός κωδικός τύπου οικοτόπου όπως αναφέρεται στο παράρτημα I της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ
---------------	--------------------------------	--

Ατλαντικός

MB128	Αναβλύσεις και διηθήσεις σε υποπαραλιακό πέτρωμα του Ατλαντικού	1170· 1160· 1180
MB627	Αναβλύσεις και διηθήσεις σε υποπαραλιακή ιλύ του Ατλαντικού	1130· 1160
MC127	Αναβλύσεις και διηθήσεις σε περιπαραλιακό πέτρωμα του Ατλαντικού	1170· 1180
MC622	Αναβλύσεις και διηθήσεις σε περιπαραλιακή ιλύ του Ατλαντικού	1160
MD122	Αναβλύσεις και διηθήσεις σε υπεράκτιο περιπαραλιακό πέτρωμα του Ατλαντικού	1170
MD622	Αναβλύσεις και διηθήσεις σε υπεράκτια περιπαραλιακή ιλύ του Ατλαντικού	

7. Ομάδα 7: Μαλακά ιζήματα (όχι βαθύτερα από 1 000 μέτρα βάθος)

Κωδικός EUNIS	Ονομασία τύπου οικοτόπου EUNIS	Σχετικός κωδικός τύπου οικοτόπου όπως αναφέρεται στο παράρτημα I της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ
---------------	--------------------------------	--

Ατλαντικός

MA32	Παράκτια αδρά ιζήματα του Ατλαντικού	1130· 1160
MA42	Παράκτια μεικτά ιζήματα του Ατλαντικού	1130· 1140· 1160
MA52	Παράκτια άμμος του Ατλαντικού	1130· 1140· 1160
MA62	Παράκτια ιλύς του Ατλαντικού	1130· 1140· 1160
MB32	Υποπαραλιακά αδρά ιζήματα του Ατλαντικού	1110· 1130· 1160
MB42	Υποπαραλιακά μεικτά ιζήματα του Ατλαντικού	1110· 1130· 1150· 1160
MB52	Υποπαραλιακή άμμος του Ατλαντικού	1110· 1130· 1150· 1160
MB62	Υποπαραλιακή ιλύς του Ατλαντικού	1110· 1130· 1160
MC32	Περιπαραλιακά αδρά ιζήματα του Ατλαντικού	1110· 1160
MC42	Περιπαραλιακά μεικτά ιζήματα του Ατλαντικού	1110· 1160
MC52	Περιπαραλιακή άμμος του Ατλαντικού	1110· 1160
MC62	Περιπαραλιακή ιλύς του Ατλαντικού	1160
MD32	Υπεράκτια περιπαραλιακά αδρά ιζήματα του Ατλαντικού	
MD42	Υπεράκτια περιπαραλιακά μεικτά ιζήματα του Ατλαντικού	
MD52	Υπεράκτια περιπαραλιακή άμμος του Ατλαντικού	

Κωδικός EUNIS	Ονομασία τύπου οικοτόπου EUNIS	Σχετικός κωδικός τύπου οικοτόπου όπως αναφέρεται στο παράρτημα I της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ
MD62	Υπεράκτια περιπαλαϊκή ιλύς του Ατλαντικού	
ME32	Αδρά ιζήματα της ανώτερης βαθύαλης ζώνης του Ατλαντικού	
ME42	Μεικτά ιζήματα της ανώτερης βαθύαλης ζώνης του Ατλαντικού	
ME52	Άμμος της ανώτερης βαθύαλης ζώνης του Ατλαντικού	
ME62	Ιλύς της ανώτερης βαθύαλης ζώνης του Ατλαντικού	
MF32	Αδρά ιζήματα της κατώτερης βαθύαλης ζώνης του Ατλαντικού	
MF42	Μεικτά ιζήματα της κατώτερης βαθύαλης ζώνης του Ατλαντικού	
MF52	Άμμος της κατώτερης βαθύαλης ζώνης του Ατλαντικού	
MF62	Ιλύς της κατώτερης βαθύαλης ζώνης του Ατλαντικού	
Βαλτική Θάλασσα		
MA33	Αδρά ιζήματα της υδατικής παράκτιας ζώνης της Βαλτικής	1130· 1160· 1610· 1620
MA43	Μεικτά ιζήματα της υδατικής παράκτιας ζώνης της Βαλτικής	1130· 1140· 1160· 1610
MA53	Άμμος της υδατικής παράκτιας ζώνης της Βαλτικής	1130· 1140· 1160· 1610
MA63	Ιλύς της υδατικής παράκτιας ζώνης της Βαλτικής	1130· 1140· 1160· 1650
MB33	Υποπαλαϊκά αδρά ιζήματα της Βαλτικής	1110· 1150· 1160
MB43	Υποπαλαϊκά μεικτά ιζήματα της Βαλτικής	1110· 1130· 1150· 1160· 1170· 1650
MB53	Υποπαλαϊκή άμμος της Βαλτικής	1110· 1130· 1150· 1160
MB63	Υποπαλαϊκή ιλύς της Βαλτικής	1130· 1150· 1160· 1650
MC33	Περιπαλαϊκά αδρά ιζήματα της Βαλτικής	1110· 1160
MC43	Περιπαλαϊκά μεικτά ιζήματα της Βαλτικής	1160· 1170

Κωδικός EUNIS	Ονομασία τύπου οικοτόπου EUNIS	Σχετικός κωδικός τύπου οικοτόπου όπως αναφέρεται στο παράρτημα I της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ
MC53	Περιπαραλιακή άμμος της Βαλτικής	1110· 1160
MC63	Περιπαραλιακή ιλύς της Βαλτικής	1160· 1650
MD33	Υπεράκτια περιπαραλιακά αδρά ιζήματα της Βαλτικής	
MD43	Υπεράκτια περιπαραλιακά μεκτά ιζήματα της Βαλτικής	
MD53	Υπεράκτια περιπαραλιακή άμμος της Βαλτικής	
MD63	Υπεράκτια περιπαραλιακή ιλύς της Βαλτικής	
Μαύρη Θάλασσα		
MA34	Παράκτια αδρά ιζήματα της Μαύρης Θάλασσας	1160
MA44	Παράκτια μεκτά ιζήματα της Μαύρης Θάλασσας	1130· 1140· 1160
MA54	Παράκτια άμμος της Μαύρης Θάλασσας	1130· 1140· 1160
MA64	Παράκτια ιλύς της Μαύρης Θάλασσας	1130· 1140· 1160
MB34	Υποπαραλιακά αδρά ιζήματα της Μαύρης Θάλασσας	1110· 1160
MB44	Υποπαραλιακά μεκτά ιζήματα της Μαύρης Θάλασσας	1110· 1170
MB54	Υποπαραλιακή άμμος της Μαύρης Θάλασσας	1110· 1130· 1160
MB64	Υποπαραλιακή ιλύς της Μαύρης Θάλασσας	1130· 1160
MC34	Περιπαραλιακά αδρά ιζήματα της Μαύρης Θάλασσας	1160
MC44	Περιπαραλιακά μεκτά ιζήματα της Μαύρης Θάλασσας	
MC54	Περιπαραλιακή άμμος της Μαύρης Θάλασσας	1160
MC64	Περιπαραλιακή ιλύς της Μαύρης Θάλασσας	1130· 1160

Κωδικός EUNIS	Ονομασία τύπου οικοτόπου EUNIS	Σχετικός κωδικός τύπου οικοτόπου όπως αναφέρεται στο παράρτημα I της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ
MD34	Υπεράκτια περιπαραλιακά αδρά ιζήματα της Μαύρης Θάλασσας	
MD44	Υπεράκτια περιπαραλιακά μεικτά ιζήματα της Μαύρης Θάλασσας	
MD54	Υπεράκτια περιπαραλιακή άμμος της Μαύρης Θάλασσας	
MD64	Υπεράκτια περιπαραλιακή ιλύς της Μαύρης Θάλασσας	
Μεσόγειος Θάλασσα		
MA35	Παράκτια αδρά ιζήματα της Μεσογείου	1160· 1130
MA45	Παράκτια μεικτά ιζήματα της Μεσογείου	1140· 1160
MA55	Παράκτια άμμος της Μεσογείου	1130· 1140· 1160
MA65	Παράκτια ιλύς της Μεσογείου	1130· 1140· 1150· 1160
MB35	Υποπαραλιακά αδρά ιζήματα της Μεσογείου	1110· 1160
MB45	Υποπαραλιακά μεικτά ιζήματα της Μεσογείου	
MB55	Υποπαραλιακή άμμος της Μεσογείου	1110· 1130· 1150· 1160
MB65	Υποπαραλιακή ιλύς της Μεσογείου	1130· 1150
MC35	Περιπαραλιακά αδρά ιζήματα της Μεσογείου	1110· 1160
MC45	Περιπαραλιακά μεικτά ιζήματα της Μεσογείου	
MC55	Περιπαραλιακή άμμος της Μεσογείου	1110· 1160
MC65	Περιπαραλιακή ιλύς της Μεσογείου	1130· 1160
MD35	Υπεράκτια περιπαραλιακά αδρά ιζήματα της Μεσογείου	
MD45	Υπεράκτια περιπαραλιακά μεικτά ιζήματα ζώνης της Μεσογείου	
MD55	Υπεράκτια περιπαραλιακή άμμος της Μεσογείου	

Κωδικός EUNIS	Ονομασία τύπου οικοτόπου EUNIS	Σχετικός κωδικός τύπου οικοτόπου όπως αναφέρεται στο παράρτημα I της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ
MD65	Υπεράκτια περιπαραλιακή ιλύς της Μεσογείου	
ME35	Αδρά ιζήματα της ανώτερης βαθύαλης ζώνης της Μεσογείου	
ME45	Μεικτά ιζήματα της ανώτερης βαθύαλης ζώνης της Μεσογείου	
ME55	Αμμος της ανώτερης βαθύαλης ζώνης της Μεσογείου	
ME65	Ιλύς της ανώτερης βαθύαλης ζώνης της Μεσογείου	
MF35	Αδρά ιζήματα της κατώτερης βαθύαλης ζώνης της Μεσογείου	
MF45	Μεικτά ιζήματα της κατώτερης βαθύαλης ζώνης της Μεσογείου	
MF55	Αμμος της κατώτερης βαθύαλης ζώνης της Μεσογείου	
MF65	Ιλύς της κατώτερης βαθύαλης ζώνης της Μεσογείου	

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΕΙΔΗ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 5 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 5

- 1) ελασμοβράγχιος του είδους *Pristis clavata*.
- 2) πρίστης του είδους *Pristis pectinata*.
- 3) πρίστης του είδους *Pristis pristis*.
- 4) καρχαρίας προσκυνητής (*Cetorhinus maximus*) και λευκός καρχαρίας (*Carcharodon carcharias*).
- 5) λείος μαυροαγκαθίτης (*Etmopterus pusillus*).
- 6) γιγαντιαίο διαβολόψαρο του είδους *Mobula alfredi*.
- 7) γιγαντιαίο διαβολόψαρο του είδους *Mobula birostris*.
- 8) διαβολόψαρο του είδους *Mobula mobular*.
- 9) σελάχι του είδους *Mobula rochebrunei*.
- 10) σελάχι του είδους *Mobula japonica*.
- 11) δροσίτηγ/γκριζογαλέος (*Mobula thurstoni*).
- 12) σελάχι του είδους *Mobula eregoodootenkee*.
- 13) σελάχι του είδους *Mobula tarapacana*.
- 14) σελάχι του είδους *Mobula kuhlii*.
- 15) σελάχι του είδους *Mobula hypostoma*.
- 16) νορβηγικός βάτος (*Dipturus nidarosiensis*).
- 17) λευκόβατος (*Rostroraja alba*).
- 18) ρινόβατοι (*Rhinobatidae*).
- 19) ρίνα (*Squatina squatina*).
- 20) σολομός Ατλαντικού (*Salmo salar*).
- 21) πέστροφα θαλάσσης (*Salmo trutta*).
- 22) πεστροφίδι ή πεστροφοκούβιδο (*Coregonus oxyrhynchus*).

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΕΙΚΤΩΝ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ ΓΙΑ ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 11 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 2

Δείκτης	Περιγραφή, μονάδες και μεθοδολογία για τον προσδιορισμό και την παρακολούθηση του δείκτη
Δείκτης πεταλούδων των λειμώνων	<p>Περιγραφή: Αυτός ο δείκτης αποτελείται από είδη που θεωρούνται χαρακτηριστικά των ευρωπαϊκών λειμώνων και τα οποία απαντώνται σε μεγάλο μέρος της Ευρώπης και καλύπτονται από την πλειονότητα των προγραμμάτων παρακολούθησης πεταλούδων. Βασίζεται στον γεωμετρικό μέσο όρο των τάσεων των ειδών.</p> <p>Μονάδα: Δείκτης.</p> <p>Μεθοδολογία: όπως αναπτύχθηκε και χρησιμοποιείται από την Butterfly Conservation Europe, Van Swaay, C.A.M, Assessing Butterflies in Europe – Butterfly Indicators 1990-2018, τεχνική έκθεση, Butterfly Conservation Europe, 2020.</p>
Απόθεμα οργανικού άνθρακα σε ανόργανα εδάφη καλλιεργήσιμων εκτάσεων	<p>Περιγραφή: Αυτός ο δείκτης περιγράφει το απόθεμα οργανικού άνθρακα σε ανόργανα εδάφη καλλιεργήσιμων εκτάσεων σε βάθος από 0 έως 30 cm.</p> <p>Μονάδα: Τόνοι οργανικού άνθρακα/εκτάριο.</p> <p>Μεθοδολογία: όπως ορίζεται στο παράρτημα V του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999 σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της IPCC του 2006 για τις εθνικές απογραφές αερίων του θερμοκηπίου, και όπως υποστηρίζεται από τη στατιστική έρευνα του πλαισίου χρήσης/κάλυψης γης (LUCAS) Soil, Jones A. et al., LUCAS Soil 2022, τεχνική έκθεση του JRC, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2021.</p>
Ποσοστό γεωργικών εκτάσεων με χαρακτηριστικά τοπίου υψηλής ποικιλομορφίας	<p>Περιγραφή: Τα χαρακτηριστικά τοπίου υψηλής ποικιλομορφίας, όπως ζώνες ανάσχεσης, θαμνοστοιχίες, μεμονωμένα δένδρα ή συστάδες δένδρων, δενδροστοιχίες, παρυφές αγρών, ψηφίδες, τάφροι, ρέματα, μικροί υγρότοποι, αναβαθμίδες, σωροί λίθων που χρησιμεύουν ως ορόσημα, πέτρινοι τοίχοι, μικρές λίμνες και πολιτιστικά χαρακτηριστικά, αποτελούν στοιχεία μόνιμης φυσικής ή ημιφυσικής βλάστησης που απαντούν σε ένα γεωργικό περιβάλλον και τα οποία παρέχουν υπηρεσίες οικοσυστήματος και στηρίζουν τη βιοποικιλότητα.</p> <p>Για να γίνει αυτό, τα χαρακτηριστικά τοπίου πρέπει να υπόκεινται σε όσο το δυνατόν λιγότερες αρνητικές εξωτερικές διαταραχές ώστε να παρέχουν ασφαλείς οικοτόπους για διάφορες ταξινομικές ομάδες και, επομένως, πρέπει να συμμορφώνονται με τις ακόλουθες προϋποθέσεις:</p> <p>α) δεν μπορούν να τελούν υπό παραγωγική γεωργική χρήση (όπως η βόσκηση ή η παραγωγή χορτονομής), εκτός εάν η χρήση αυτή είναι αναγκαία για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας και</p> <p>β) δεν θα πρέπει να υφίστανται επεξεργασία με λιπάσματα ή φυτοφάρμακα, με εξαίρεση την επεξεργασία χαμηλής εισροής με στερεή κοπριά.</p> <p>Αγροί σε αγρανάπαυση, ακόμη και προσωρινή, μπορεί να θεωρηθεί ότι διαθέτουν χαρακτηριστικά τοπίου υψηλής ποικιλομορφίας εάν συμμορφώνονται με τα κριτήρια α) και β) του δεύτερου εδαφίου. Τα παραγωγικά δέντρα που αποτελούν μέρος βιώσιμων γεωργοοασκομικών συστημάτων ή δένδρα σε εκτεταμένους παλαιούς σπρωγώνες σε μόνιμους λειμώνες και τα παραγωγικά στοιχεία σε φυτοφράκτες μπορούν επίσης να θεωρηθούν χαρακτηριστικά τοπίου υψηλής ποικιλομορφίας εάν συμμορφώνονται με το κριτήριο β) του δεύτερου εδαφίου, και εάν οι συγκομιδές πραγματοποιούνται μόνο σε εποχή κατά την οποία δεν θέτουν σε κίνδυνο τα υψηλά επίπεδα βιοποικιλότητας.</p> <p>Μονάδα: Ποσοστό (μερίδιο χρησιμοποιούμενης γεωργικής περιοχής).</p>

Δείκτης	Περιγραφή, μονάδες και μεθοδολογία για τον προσδιορισμό και την παρακολούθηση του δείκτη
	<p>Μεθοδολογία: όπως αναπτύχθηκε υπό τον δείκτη I.21 του παραρτήματος I του κανονισμού (ΕΕ) 2021/2115, με βάση την πιο πρόσφατη επικαιροποιημένη έκδοση του LUCAS για τα στοιχεία τοπίου, Ballin M. et al., Redesign sample for Land Use/Cover Area frame Survey (LUCAS), Eurostat 2018, και για την αγροανάπαυση, Farm Structure, Reference Metadata in Single Integrated Metadata Structure, δημοσίευση στο διαδίκτυο, Eurostat, και κατά περίπτωση, για χαρακτηριστικά τοπίου υψηλής ποικιλομορφίας που δεν καλύπτονται από την παραπάνω μεθοδολογία, μεθοδολογία που αναπτύσσουν τα κράτη μέλη σύμφωνα με το άρθρο 14 παράγραφος 7 του παρόντος κανονισμού.</p> <p>Η μεθοδολογία LUCAS επικαιροποιείται τακτικά προκειμένου να ενισχύεται η αξιοπιστία των δεδομένων που χρησιμοποιούνται στην Ένωση και, σε εθνικό επίπεδο, από τα κράτη μέλη κατά την εφαρμογή των εθνικών τους σχεδίων αποκατάστασης.</p>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V

ΔΕΙΚΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝ ΠΤΗΝΩΝ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΕΚΤΑΣΕΩΝ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Περιγραφή

Ο δείκτης κοινών πτηνών γεωργικών εκτάσεων συνοψίζει τις πληθυσμιακές τάσεις των κοινών και ευρέως διαδεδομένων πτηνών γεωργικών εκτάσεων και έχει την έννοια προσεγγιστικού μέτρου της αξιολόγησης της κατάστασης της βιοποικιλότητας των γεωργικών οικοσυστημάτων στην Ευρώπη. Ο εθνικός δείκτης κοινών πτηνών γεωργικών εκτάσεων είναι ένας σύνθετος δείκτης πολλαπλών ειδών που μετρά τον ρυθμό μεταβολής της σχετικής αφθονίας των ειδών πτηνών γεωργικών εκτάσεων σε επιλεγμένες τοποθεσίες έρευνας σε εθνικό επίπεδο. Ο εν λόγω δείκτης βασίζεται σε ειδικά επιλεγμένα είδη που εξαρτώνται από τους οικοτόπους των γεωργικών εκτάσεων για τροφή ή φωλεοποίηση, ή αμφότερα. Οι εθνικοί δείκτες κοινών πτηνών γεωργικών εκτάσεων βασίζονται σε σύνολα ειδών που σχετίζονται με κάθε κράτος μέλος. Ο εθνικός δείκτης κοινών πτηνών γεωργικών εκτάσεων υπολογίζεται με αναφορά σε ένα έτος βάσης κατά το οποίο η τιμή του δείκτη ορίζεται συνήθως στο 100. Οι τιμές τάσης εκφράζουν τη συνολική μεταβολή του πληθυσμού στο μέγεθος πληθυσμού των πτηνών στις συμμετέχουσες γεωργικές εκτάσεις για μια περίοδο ετών.

Μεθοδολογία: Brlík et al. (2021): Long-term and large-scale multispecies dataset tracking population changes of common European breeding birds. *Sci Data* 8, 21. <https://doi.org/10.1038/s41597-021-00804-2>

Ως «κράτη μέλη με πληθυσμούς πτηνών γεωργικών εκτάσεων που παρουσιάζουν σε βάθος χρόνου μεγαλύτερη μείωση» νοούνται τα κράτη μέλη στα οποία τα μισά ή περισσότερα είδη που συμβάλλουν στον εθνικό δείκτη κοινών πτηνών γεωργικών εκτάσεων έχουν αρνητική μακροπρόθεσμη πληθυσμιακή τάση. Στα κράτη μέλη όπου δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία για τις μακροπρόθεσμες πληθυσμιακές τάσεις για ορισμένα είδη, χρησιμοποιούνται στοιχεία σχετικά με την ευρωπαϊκή κατάσταση των ειδών.

Αυτά τα κράτη μέλη είναι τα εξής:

Τσεχία

Δανία

Γερμανία

Εσθονία

Ισπανία

Γαλλία

Ιταλία

Λουξεμβούργο

Ουγγαρία

Κάτω Χώρες

Φινλανδία

Ως «κράτη μέλη με πληθυσμούς πτηνών γεωργικών εκτάσεων που παρουσιάζουν σε βάθος χρόνου μικρότερη μείωση» νοούνται τα κράτη μέλη στα οποία λιγότερα από τα μισά είδη που συμβάλλουν στον εθνικό δείκτη κοινών πτηνών γεωργικών εκτάσεων έχουν αρνητική μακροπρόθεσμη πληθυσμιακή τάση. Στα κράτη μέλη όπου δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία για τις μακροπρόθεσμες πληθυσμιακές τάσεις για ορισμένα είδη, χρησιμοποιούνται στοιχεία σχετικά με την ευρωπαϊκή κατάσταση των ειδών.

Αυτά τα κράτη μέλη είναι τα εξής:

Βέλγιο

Βουλγαρία

Ιρλανδία

Ελλάδα

Κροατία

Κύπρος

Λετονία

Λιθουανία
 Μάλτα
 Αυστρία
 Πολωνία
 Πορτογαλία
 Ρουμανία
 Σλοβενία
 Σλοβακία
 Σουηδία

Κατάλογος των ειδών που χρησιμοποιούνται για τον δείκτη κοινών πτηνών γεωργικών εκτάσεων στα κράτη μέλη

Βέλγιο — Φλάνδρα

Alauda arvensis
Anthus pratensis
Emberiza citrinella
Falco tinnunculus
Haematopus ostralegus
Hirundo rustica
Limosa limosa
Linaria cannabina
Motacilla flava
Numenius arquata
Passer montanus
Perdix perdix
Saxicola torquatus
Sylvia communis
Vanellus vanellus

Βέλγιο — Βαλονία

Alauda arvensis
Anthus pratensis
Corvus frugilegus
Emberiza citrinella
Falco tinnunculus
Hirundo rustica
Lanius collurio
Linaria cannabina
Miliaria calandra
Motacilla flava
Passer montanus
Perdix perdix
Saxicola torquatus
Streptopelia turtur
Sturnus vulgaris
Sylvia communis
Vanellus vanellus

Βουλγαρία

Alauda arvensis
Carduelis carduelis
Coturnix coturnix
Corvus frugilegus
Emberiza hortulana
Emberiza melanocephala

Falco tinnunculus
Galerida cristata
Hirundo rustica
Lanius collurio
Linaria cannabina
Miliaria calandra
Motacilla flava
Perdix perdix
Passer montanus
Sylvia communis
Streptopelia turtur
Sturnus vulgaris
Upupa epops

Τοῦχια

Alauda arvensis
Anthus pratensis
Ciconia ciconia
Corvus frugilegus
Emberiza citrinella
Falco tinnunculus
Hirundo rustica
Lanius collurio
Linaria cannabina
Miliaria calandra
Motacilla flava
Passer montanus
Perdix perdix
Saxicola rubetra
Saxicola torquatus
Serinus serinus
Streptopelia turtur
Sturnus vulgaris
Sylvia communis
Vanellus vanellus

Δαυία

Alauda arvensis
Anthus pratensis
Carduelis carduelis
Corvus corone
Corvus frugilegus
Emberiza citrinella

Falco tinnunculus
Gallinago gallinago
Hirundo rustica
Lanius collurio
Linaria cannabina
Miliaria calandra
Motacilla alba
Motacilla flava
Oenanthe oenanthe
Passer montanus
Perdix perdix
Saxicola rubetra
Sylvia communis
Sylvia curruca
Turdus pilaris
Vanellus vanellus

Γερμανία

Alauda arvensis
Athene noctua
Emberiza citrinella
Lanius collurio
Limosa limosa
Lullula arborea
Miliaria calandra
Milvus milvus
Saxicola rubetra
Vanellus vanellus

Εσθονία

Alauda arvensis
Anthus pratensis
Corvus frugilegus
Emberiza citrinella
Hirundo rustica
Lanius collurio
Linaria cannabina
Motacilla flava
Passer montanus
Saxicola rubetra
Streptopelia turtur
Sturnus vulgaris
Sylvia communis
Vanellus vanellus

Ιρλανδία

Carduelis carduelis
Columba oenas
Columba palumbus
Corvus cornix
Corvus frugilegus
Corvus monedula
Emberiza citrinella
Falco tinnunculus
Fringilla coelebs
Hirundo rustica
Chloris chloris
Linaria cannabina
Motacilla alba
Passer domesticus
Phasianus colchicus
Pica pica
Saxicola torquatus
Sturnus vulgaris

Ελλάδα

Alauda arvensis
Apus apus
Athene noctua
Calandrella brachydactyla
Carduelis carduelis
Carduelis chloris
Ciconia ciconia
Corvus corone
Corvus monedula
Delichon urbicum
Emberiza cirrus
Emberiza hortulana
Emberiza melanocephala
Falco naumanni
Falco tinnunculus
Galerida cristata
Hirundo daurica
Hirundo rustica
Lanius collurio
Lanius minor
Lanius senator

Linaria cannabina
Lullula arborea
Luscinia megarhynchos
Melanocorypha calandra
Miliaria calandra
Motacilla flava
Oenanthe hispanica
Oenanthe oenanthe
Passer domesticus
Passer hispaniolensis
Passer montanus
Pica pica
Saxicola rubetra
Saxicola torquatus
Streptopelia decaocto
Streptopelia turtur
Sturnus vulgaris
Sylvia melanocephala
Upupa epops
Ισπανία
Alauda arvensis
Alectoris rufa
Athene noctua
Calandrella brachydactyla
Carduelis carduelis
Cisticola juncidis
Corvus monedula
Coturnix coturnix
Emberiza calandra
Falco tinnunculus
Galerida cristata
Hirundo rustica
Linaria cannabina
Melanocorypha calandra
Merops apiaster
Oenanthe hispanica
Passer domesticus
Passer montanus
Pica pica
Pterocles orientalis
Streptopelia turtur

Sturnus unicolor

Tetrax tetrax

Upupa epops

Γαλλία

Alauda arvensis

Alectoris rufa

Anthus campestris

Anthus pratensis

Buteo buteo

Corvus frugilegus

Coturnix coturnix

Emberiza cirrus

Emberiza citrinella

Emberiza hortulana

Falco tinnunculus

Galerida cristata

Lanius collurio

Linaria cannabina

Lullula arborea

Melanocorypha calandra

Motacilla flava

Oenanthe oenanthe

Perdix perdix

Saxicola torquatus

Saxicola rubetra

Sylvia communis

Upupa epops

Vanellus vanellus

Κροατία

Alauda arvensis

Anthus campestris

Anthus trivialis

Carduelis carduelis

Coturnix coturnix

Emberiza cirrus

Emberiza citrinella

Emberiza melanocephala

Falco tinnunculus

Galerida cristata

Jynx torquilla

Lanius collurio

Lanius senator
Linaria cannabina
Lullula arborea
Luscinia megarhynchos
Miliaria calandra
Motacilla flava
Oenanthe hispanica
Oriolus oriolus
Passer montanus
Pica pica
Saxicola rubetra
Saxicola torquatus
Streptopelia turtur
Sylvia communis
Upupa epops
Vanellus vanellus

Ιταλία

Alauda arvensis
Anthus campestris
Calandrella brachydactyla
Carduelis carduelis
Carduelis chloris
Corvus cornix
Emberiza calandra
Emberiza hortulana
Falco tinnunculus
Galerida cristata
Hirundo rustica
Jynx torquilla
Lanius collurio
Luscinia megarhynchos
Melanocorypha calandra
Motacilla alba
Motacilla flava
Oriolus oriolus
Passer domesticus italiae
Passer hispaniolensis
Passer montanus
Pica pica
Saxicola torquatus
Serinus serinus

Streptopelia turtur

Sturnus unicolor

Sturnus vulgaris

Upupa epops

Κύπρος

Alectoris chukar

Athene noctua

Carduelis carduelis

Cisticola juncidis

Clamator glandarius

Columba palumbus

Coracias garrulus

Corvus corone cornix

Coturnix coturnix

Emberiza calandra

Emberiza melanocephala

Falco tinnunculus

Francolinus francolinus

Galerida cristata

Hirundo rustica

Chloris chloris

Iduna pallida

Linaria cannabina

Oenanthe cypriaca

Parus major

Passer hispaniolensis

Pica pica

Streptopelia turtur

Sylvia conspicillata

Sylvia melanocephala

Λετοβία

Acrocephalus palustris

Alauda arvensis

Anthus pratensis

Carduelis carduelis

Carpodacus erythrinus

Ciconia ciconia

Crex crex

Emberiza citrinella

Lanius collurio

Locustella naevia

Motacilla flava
Passer montanus
Saxicola rubetra
Sturnus vulgaris
Sylvia communis
Vanellus vanellus

Λιθουανία

Alauda arvensis
Anthus pratensis
Carduelis carduelis
Ciconia ciconia
Crex crex
Emberiza citrinella
Hirundo rustica
Lanius collurio

Motacilla flava
Passer montanus
Saxicola rubetra
Sturnus vulgaris
Sylvia communis
Vanellus vanellus

Λουξεμβούργο

Alauda arvensis
Emberiza citrinella
Lanius collurio
Linaria cannabina
Passer montanus
Saxicola torquatus
Sylvia communis

Ουγγαρία

Alauda arvensis
Anthus campestris
Coturnix coturnix
Emberiza calandra
Falco tinnunculus
Galerida cristata
Lanius collurio
Lanius minor
Locustella naevia
Merops apiaster
Motacilla flava

Perdix perdix
Sturnus vulgaris
Sylvia communis
Sylvia nisoria
Vanellus vanellus

Μάλατα

Calandrella brachydactyla
Linaria cannabina
Cettia cetti
Cisticola juncidis
Coturnix coturnix
Emberiza calandra
Lanius senator
Monticola solitarius
Passer hispaniolensis
Passer montanus
Serinus serinus
Streptopelia decaocto
Streptopelia turtur
Sturnus vulgaris
Sylvia conspicillata
Sylvia melanocephala

Κάτω Χώρες

Alauda arvensis
Anthus pratensis
Athene noctua
Calidris pugnax
Carduelis carduelis
Corvus frugilegus
Coturnix coturnix
Emberiza citrinella
Falco tinnunculus
Gallinago gallinago
Haematopus ostralegus
Hippolais icterina
Hirundo rustica
Limosa limosa
Miliaria calandra
Motacilla flava
Numenius arquata
Passer montanus

Perdix perdix
Saxicola torquatus
Spatula clypeata
Streptopelia turtur
Sturnus vulgaris
Sylvia communis
Tringa totanus
Turdus viscivorus
Vanellus vanellus

Αυστρία

Acrocephalus palustris
Alauda arvensis
Anthus spinoletta
Anthus trivialis
Carduelis carduelis
Emberiza citrinella
Falco tinnunculus
Jynx torquilla
Lanius collurio
Linaria cannabina
Lullula arborea
Miliaria calandra
Oenanthe oenanthe
Passer montanus
Perdix perdix
Saxicola rubetra
Saxicola torquatus
Serinus citrinella
Serinus serinus
Streptopelia turtur
Sturnus vulgaris
Sylvia communis
Turdus pilaris
Vanellus vanellus

Πολωνία

Alauda arvensis
Anthus pratensis
Ciconia ciconia
Emberiza citrinella
Emberiza hortulana
Falco tinnunculus

Galerida cristata
Hirundo rustica
Lanius collurio
Limosa limosa
Linaria cannabina
Miliaria calandra
Motacilla flava
Passer montanus
Saxicola torquatus
Saxicola rubetra
Serinus serinus
Streptopelia turtur
Sturnus vulgaris
Sylvia communis
Upupa epops
Vanellus vanellus

Πορτογαλία

Athene noctua
Bubulcus ibis
Carduelis carduelis
Chloris chloris
Ciconia ciconia
Cisticola juncidis
Coturnix coturnix
Delichon urbicum
Emberiza cirrus
Falco tinnunculus
Galerida cristata
Hirundo rustica
Lanius meridionalis
Linaria cannabina
Merops apiaster
Miliaria calandra
Milvus migrans
Passer domesticus
Pica pica
Saxicola torquatus
Serinus serinus
Sturnus unicolor
Upupa epops

Ρουμανία

Alauda arvensis
Anthus campestris
Calandrella brachydactyla
Ciconia ciconia
Corvus frugilegus
Emberiza calandra
Emberiza citrinella
Emberiza hortulana
Emberiza melanocephala
Falco tinnunculus
Galerida cristata
Hirundo rustica
Lanius collurio
Lanius minor
Linaria cannabina
Melanocorypha calandra
Motacilla flava
Passer montanus
Perdix perdix
Saxicola rubetra
Saxicola torquatus
Streptopelia turtur
Sturnus vulgaris
Sylvia communis
Upupa epops
Vanellus vanellus

Σλοβενία

Acrocephalus palustris
Alauda arvensis
Anthus trivialis
Carduelis carduelis
Columba oenas
Columba palumbus
Emberiza calandra
Emberiza cirrus
Emberiza citrinella
Falco tinnunculus
Galerida cristata
Hirundo rustica
Jynx torquilla

Lanius collurio
Linaria cannabina
Lullula arborea
Luscinia megarhynchos
Motacilla flava
Passer montanus
Phoenicurus phoenicurus
Picus viridis
Saxicola rubetra
Saxicola torquatus
Serinus serinus
Streptopelia turtur
Sturnus vulgaris
Sylvia communis
Upupa epops
Vanellus vanellus

Σλοβακία

Alauda arvensis
Carduelis carduelis
Emberiza calandra
Emberiza citrinella
Falco tinnunculus
Hirundo rustica
Chloris chloris
Lanius collurio
Linaria cannabina
Locustella naevia
Motacilla flava
Passer montanus
Saxicola rubetra
Saxicola torquatus
Serinus serinus
Streptopelia turtur
Sturnus vulgaris
Sylvia communis
Sylvia nisoria
Vanellus vanellus

Φινλανδία

Alauda arvensis
Anthus pratensis
Corvus monedula

Crex crex
Delichon urbica
Emberiza hortulana
Hirundo rustica
Numenius arquata
Passer montanus
Saxicola rubetra
Sturnus vulgaris
Sylvia communis
Turdus pilaris
Vanellus vanellus

Σουηδία

Alauda arvensis
Anthus pratensis
Corvus frugilegus
Emberiza citrinella
Emberiza hortulana
Falco tinnunculus
Hirundo rustica
Lanius collurio
Linaria cannabina
Motacilla flava
Passer montanus
Saxicola rubetra
Sturnus vulgaris
Sylvia communis
Vanellus vanellus

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΕΙΚΤΩΝ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ ΓΙΑ ΤΑ ΔΑΣΙΚΑ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 12 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΙ 2 ΚΑΙ 3

Δείκτης	Περιγραφή, μονάδες και μεθοδολογία για τον προσδιορισμό και την παρακολούθηση του δείκτη
Όρθιο νεκρό ξύλο	<p>Περιγραφή: Αυτός ο δείκτης καταδεικνύει την ποσότητα της μη ζωντανής, όρθιας ξυλώδους βιομάζας σε δάση και άλλες δασικές εκτάσεις.</p> <p>Μονάδα: m³/ha.</p> <p>Μεθοδολογία: όπως αναπτύχθηκε και χρησιμοποιείται από τη FOREST EUROPE, State of Europe's Forests 2020, FOREST EUROPE 2020, και στην περιγραφή των εθνικών δασικών απογραφών στο Tomppo E. et al., National Forest Inventories, Pathways for Common Reporting, Springer, 2010, και λαμβάνοντας υπόψη τη μεθοδολογία όπως ορίζεται στο παράρτημα V του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999 σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της IPCC του 2006 για τις εθνικές απογραφές αερίων του θερμοκηπίου.</p>
Πεσμένο νεκρό ξύλο	<p>Περιγραφή: Αυτός ο δείκτης καταδεικνύει την ποσότητα της μη ζωντανής, ξυλώδους βιομάζας η οποία κείται στο έδαφος σε δάση και άλλες δασικές εκτάσεις.</p> <p>Μονάδα: m³/ha.</p> <p>Μεθοδολογία: όπως αναπτύχθηκε και χρησιμοποιείται από τη FOREST EUROPE, State of Europe's Forests 2020, FOREST EUROPE 2020, και στην περιγραφή των εθνικών δασικών απογραφών στο Tomppo E. et al., National Forest Inventories, Pathways for Common Reporting, Springer, 2010, και λαμβάνοντας υπόψη τη μεθοδολογία όπως ορίζεται στο παράρτημα V του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999 σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της IPCC του 2006 για τις εθνικές απογραφές αερίων του θερμοκηπίου.</p>
Μερίδιο δασών με μη ομήλικη δομή	<p>Περιγραφή: Αυτός ο δείκτης αναφέρεται στο μερίδιο των δασών που είναι διαθέσιμα για προμήθεια ξυλείας (FAWS) με μη ομήλικη δασική δομή σε σύγκριση με την ομήλικη δασική δομή.</p> <p>Μονάδα: Ποσοστό δασών διαθέσιμων για προμήθεια ξυλείας με μη ομήλικη δομή.</p> <p>Μεθοδολογία: όπως αναπτύχθηκε και χρησιμοποιείται από τη FOREST EUROPE, State of Europe's Forests 2020, FOREST EUROPE 2020, και στην περιγραφή των εθνικών δασικών απογραφών στο Tomppo E. et al., National Forest Inventories, Pathways for Common Reporting, Springer, 2010.</p>
Δασική συνδεσιμότητα	<p>Περιγραφή: Δασική συνδεσιμότητα είναι ο βαθμός πυκνότητας των περιοχών που καλύπτονται με δάση. Ορίζεται σε κλίμακα από 0 έως 100.</p> <p>Μονάδα: Δείκτης.</p> <p>Μεθοδολογία: όπως αναπτύχθηκε από τον FAO, Vogt P., et al., FAO – State of the World's Forests: Forest Fragmentation, τεχνική έκθεση JRC, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Λουξεμβούργο, 2019.</p>

Δείκτης	Περιγραφή, μονάδες και μεθοδολογία για τον προσδιορισμό και την παρακολούθηση του δείκτη
Δείκτης κοινών δασικών πτηνών	<p>Περιγραφή: Ο δείκτης δασικών πτηνών περιγράφει τις τάσεις στην αφθονία των κοινών δασικών πτηνών με την πάροδο του χρόνου στις ευρωπαϊκές περιοχές όπου συναντώνται. Είναι ένας σύνθετος δείκτης που δημιουργήθηκε από δεδομένα παρατήρησης ειδών πτηνών που είναι χαρακτηριστικά των δασικών οικοτόπων στην Ευρώπη. Ο δείκτης βασίζεται σε συγκεκριμένο κατάλογο ειδών σε κάθε κράτος μέλος.</p> <p>Μονάδα: Δείκτης.</p> <p>Μεθοδολογία: Brlík et al. Long-term and large-scale multispecies dataset tracking population changes of common European breeding birds, Sci Data 8, 21. 2021.</p>
Απόθεμα οργανικού άνθρακα	<p>Περιγραφή: Αυτός ο δείκτης περιγράφει το απόθεμα οργανικού άνθρακα σε στρωμή και σε ανόργανο έδαφος σε βάθος 0 έως 30 cm σε δασικά οικοσυστήματα.</p> <p>Μονάδα: Τόνοι οργανικού άνθρακα/εκτάριο.</p> <p>Μεθοδολογία: όπως ορίζεται στο παράρτημα V του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999 σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της IPCC του 2006 για τις εθνικές απογραφές αερίων του θερμοκηπίου, και όπως υποστηρίζεται από τη στατιστική έρευνα του πλαισίου χρήσης/κάλυψης γης (LUCAS) Soil, Jones A. et al., LUCAS Soil 2022, τεχνική έκθεση του JRC, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2021.</p>
Ποσοστό δάσους όπου κυριαρχούν αυτόχθονα είδη δένδρων	<p>Περιγραφή: Ποσοστό δάσους και άλλων δασικών εκτάσεων στις οποίες κυριαρχούν (> 50 % κάλυψη) αυτόχθονα είδη δένδρων</p> <p>Μονάδα: Ποσοστό</p> <p>Μεθοδολογία: όπως αναπτύχθηκε και χρησιμοποιείται από τη FOREST EUROPE, State of Europe's Forests 2020, FOREST EUROPE 2020, και στην περιγραφή των εθνικών δασικών απογραφών στο Tomppo E. et al., National Forest Inventories, Pathways for Common Reporting, Springer, 2010.</p>
Ποικιλότητα ειδών δένδρων	<p>Περιγραφή: Ο δείκτης αυτός περιγράφει τον μέσο αριθμό ειδών δένδρων που απαντώνται σε δασικές περιοχές</p> <p>Μονάδα: Δείκτης</p> <p>Μεθοδολογία: όπως αναπτύχθηκε και χρησιμοποιείται από τη FOREST EUROPE, State of Europe's Forests 2020, FOREST EUROPE 2020, και στην περιγραφή των εθνικών δασικών απογραφών στο Tomppo E. et al., National Forest Inventories, Pathways for Common Reporting, Springer, 2010.</p>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VII

**ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΟ
ΑΡΘΡΟ 14 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 16**

- 1) Αποκατάσταση υγροτόπων, με επανύγραση αποστραγγισμένων τυρφώνων, αφαίρεση των δομών αποστράγγισης τυρφώνων ή αποχωμάτωση και διακοπή της εξόρυξης τύρφης.
- 2) Βελτίωση των υδρολογικών συνθηκών με αύξηση της ποσότητας, της ποιότητας και της δυναμικής των επιφανειακών υδάτων, καθώς και της στάθμης των υπόγειων υδάτων για τα φυσικά και ημιφυσικά οικοσυστήματα.
- 3) Απομάκρυνση ανεπιθύμητων λοχμών ή μη γηγενών φυτειών σε λειμώνες, υγροτόπους, δάση και εδάφη με αραιή βλάστηση.
- 4) Εφαρμογή καλλιέργειας ελωδών γαιών.
- 5) Επαναφορά της μαιανδρικής ροής των ποταμών και επανασύνδεση τεχνητά αποκομμένων μαιάνδρων ή ημισεληνοειδών λιμνών.
- 6) Απομάκρυνση διαμήκων και πλευρικών φραγμών, όπως αναχωμάτων και φραγμάτων· απόδοση επιπλέον χώρου στη δυναμική των ποταμών και αποκατάσταση τμημάτων ποταμών ελεύθερης ροής.
- 7) Επιστροφή στη φυσική κατάσταση των κοιτών και των λιμνών και των πεδινών υδάτινων ρευμάτων, για παράδειγμα, με αφαίρεση της εγκατάστασης τεχνητής κοίτης, βελτιστοποίηση της σύνθεσης του υποστρώματος, βελτίωση ή ανάπτυξη κάλυψης οικοτόπου.
- 8) Αποκατάσταση των φυσικών διεργασιών ιζηματογένεσης.
- 9) Δημιουργία παρόχθιων ζωνών προστασίας, όπως παρόχθιων δασών, λωρίδων προστασίας, λιβαδιών ή βοσκοτόπων.
- 10) Αύξηση των οικολογικών χαρακτηριστικών στα δάση, όπως τα μεγάλα, τα ηλικιωμένα και τα φθίνοντα δέντρα (δέντρα οικοτόπων) και των ποσοτήτων πεσμένου και όρθιου νεκρού ξύλου.
- 11) Προσπάθειες προς την κατεύθυνση μιας διαφοροποιημένης δασικής δομής από άποψη, για παράδειγμα, σύνθεσης ειδών και ηλικίας, ενεργοποίηση της φυσικής αναγέννησης και διαδοχής των ειδών των δέντρων.
- 12) Υποβοήθηση της μετανάστευσης των προελεύσεων και των ειδών όπου ενδέχεται να είναι αναγκαία λόγω της κλιματικής αλλαγής.
- 13) Ενίσχυση της δασικής ποικιλομορφίας με την αποκατάσταση μωσαϊκών μη δασικών οικοτόπων, όπως ανοικτών ψηφίδων λειμώνων ή χερσότοπων, μικρών λιμνών ή βραχωδών περιοχών.
- 14) Χρήση προσεγγίσεων εγγυοφυσικής δασοκομίας ή δασοκομίας «συνεχούς κάλυψης»· εισαγωγή αυτόχθονων ειδών δένδρων.
- 15) Ενίσχυση της ανάπτυξης παλαιών γηγενών δασών και ώριμων συστάδων, για παράδειγμα με εγκατάλειψη της συγκομιδής ή με ενεργό διαχείριση που ευνοεί την ανάπτυξη λειτουργιών αυτορρύθμισης και κατάλληλης ανθεκτικότητας.
- 16) Εισαγωγή χαρακτηριστικών τοπίου υψηλής ποικιλομορφίας σε αρόσιμη γη και σε εντατικά χρησιμοποιούμενους λειμώνες, όπως λωρίδες προστασίας, περιθώρια αγροτεμαχίων με αυτόχθονα άνθη, δενδροστοιχίες, δέντρα, μικρά δάση, τοιχώματα αναβαθμίδων, μικρές λίμνες, βιολογικούς διαδρόμους και σκαλοπάτια πέτρας κ.λπ.
- 17) Αύξηση της γεωργικής περιοχής που υπόκειται σε προσεγγίσεις αγροοικολογικής διαχείρισης, όπως η βιολογική γεωργία ή η αγροδασοκομία, η πολυκαλλιέργεια και η αμειψισπορά, η ολοκληρωμένη διαχείριση παρασίτων και θρεπτικών συστατικών.
- 18) Μείωση της έντασης βόσκησης ή των συστημάτων χορτοκοπής στους λειμώνες, όπου χρειάζεται, και επαναφορά της εκτεταμένης βόσκησης με οικόσιτα ζώα και συστήματα εκτεταμένης χορτοκοπής, όπου εγκαταλείφθηκαν.
- 19) Παύση ή μείωση της χρήσης χημικών φυτοφαρμάκων, καθώς και χημικών λιπασμάτων και λιπασμάτων ζωικής κοπριάς.
- 20) Παύση οργώματος λειμώνων και φύτευση σπόρων παραγωγικών αγρωστωδών.
- 21) Αφαίρεση φυτειών σε πρώην δυναμικά ενδοχωρικά συστήματα θινών ώστε να ενεργοποιηθεί εκ νέου η δυναμική του φυσικού ανέμου προς όφελος των ανοικτών οικοτόπων.

- 22) Βελτίωση της συνδεσιμότητας μεταξύ οικοτόπων ώστε να καταστεί δυνατή η ανάπτυξη πληθυσμών των ειδών, η επαρκής ατομική ή γενετική ανταλλαγή, καθώς και η μετανάστευση και προσαρμογή των ειδών στην κλιματική αλλαγή.
- 23) Δημιουργία δυνατοτήτων ώστε τα οικοσυστήματα να αναπτύξουν τη δική τους φυσική δυναμική, για παράδειγμα με εγκατάλειψη της συγκομιδής και προώθηση της φυσικότητας και της άγριας ζωής.
- 24) Αφαίρεση και έλεγχος των χωροκατακτητικών ξένων ειδών και αποτροπή ή ελαχιστοποίηση νέων εισαγωγών.
- 25) Ελαχιστοποίηση των αρνητικών επιπτώσεων των αλιευτικών δραστηριοτήτων στο θαλάσσιο οικοσύστημα, για παράδειγμα με τη χρήση εξοπλισμού με μικρότερο αντίκτυπο στον βυθό της θάλασσας.
- 26) Αποκατάσταση σημαντικών περιοχών αναπαραγωγής και γόνων ψαριών.
- 27) Παροχή δομών ή υποστρωμάτων ώστε να ενθαρρυνθεί η επιστροφή της θαλάσσιας ζωής, προς υποστήριξη της αποκατάστασης υφάλων με κοράλλια, στρείδια ή κροκάλες.
- 28) Αποκατάσταση των θαλάσσιων λειμώνων και δασών φυκών με ενεργή σταθεροποίηση του πυθμένα της θάλασσας, μείωση και, όπου είναι δυνατόν, εξάλειψη των πιέσεων ή με ενεργή αναπαραγωγή και φύτευση.
- 29) Αποκατάσταση ή βελτίωση της κατάστασης του πληθυσμού χαρακτηριστικών αυτόχθονων ειδών που είναι ζωτικής σημασίας για την οικολογία των θαλάσσιων οικοτόπων με τη λήψη μέτρων παθητικής ή ενεργητικής αποκατάστασης, για παράδειγμα με εισαγωγή ιχθυδίων.
- 30) Μείωση των διαφόρων μορφών θαλάσσιας ρύπανσης, όπως η επιβάρυνση σε θρεπτικά συστατικά, η ηχορύπανση και τα πλαστικά απορρίμματα.
- 31) Αύξηση των αστικών χώρων πρασίνου με οικολογικά χαρακτηριστικά, όπως πάρκων, δέντρων και ψηφίδων δασικών εκτάσεων, πράσινων στεγών, λειμώνων αγριολούλουδων, κήπων, κηπευτικής πόλεων, δρόμων με δενδροστοιχίες, αστικών λειμώνων και θάμνων, λιμνών και υδάτινων ρευμάτων, λαμβάνοντας υπόψη μεταξύ άλλων την ποικιλότητα των ειδών, τα ιθαγενή είδη, τις τοπικές συνθήκες και την ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή.
- 32) Παύση, μείωση ή αποκατάσταση της ρύπανσης από φαρμακευτικά προϊόντα, επικίνδυνες χημικές ουσίες, αστικά και βιομηχανικά λύματα και άλλα απόβλητα, συμπεριλαμβανομένων των απορριμμάτων και των πλαστικών, καθώς και της φωτορύπανσης σε όλα τα οικοσυστήματα.
- 33) Μετατροπή εγκαταλελειμμένων εγκαταστάσεων, πρώην βιομηχανικών περιοχών και λατομείων σε φυσικούς τόπους.